

OB 25-LETNICI USTANOVITVE AFŽ V BELI KRAJINI

Prisrčno kot nekdanj na mitingu

Na svečani proslavi ob obletnici ustanovitve AFŽ na Suhorju so se zbrale številne aktivistke iz vse Slovenije — Govorila je tudi Lidija Šentjura, članica CK KPJ in sveta federacije

Slavnostno okrašen Suhor je bilo v nedeljo 21. jul. prizorišče prisrčnega srečanja aktivistk, ki so pred 25 leti sodelovale pri ustanovitvi organizacije AFŽ v Beli krajini. Ob 10. uri se je v prosvetnem domu začela proslava, ki so ji poleg mnogih nekdanjih aktivistk iz vse Bele krajine prisostvovali tudi Lidija Šentjura, članica

CK ZKJ in sveta federacije, Mara Rupena-Osolnik, Mica Šlander, Marjana Draksler, Zima Vrščaj ter predstavniki obeh belokranjskih občin.

Aktivistke je v imenu domačinov pozdravil predsednik občinske konference SZ DL v Metliki inž. Ivan Kostelec, nato pa je govorila Francka Dolenc, prva sekre-

tarka okrožnega odbora AFŽ za Belo krajino. V uvodnem govoru je osvežila spomin na mnoge težke naloge, ki jih je organizacija AFŽ častno izpolnila tako med vojno kot v času povojne graditve domovine, pionirji domače šole pa so ji čestitali in izročili šopek rož.

(Nadaljevanje na 13. str.)

Prisrčno srečanje belokranjskih aktivistk na Suhorju je bilo zelo dobro obiskano. Med gosti v prvi vrsti so bile tudi Lidija Šentjura, članica CK ZKJ in sveta federacije, Mara Rupena-Osolnik, Mica Šlander, Marjana Draksler, Zima Vrščaj in drugi (Foto: M. Vesel)

Krivični očitki navzdol

Za zasebni sektor gospodarstva do sedaj ni bilo učinkovitega finančnega nadzora. Pri občinskih upravah so imeli urejeno le službo za odmero davka in izterjevalno službo. Več po dosedanjih predpisih ni bilo treba, na srečo pa predlog novega zakona o davčni službi že predvideva davčne inšpektorje.

Poslanec Mirko Kambič iz Brezic je v razgovoru o dosednji in bodoči vlogi inšpekcijskih služb omenil, da največkrat po krivici dolžimo upravne organe, da niso znali zajeti dohodka. Predpisi so doslej določali osnove za ob-

davčitev in službe so bile le njihovi izvrševalci. Pogodbe z obrtniki pavšalisti so običajno uokvirili predstavniki skupščine ali družbeno-političnih organizacij, davčna služba pa je bila spet le izvrševalec takih očen in dogovorov.

Zdaj šele prehajamo v obdobje, ko bo davčna služba prevzela večjo odgovornost, ker bo morala ugotavljati dohodek. Davčna služba bo v prihodnje samostojna služba in novi zakon celo predvideva, da bo k sistematizaciji delovnih mest dajala soglasje republika.

V Brezicah so že namestili davčnega kontrolorja. Imeli so ga tudi pred leti in marsikdaj je pomagal izdatno napolniti občinsko blagajno. Delo, ki ga bo opravljal sedanji kontrolor, bo zelo odgovorno. Zahteva precej znanja in še izkušenj o tem, kako je mogoče obiti predpise in se izogniti dajatvam.

Tov. Kambič meni, da na učinkovitost inšpekcijskih služb ne more vplivati dejstvo, da jih plačujejo občine. Za primer je navedel Službo družbenega knjigovodstva, ki

je financirana iz drugih virov, pa kljub temu ni bila dovolj učinkovita. Bila je preveč pisarniška, zaradi tega v mnogih primerih ni odkrila napak v poslovanju delovnih organizacij.

J. Teppey

Požgane trave

Poletna vročina je pokosene travnike v Ortneku in drugod po ribniški občini skoraj požgala, zato marsikje ne bodo kosili otave. Vročina je škodila tudi krompirščem. Do zdaj večjih vremenskih neizdati še ni bilo, zato kljub vročini še upajo na dobro letino poljskih in drugih pridelkov. Pridakujejo, da bodo letos tudi lesniki dobro obrodili.

V. P.

V nedeljo konjske dirke v Sentjerneju

Zaradi slabega vremena so v Sentjerneju preložili konjske dirke na nedeljo, 28. 7., ob 14. uri. Tisti gledalci, ki so že to nedeljo kupili vstopnice, naj jih hranijo, ker bodo veljale še v nedeljo, 28. 7. Pridite, ogledali si boste zanimive dirke v heat vožnji, galopski dirki in skokih čez ovire.

P. M.

VSE VEČJE TEŽAVE SO PRIVLEDLE

TŠS pod prisilno upravo

V soboto so na seji ObS Trebnje sprejeli sklep o uvedbi prisilne uprave v Tovarni šivalnih strojev Mirna — DS tovarne se s tem strinja — Za prisilnega upravitelja je imenovan Jurij Levičnik, direktor Industrije motornih vozil, Novo mesto

Tovarna šivalnih strojev na Mirni se že nekaj let bori z velikimi težavami, ki pa so se pričele pojavljati v vedno ostrejši obliki. Temu je krivo več dejavnikov, med katerimi je treba nekatere še posebej omeniti.

Povpraševanje po njenih izdelkih je bilo na jugoslovanskem tržišču tolikšno, da se je podjetje takoj po ustanovitvi naglo širilo. Toda rast ni bila organska: hitro so povečevali proizvodnjo, vzporedno z njo pa niso razvijali nekaterih služb. Tako je organizacija dela vedno precej zaostajala za potrebami. Ze vrsto let je bilo opaziti mnogo pomanjkljivosti, ki pa so postale po gospodarski reformi še bolj očitne. Raziskava tržišča je bila nezadostna, pa tudi komercialna služba ne dovolj razvita. Eden izmed glavnih vzrokov slabega gospodarjenja pa je bila vsekakor nestrokovna zasedenost najpomembnejših delovnih mest v podjetju. Velika napaka je bila tudi v tem, da so se usmerili izključno na en izdelek. Jugoslovansko tržišče pa je postalo za izdelke, kot je šivalni stroj, premajhno. Spričo zastarelih strojev in

slabo organiziranega dela so bili proizvodni stroški tolikšni, da tovarna ni mogla konkurirati dumpinškim cenam uvoženih strojev, zato so se zaloge kopičile. Te in podobne težave so privedle podjetje na rob rentabilnosti.

Treba je poudariti, da podjetje še ni napravilo izgube in da se je sedanje vodstvo v okviru svojih možnosti prizadevalo najti kakršnekoli izhode iz težav, vendar je za

dolgoročnojšo rešitev in za hitro ter učinkovito sanacijo nelikvidnega podjetja še najustreznejša prisilna uprava. Njene naloge so odpraviti omenjene pomanjkljivosti, poceniti proizvodjo cik-cak in samodejnih šivalnih strojev, ki gredo še dobro v prodajo, predvsem pa poiskati možnost za proizvodnjo še kakšnega drugega izdelka.

J. KRŽIČ

Promet čez most omejen

Po 22. juliju je promet čez brežiški most, ki vodi čez Krko in Savo, omejen za ves tovorni in avtobusni promet, tako da smejo voziti čezenj le vozila s skupno obremenitvijo do 6 ton. Do teh ukrepov se ni nihče oziral na omejitve, čeprav je bil most v izredno kritičnem stanju. Betonske plošče, ki so jih napravili pred 30 leti, so odslužile. Cestišče je za silo držala skupaj le še od teže ukrivljena armatura.

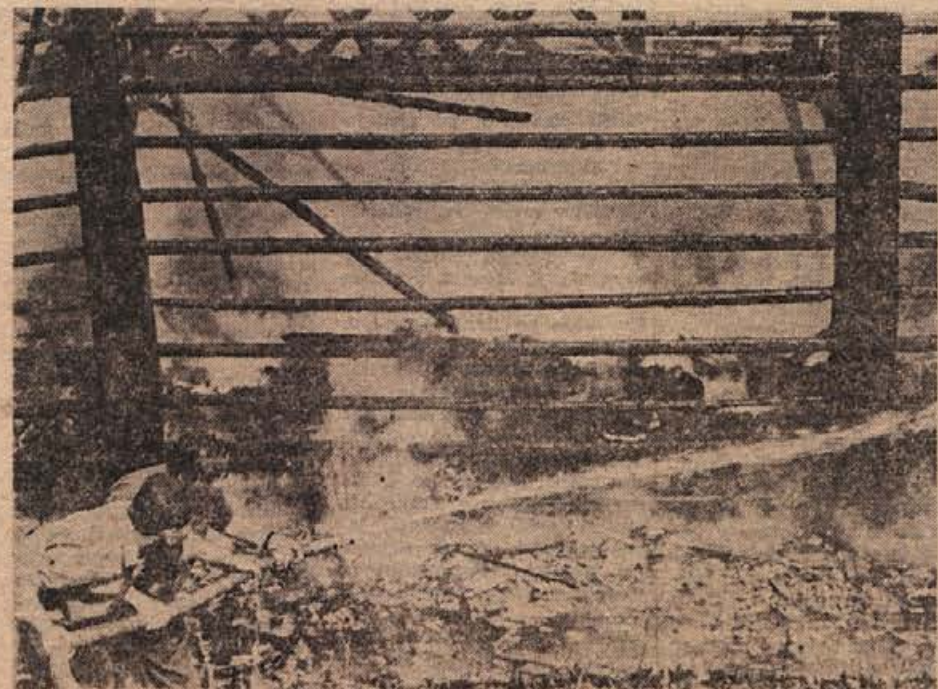
Predstavniki republiške inšpekcije za ceste in Cestnega podjetja iz Novega mesta so

si danes teden z zastopniki republiškega cestnega sklada ogledali poškodovani most, ki ga zdaj že popravljajo. Morajo bodo ponovno oživele razprave o gradnji novega mostu čez Savo pri Budiču? Narečtov zanj najbrž ne bo mogoče dolgo odlagati, saj tudi vzdrževanje starega mostu ne bo poceni.

Jogi

NOVA GORICA

VREME
OD 25. JUL. DO 4. AVG.
Prevladovalo bo lepo vreme, vmes okrog 29. julija in 3. avgusta krajevne padavine ali nevihte.
Dr. V. M.

V petek popoldne, 19. julija, je v Studencu pri Trebnjem zgorel kozolec, last Franca Štepa, z 10 okni, polnimi pšenice, in 15 kub. metri desk. Ogenj sta povzročila dva mladoletnika: 12-letni S. B. iz Rožnega vrha in 7-letni F. S. Pod kozolcem sta se igrala z bencinom in vžigalicami, ki sta jih dobila v Štepcovi veži. Zelo požrtvovalni gasilci iz Trebnjega so bili v nekaj minutah pri kozolcu, vendar ga niso mogli več rešiti. Na srečo ni pihal močnejši veter, kozolec pa je tudi malo oddaljen od drugih poslopj. Premoženje Štepcvih je le delno zavarovano. (Foto: Legan)

Bo most vzdržal še nekaj let?

Dokler v Brezicah še ni bil bo mostu čez Savo in Krko, so imeli za prevažanje brod. Sedanji železni most stoji od 1906. leta. Razdalja od levega brega Save do desnega brega Krke je 570 m. Na tabli pred obema mostovoma je zapisana nosilnost devet ton, vendar se vozniki težkih kamionov s prikolicami na to »malenkost« ne ozirajo. Nekoga dne bodo most zaprli, toda znaj ni več broda, da bi vozil na drugi breg.

Most v Brezicah je republiški most na cesti drugega reda in je glavna zveza z avtocesto in s cesto na Bi-

zeljsko, v Kumrovec in Maribor. Ne mine teden, da ga ne bi popravljali. Za pešce na njem ni prostora. Dva velika avtobusa ali tovornjaka se na njem ne moreta srečati brez bojazni, da bo eden zdrsnil čez rob. Še dobro, da ni bilo več nesreč.

Nujno bi morali zgraditi nov most. V republiškem cestnem skladu je bil predviden že do 1970. leta. Postavili bi ga pri Budiču. Ogradnji zdaj še ničesar ne vemo. Najbrž bo odložena. Toda kaj, če stari most ne bo vzdržal tako dolgo? J.T.

Dopisnik »Pravda« iz Bon-
na se razburja, da zdaj pri-
haja v CSSR toliko nemških
turistov in da s tolikšno lah-
koto prehajajo mejo. »Ob-
mejni organi jim še prtljaž-
nikov na avtomobilih ne pre-
gledujejo!« se jezi dopisnik.
Kaj bi zapisal, če bi poročal
sakega mejnega prehoda
na jugoslovansko-italijanski
meji? ... Bolgarski tisk, ki
vneto sekundira napadom sov-
jetskega tiska na CSSR, piše,
da je tuje orožje tako rekoč
posejano po vsej Češkoslova-
ški. V resnici pa so organi
CSR našli samo nekaj na-
hrbnikov natoškega orožja,
ki pa je bilo zelo slabo skri-
to, kakor pravi uradno
sporočilo. Da ne bi bilo no-
benega dvoma, je na nahrbt-
nikih pisalo, od kod je orož-
je. Zahodne obveščevalne služ-
be postajajo res malomarne
in naivne ... Antonio Arguedas
je bil do nedavnega notranji
minister v bolivijski vladi
predsednika Reného Barrien-
tosa. Zda je politični be-
gunc in je zaprosil za azil
v Čilu, kamor se je zatekel.
Doma je povzročil pravo kri-
zo. Barrientos je divji na
svoje bivšega ministra. Ta
je namreč prejel fotografiral cel
dnevnik Ernesta Che Gueva-
re in ga prehitel v Kubo ...
Udeležence svetovne
konference cerkva v Uppsali
na Švedskem so hranili v
dvorani, kjer so visele slike
žrtv napalm bomb, mrtve-
cev in mučenja v »pop« slo-
gu. Zaradi protestov so ne-
kaj slik umaknili. Navzlic te-
mu vzgojno za tiste, ki bi
radi obravnavali današnji
svet, kakršen je ... Italijan-
ski škofji so se spet postavi-
li po robu poudariti porno-
grafske literature in slik. Za-
hlevali so še ostreje kazni
za grešne založnike. Toda
sodišča imajo toliko dela s
takimi založniki, da se raz-
prave pogostokrat vlečejo po-
zno v noč. Medtem pa povod-
ni naraščajo ... »Berlin ne
more živeti samo od simbo-
like,« je prejšnji teden dejal
zahodnonemški zunanji mi-
nister Willy Brandt ...

Kdaj kdo v pokoj?

**Predlogi o skrajšani delovni dobi so ušesom
prijetni, toda so pa tudi v celoti stvarni? Bi po
tej poti res odpravili nezaposlenost? Morda pa
ni dobro, da obravnavamo vse poklice po enem
in istem kopitu?**

V zadnjem času so čedalje
bolj pogoste zahteve, naj bi
delovno dobo ponovno skraj-
šali, starostno dobo pa zni-
žali za 5 let. Posebno glasno
so bile te zahteve izrečene
na nedavnem kongresu jugo-
slovanskih sindikatov.

Na prvi pogled so te za-
hteve nekako same po sebi
umevne. Porodile so se nam-
reč zaradi težav z zaposlova-
njem. Z zgodnejšim upokoje-
vanjem naj bi napravili pro-
stor hitrejšemu zaposlovanju
zlasti mladih ljudi.

Nekatera trda dejstva nas
namreč svari, da bi lahko
storili slabo uslugo tako za-
poslenim kot tudi upokojen-
cem, če bi se prepustili za-
peljivim predlogom, ne da
bi hkrati videli, ali je tudi
naša »denarna odeja« dovolj
velika, da bomo z njo lahko
pokrili naše želje.

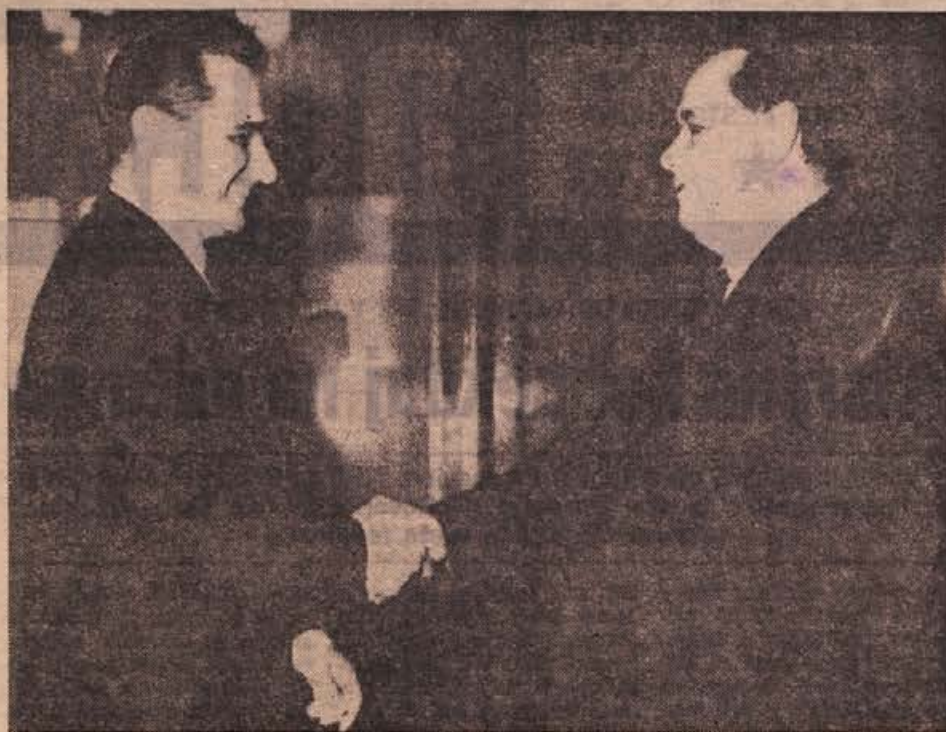
Izdatki za pokojnine že
zdaj hitro rastejo iz leta v
leto. Povečuje se namreč šte-
vilo upokojencev, pokojnine
pa rastejo tudi zato, ker jih
vsaj deloma, če ne dovolj,
skušamo usklajevati z živ-
ljenskimi stroški. Hkrati pa
se je število tistih, ki so za-
posleni in ki ustvarjajo sred-
stva tudi za pokojnine, začu-
sno celovito ustavilo, kar so z
poslovanjem novih ljudi teža-
ve. Leta 1964 je moralo de-
lati oziroma zaslužiti denar
za eno pokojnino (torej za
vsakega posameznega upoko-
jenca) 4,1 zavarovancev, lani
pa samo 3,6 zavarovancev. To
pomeni, da mora zdaj vsak
zaposleni ustvariti oziroma
prispevati več kot prej, da
bi zbrali sredstva za izplače-
vanje pokojnin. Ob vsem tem
pa mnogi upokojenci še ved-
no prejemajo tako nizke po-
kajnine, da lahko le bomo
životarijo.

In če bi delovno dobo celo
skrajšali ter starostno dobo
za pridobitev pravice do po-
kajnine še znižali? Kako bi
še potem uspeli zbrati do-
volj sredstev za pokojnine?

Prva možnost bi bila ta,
da bi osebe dohodke zapo-
slenih še bolj obremenili s
prispevki za socialno zavarova-
nje. To se seveda že manj
prijetno sliši. Druga možnost
je, da odvajamo več sred-
stev gospodarstvu. S tem pa
bi žagali vejo, na kateri se-
dimo. Naše gospodarstvo
ima namreč že zdaj premalo
sredstev na razpolago, da bi
se lahko hitreje modernizira-
lo in se bolj usposobilo za
konkurenčno tekmo na svet-
ovnem trgu. Potemtakem
preostane še tretja možnost:
zmanjšati že tako nezavidli-
ve pokojnine.

Toda tudi v primeru, če
bi se za kaj takega odločili,
bi spraznili v Sloveniji vse-
ga le kakih 6000 delovnih
mest. Nezaposlenih pa je
precej več. S hitrejšim upo-
kojevanjem torej ne bi v ce-
loti odpravili brezposelnosti,
ki jo je možno uspešno pre-
magati le z razvijanjem go-
spodarstva.

Kljub temu predlogov za
skrajšanje delovne dobe ozi-
roma znižanje starostne dobe
ne kaže v celoti odklanjati,
marveč se jih lotimo po pa-
meti. Ne bo odveč, če se ne-
koliko ozremo tudi po tujih
izkušnjah. Ponekod v svetu
določajo delovno oziroma
starostno dobo različno za
različne poklice. Naravno
starostno mejo doseže člo-
vek takrat, ko mu poklic ne
gre več od rok. To pa je
v različnih poklicih različno.
Recimo, univerzitetni profe-
sorji ali sodniki dosežejo
med šestdesetim in sedem-
desetim letom šele vrhunec

N. Patoličev, minister za zunanjo trgovino SSSR se rokuje 22. julija z Vaclavom Valešem, ministrom za zunanjo trgovino CSSR med njunim srečanjem v Moskvi. (Telefoto: TASS).

znanja, izkušnje in sposob-
nosti in bi jih bilo torej ško-
da odpraviti v pokoj. Zato v
nekaterih državah za take
poklice sploh ne določijo
starostne meje, ko človek
mora v pokoj, ali pa to me-
jo premaknejo na 70 leto sta-
rosti. Povsem drugače pa je
denimo, z rudarji, piloti in
še v mnogih drugih poklicih,
kjer bi delovno dobo najbrže
moral skrajšati, starostno
dobo pa znižati. V primeru,
če bi vse poklice obravnavali
po enem in istem kopitu, pa
bi se nam kaj lahko zgodilo
tako kot tistemu človeku, ki
je sam sebe sicer prepeljal
čez vodo, pa mu pri tem ni
uspelo, da bi se odžejal.

Predsedstvo republiškega
sindikalnega sveta se je pre-
dnevi zavzelo za široko jav-
no razpravo, ki naj osvetli to
vprašanje z vseh strani in
omogoči najti po treznem
premisleku najustreznejšo
pot. Naj bi nas pri tem čim-
več sodelovalo, kajti več glav
več ve.

Miro Zakrajšek

tedenski zunanjepolitični pregled

Sovjetska partija je torej
privolila v sestanek s čim
širšim krogom članov CKKP
Češkoslovaške — na ozemlju
CSSR. To je doslej najpom-
embnejša novica v dolgem
in nevarnem preizkušanju živ-
cev češkoslovaškega vodstva,
Čehov in Slovkov in bržko-
ne tudi svetovne, posebno
evropske javnosti.

Rusi so nekoliko popustili,
ker je znano, da so najprej
predlagali kot kraj sestanka
Moskvo, Kijev ali Lvov. Čehi
pa so predlagali kraj v CSSR,
kraj na meji ali pa polovico
razgovorov na sovjetskem, po-
lovico pa na češkoslovaškem
ozemlju.

Pričakovati je, da bo do se-
stanka prišlo čez teden dni.
Ostri napadi na reakcijo,
ki baje ogroža socialistični
red v CSSR, in posredno na
sedanje vodstvo KPC pa se
nadaljujejo. Čeprav je sovjets-
ki tisk objavil samo 17 vr-
stic odgovora CK KPC na pi-
sma petih partij iz Varšave
— odgovor obsega skoraj ce-
lo časopisno stran — polemizira
moskovska »Pravda« s
tem odgovorom in trdi, »da
sovrzne sile pehajo to deže-
lo s poti socializma in gro-
zijo odtrgati Češkoslovaško
od socialistične skupnosti«.

Članek je zelo oster in sodi
med napade, ki so zdaj že
postali običajni, posebno
v sovjetskem, vzhodno-
nemškem, bolgarskem in tu-
di poljskem tisku. Odnos Bu-
dimpešte je nekoliko blažji;
tam so vsaj objavili če-
škoslovaški odgovor v širših
izveščilih. Toda politični opa-
zovalci čutijo, da je stališče
Madžarske v zadnjih dneh
postalo bolj odklonilno, ver-
jetno zaradi pritiska drugih
širih partij. Pač pa postaja
jo Bolgari čedalje bolj gla-
sni in strupeni.

Ah je upravičeno ugibati o
trenjih v sovjetskem vodstvu,
kar zadeva politiko do CSSR
in Dubčekovega vodstva? Dej-
stvo, da je Moskva privolila
KPC na češkoslovaškem oze-
mlju, kaže na določeno popu-
ščanje. Zanimivo je tudi dej-
stvo, da je generalni sekretar
CK KP Sovjetske zveze pred
nekaj dnevi sklical sestanek
CK, na katerem so govorili
v glavnem zagovorniki »tr-
de« smeri, to je ljudje, ki za-
govarjajo njegovo linijo. Na
tem sestanku je Brežnev ja-
sno povedal, da je celotni
CK prevzel odgovornost za
posledice sedanje politike do

CSSR. Te posledice pa ute-
gnejo biti hude, morda celo
za tiste, ki so tako politiko
začeli in jo izvajali.

Najboljša ocena sestan-
ka med predsednikom John-
sonom in šefom saigonskega
režima Nguyen Van Thieu-

Usodni sestane

jem v Honoluluju na Hava-
jih je ta, da ni prinesel nič
novega, vsaj sodeč po urad-
nem sporočilu.

Thieu je po sestanku izja-
vil, da »ni govora o umi-
ku ameriških sil iz Vietna-
ma«, Johnson pa je dejal, da
je »čista izmišljotina« novica,
da bi se bil s Thieujem po-
govarjal o ustavitvi bom-
bardiranja severnovietnam-
skega ozemlja. Johnson se je
po lastni izjavi prišel v Ho-
nolulu pogovarjat samo o po-
teku pariških pogajanj in o
opremljanju južnovietnam-
ske vojske z novim orožjem.
Vendar skušajo v Washing-
tonu ustvariti vtis, da se
ZDA ne odrekajo pariškim
pogajanjem, čeprav sta
oba partnerja na Havajih v
uradnem sporočilu izjavila,
da ima Hanoi v Parizu »ne-
gativno stališče«.

Pravi razlog za sestanek
na najvišji ravni v Honolu-
luju najbrž tiči v izjavi Ngu-
yen Van Thieuja, da ni mož-
nosti za sestavo koalicijske
vlade, v kateri bi bili tudi
predstavniki narodnoosvo-
bodilne fronte Južnega Viet-
nama.

Kaže, da je predsed-
nik Johnson letel na Havaje
predvsem zato, da bi pomi-
rili saigonske veljake, da ZDA
ne bodo ničesar storile za
njihovim hrbotom. V zadnjem
času se množijo znamenja
in izjave, ki kažejo, da so
južnovietnamski voditelji č-
dalje bolj zaskrbljeni za svo-
jo usodo, ne za usodo deže-
le. Nekateri vidni ameriški
komentatorji, med njimi tu-
di Walter Lippmann, so v
zadnjem času zapisali, da bi
bilo treba pač žrtvovati seda-
nji saigonski režim, če bi to
lahko pripeljalo k trdnješe-
mu miru v Vietnamu in pri-
bližalo resnično politično re-
šitev. Živčnost saigonskih vo-
diteljev se kaže tudi v tem, da
preganjajo in zapirajo tiste
južnovietnamske politike, ki
se ogrevajo za morebitna po-
gajanja s FNO in koalicijsko
vlado.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

■ **SEJA CK ZKJ** — Dne 16. t. m.
je bila pod predsedstvom tovariša
Tita seja CK ZKJ. O izvajanju
smernic predsedstva in izvršnega
komiteja CK ZKJ sta govorila tudi
Edvard Kardelj in Mijalko Todorovič.
Edvard Kardelj je poudaril, naj
se pri uresničevanju smernic vsak-
do predvsem loti problemov v svo-
ji hiši. Edino pri reševanju kon-
kretnih zadev bo moč razlikovati,
kdo pomaga uresničevati smernice
in kdo vleče na drugo stran.

Na seji so sprejeli sklepe o ne-
posrednih nalogah CK ZKJ, v kate-
rih je rečeno, da mora ZK v boju
za uresničitev smernic zbrati vse
družbene sile, ki se zavzemajo za
razvoj samoupravljanja. Hkrati so
opozorili na povečano dejavnost re-
akcionarnih in protisamoupravnih
sil.

Glede kadrovske politike so pou-
darili stališče, da je treba vodstve-
ne organe zdaj mnogo bolj odpre-
ti novim, zlasti mladim ljudem, ki so
zrasli v samoupravljanju.

■ **DAN VSTAJE** — V poned-
eljek, 22. julija, smo po vsej Sloveni-
ji svečano proslavili dan vstaje slo-
venskega naroda. Ena največjih pro-
slav je bila na Rašici pri Ljubljani,
kjer je govorila predsednica zbora
narodov zvezne skupščine Vida
Tomšič.

■ **ZAUPNICA ZVEZNI VLADI**
— Na zvezni izvršni svet so že dlje
časa letele kritike, češ da vlada ne
izvaja dovolj dosledno politike zve-
zne skupščine. Zato je Mika Spiljak,
predsednik zveznega izvršnega sveta,
zahteval posebno sejo zveznega
zbora in zbora narodov, na kateri
je obrazložil delo zveznega izvršne-
ga sveta in njegov program. V raz-
pravi so poslanci odločno podprli
zvezni izvršni svet in mu izrekli za-
upnico.

■ **PREDPISI PROTI BOGATE-
NJU** — V zvezni skupščini so spre-
menili oziroma dopolnili več zaka-
nov, ki naj bi učinkoviteje prepre-
čevali neupravičeno bogatenje. Ta-
ko se zasebniki ne bodo več smeli
ukvarjati s posredniškimi posli. Za-
sebniki gostilničarji oziroma prevo-
zniki bodo lahko samo tisti, ki jim
je to edina zaposlitev. Vsakdo iz-
med njih bo smel imeti lepo eno

Združitev vseh naprednih sil

gostilno oziroma le po en kamion
ali kombi. Davek bodo plačevali tu-
di lastniki vikendov. Kdor bo imel
več zaposlenih kot dovoljujejo pre-
pisi ali kdor bo utajil davek, bo od-
slej mnogo ostreje kaznovan.

■ **LETOS 11% MANJ PŠENICE**
— Po prvih ocenah končne žetve
smo letos pridelali v državi 4.290.000
ton pšenice ali 11% manj kot lani.
Na pridelek je vplivala suša. V Slo-
veniji smo pridelali 124.000 ton pše-
nice.

■ **KMETIJSTVO V SKRIPCIH**
— V republiški skupščini so obrav-
navali položaj in prihodnost kme-
tijstva v Sloveniji. Na seji je sode-
lovalo tudi 9 zasebnih kmetov. Raz-
prava je poudarila, da je kmetijst-
vo takoj po reformi bolj zadihalo,
že lani pa se je spet znašlo v teža-
vah. Ker so zahodne države uvedle
visoke zaščitne carine, se je zmanj-
šal naš kmetijski izvoz, zlasti izvoz
živine oziroma mesa. Spridlo tega se
pri nas zmanjšuje število repov. Te-
žavam pa botrujejo tudi nekatere

naše slabosti. Trgovina bi se mora-
la bolj povezati s kmetijskimi pro-
izvajalci in jim pomagati pri po-
speševanju kmetijstva, ne pa samo
pobirati dobiček. Potrebno je us-
reznejše sodelovanje med družbe-
nim in zasebnim kmetijstvom, ker
se kmetje zdaj ne počutijo enako-
pravne.

S temi razpravami bodo nadalje-
vali po občinah, da bi prišli do čim-
bolj jasnih in ustreznih stališč in
ukrepov v naši kmetijski politiki.

■ **RAZPUŠTITEV DVEH OD-
DELKOV ZK** — Mestna konferenca
ZK v Beogradu je razpustila oddel-
ka ZK na katedrah za filozofijo in
sociologijo filozofske fakultete. Ne-
kateri tamkajšnji profesorji so nam-
reč uganjali politično opozicijo, ki
so jo uveljavljali tudi prek neka-
terih časopisov.

■ **ATENTAT — DELO SOVRA-
ZNE EMIGRACIJE** — V Evropi delu-
je več centrov političnih begunccev,
ki so sovražni naši družbeni uredit-
vi. Med najbolj znanimi centri sta
dva v Franciji ter po eden v Za-
hodni Nemčiji in Avstriji. V teh cen-
trih urijo tudi atentatorje, ki so
pred nedavnim podtaknili bom-
bi na železniški postaji ter v kinu
»20. oktobra« v Beogradu. To so po-
udarili na nedavni seji odbora za
družbeno varnost skupščine SR Sr-
bije. V tork se je začel proces pro-
ti J. Jeliću, ki je obtožen, da je pod-
taknil 2 peklenška stroja na beo-
grajski železniški postaji.

■ **IZPOPOLNENI FICKI** — V
kragujevski tovarni avtomobilov so
začeli izpopolnjevati osebne avtomob-
ile »Zastava 750«. Med drugim bo-
do izboljšali zlasti vrata, ki se bodo
odselej odpirala v nasprotni smeri
vožnje, kar je varnejše. Izpopolnje-
ni ficki se bodo podražili za 50.000
starih din.

Katera so merila resnične zavednosti?

Govor predsednika republiškega izvršnega sveta Staneta Kavčiča na kongresu ZMS v Velenju

2. nadaljevanje

Slušal sem, da so nekateri tovariši mladinci nekoliko zaskrbljeni nad manifestacijami ali pojavi neenotnosti, ki se pojavlja v naši družbi in v našem družbenem življenju. Tudi na to vprašanje moramo pogledati realno. Že leta in leta govorimo o borbi mnenj. Kadar pa pride do odprte borbe mnenj, tedaj se tega ustrašimo in se vprašujemo, kaj pa je zdaj to? lahko tako stvari rešujemo?

Če pozivamo na borbo mnenj znotraj socialističnega kroga, če hočemo naprej razvijati našo socialistično demokracijo, potem moramo biti tudi pripravljeni, da se bomo z vsakim dnem vse bolj srečevali s posledicami borbe mnenj. Menim, da je pred nami etapa, ko bo potrebno in koristno, da bi se na takih in podobnih avditorijah slišali različni predlogi, različne zasnove, teze in anti-teze. To se bo dogajalo povsod, od najvišjih družbenih forumov do najnižjih družbenih celic. Samo tako bo dana možnost presojeanja — in to na pravi javni povedanih konceptih — ne samo o tem, kdo je za samoupravljanje in kdo za etatizem, ne le, kdo je za demokracijo in kdo za birokracijo, ampak tudi o tem, kako rešiti neke probleme tukaj in v tem trenutku.

S tistimi, ki skušajo kaliti vodo, je treba obračunati

Če pa gremo v tem pogledu korak naprej, korak v novo etapo — in zdaj se mi da bomo morali iti — potem sta potrebni dve stvari. Prvič, da se v teh konfrontacijah in diskusijah obnašamo čimbolj kulturno in dostojanstveno. Zlasti mlada generacija bi morala vnašati v to konfrontacijo, v tako razreševanje stvari čimveč potrpežljivosti, kulture in tolerance. Zdi se mi, da je tu prostor za nov prispevek mlade generacije. Morali pa bomo tudi na neki način ostreje stopiti na prste tistim, ki v tem prostoru in v tem pogledu kršijo pravila igre. Morali bomo začeti pisati: froule — da se izrazim po nogometno — in naj se potem nihče ne pritožuje, če bo izključen iz igre. Tisti, ki želijo kaliti vodo in ribariti v kalnem, naj se ne pritožujejo, če jih bo družbeni razvoj pahnil v vodo in če se bodo nekoliko napili te kalne vode, ki jo sami brozajo. S takimi pojavi in s takimi posamezniki imamo opravka zaradi neznanja in nezrelosti, zaradi sebičnih in poceni ambicij, pa tudi zaradi drugih, bolj temnih ali celo nesocialističnih nagibov. Mislim, da bo treba nekatere takšne heroje demagogije in organizatorje popolnoma nepotrebnih sporov, katerih se je nekoliko dogajalo zadnje čase, izbežati na površino. Ne razumite me narobe. Ne želim odrežati, zlasti ne delavskega razreda, nobenih sredstev v njegovi borbi za progres. Toda vedno se je treba vprašati, zakaj je v nekem trenutku nastal tak ali drugačen izbruh in protest, kje je vzrok in kdo ga je organiziral?

Mislim, da danes lahko pride do izpadov in tudi do takšnih izlivov iz samoupravljalске struge, ki imajo svoje družbeno opravičilo. V takem primeru jih ne kritizir-

ram, ampak je treba reševati probleme, ki so jih povzročili. Toda imamo in bomo imeli — tega se jasno zavedajmo — tudi v bodoče še izpade, ki nimajo svojega opravičila, ki so podžigani in organizirani oziroma se bodo poskušali organizirati. Tedaj pa se je treba obrniti k takemu organizatorju, poklicati na pomoč delovno in revolucionarno zavest delavskega razreda in odprto postaviti vprašanje, kdo to dela, zakaj in s kakšnimi nameni. Če bomo delali tako, sem prepričan, se bomo lahko povsod zelo hitro zmenili na platformi resničnih koristi in napredka delavskega razreda, vseh delovnih ljudi in mladine.

Dokazov za angažiranost mladine je na pretek

Samo še na eno stvar bi rad opozoril. V zadnjih tednih sem nekolikokrat slišal in tudi prebral približno takole oceno: »No, zdaj se je pa mladina zbudila. Ni res, da ni družbeno angažirana. Ni res, da je zaspala! Končno je pokazala, da je tudi ona progresivna in napredna.«

Taka ocena mi samo netočna, ni samo krivična do mnogih generacij, ki so bile pred vami, ampak je nevarna in celo škodljiva. V imenu tiste mlade slovenske generacije, kateri sem sam pripadal pred petindvajsetimi leti in v imenu vseh tistih generacij, ki so od takrat do danes prišle skozi etapo mladosti, protestiram proti takšnim ocenam kajti naša mladina je bila v revoluciji in vse od revolucije doslej angažirana in politično zavedna. Če ne bi bila politično angažirana in zavedna, ne bi imeli takih rezultatov, kot jih imamo. Imeli bi konflikte takoj po vojni, ko je bilo treba prenašati najtežja bremena. Treb — se je samo vprašati, katera so merila resnične angažiranosti, in se upreti napačnim ocenam, na podlagi katerih bi skoroda kazalo takole: če mirno delam z zavahanimi rokavi v organih samoupravljanja, tedaj nisem družbeno angažiran; toda če pa priznam, da je to in to dobro in sem optimist, se izpostavljam nevarnosti, da me bo kdo proglasil za konformista; resnično angažiran sem pa samo takrat, kadar letim na cesto, vzklikam velike besede in pišem velike parole. To je zelo poceni stvar in ne nasedajte tej demagogiji.

Dokazov za angažiranost mladine je na pretek. Naj končno govore generacije, ki so v tem četrtoletju prišle k takemu stanju, v kakršnem se nahajamo zdaj, od partizanskega SKOJ skozi vse probleme in tegobe, katere smo v teh 25 letih prestali in preživeli. Mislim, da so rezultati, ki so doseženi, bili doseženi predvsem tudi zato, ker je mladina bila zavedna in angažirana, ker je bila vključena v socialistične tokove. Menjale so se, menjalo se in bodo se menjale oblike angažiranosti, toda ta osnovna pripadnost socializmu, ta osnovna revolucionarna smer in pripravljenost tudi na žrtve na delovne napore kot prispevek socializmu, pa je bila stalno prisotna, kot je prisotna danes in prepričan sem, da bo prisotna tudi jutri pri vas in pri vašem bodočem delu. V tem vam želim tudi čimveč uspeha.

Dokončno: nobenega problema

Med drugim je republiška skupščina sprejela tudi zakon o vojaških vojnih invalidih in zagotovila dodatna sredstva za šolstvo

Republiški zbor je pretekli teden deloval v znamenju skrajšanih postopkov in sprejemal zakone ne glede na v poslovniku določene roke. Zato se je tudi zapletlo. Gospodarski zbor je en zakon odbil, vsem ko ga je republiški sprejel, nakar je izvršni svet predlagal nov zakon v nekoliko spremenjenem besedilu. Drugi zakon so sprejeli v drugačnem besedilu in je potlej gospodarski zbor popustil. Posebej pa se je za taknilo ob prispevku za gradnjo borbevskih stanovanj.

Po prvotnem predlogu naj bi četrtino tistih sredstev, ki jih delovne organizacije morajo izplačati za gradnjo stanovanj v sklad skupne porabe, namenili za gradnjo borbevskih stanovanj. Gospodarski zbor je to znižal na 15%, po usklajevalnem postopku so se sporazumeli na 20% s tem, da bodo jeseni pregledali, ali bo to zadostovalo in če bi bilo sredstev premalo, bodo prispevno stopnjo zvišali.

Gre namreč za tole: republiška skupščina je že spomlad sprejela sklep, da je treba najkasneje v treh letih dokončno rešiti vse stanovanjske probleme borbev. Ta

kih je sedaj še okrog 2000, med njimi jih skoraj polovica ni v delovnem razmerju in torej ne morejo pričakovati, da bi prišli do stanovanja v delovni organizaciji. Poslanec Vlado Črne je postavil predlog zakona, ki so o njem zdaj razpravljali v republiški skupščini. Zakon so sprejeli, s čimer se je republiška skupščina zavezala, da bodo dokončno urejeni vsi stanovanjski problemi borbev.

Za zdaj je skupščina predpisala le prispevek in s tem zagotovila sredstva. Kako bo do denar uporabili, kakšni skladi in kje se bodo oblikovali itd. pa bo določeno s posebnimi skupščinskimi predpisi, ki jih je treba pripraviti do konca novembra letos. Postavljeno pa je že načelo, da je treba pri urejanju teh zadev upoštevati predvsem socialne in stanovanjske razmere borbev. Pravico do tega pa imajo samo aktivni borci NOV. Gre namreč za to, da se denar ne bi razgubil kam drugam, kar se je doslej marsikje že primerilo, in da bi dobili stanovanje res najpotrebnejši. Torej gre za dokončno ureditev enega izmed problemov,

kar je po 23 letih menda res že skrajni čas.

S sprejemom zakona o vojaških vojnih invalidih je urejen predvsem vprašanje invalidskega dodatka, ki se bo zdaj povišal, mислеji so pogoj zanj in velja od 1. julija letos. Kot se je izkazalo v skupščini, pa manjka okrog 400 milijonov starih dinarjev, da bi lahko zakon uresničili. Izvršni svet je obljubil, da bo do konca septembra predlagal skupščini ali spremembe v republiškem proračunu ali kakšen drug način, da bi zagotovili manjkajoča sredstva.

In še tretja pomembna zadeva s tega zasedanja skupščine: sprejet je rebalans republiškega proračuna ter še dva zakona, s katerimi se zagotavljajo dodatna sredstva za šolstvo, ki jih je bil obljubil izvršni svet. Vprašanje pa je, ali bodo tudi občinske skupščine izpolnile svoj delež, kajti sicer bo po nekaterih računih za okrog 800 milijonov starih dinarjev sredstev premalo in zadeva le ne bo dokončno urejena. To je zdaj odvisno predvsem od občinskih skupščin.

V. J.

Ohraniti sklad za nerazvite

Skupina poslancev republiške skupščine v Sarajevu proučuje pojave v odnosih zveze in republik, posebno s stališča specifičnosti Bosne in Hercegovine. Njihova glavna naloga je, da analizirajo dosedanje uresničevanje ustave, obenem pa, da natančneje določijo, katero vprašanje je treba pretehtati in morda tudi spremeniti.

Vsekakor je zbudila največje zanimanje vrsta vprašanj, povezanih s funkcijami federacije glede odnosa na premo razvite republike in kraje. To je razumljivo, saj se Bosna in Hercegovina kot celota smatra za ne dovolj razvito republiko in ima zato določene prednosti pri delitvi sredstev iz sklada za finansiranje gospodarskega razvoja nerazvitih pokrajin.

Kritika

Stališče delovne skupine poslancev v Sarajevu, kar je, lahko rečemo, tudi splošno sprejet sklep vseh republiških vodstev, je v tem, da v sedanjih pogojih ni treba spreminjati ustavnih odredb, ki urejajo dolžnosti federacije glede nerazvitih krajev, kakor tudi v tem, da sedaj še mislijo ni, da bi se zvezni sklad ukini.

Tako odločno stališče glede nadaljnje usode tega sklada za kreditiranje gospodarskega razvoja zaostalih področij ni značilno le za razpoloženje v Bosni in Hercegovini, ampak pomeni tudi svojevrsten odgovor tistim, ki zagovarjajo (sicer ne naravnost) ukinitve tega sklada po letu 1970. Čeprav so vsekakor upravičene kritike na račun poslovanja sklada — da so sredstva, s katerimi razpolaga, oddaljena od samoupravnega sistema in tržnih odnosov, ki morajo vladati glede družbene reprodukcije, poslanci vendar sodijo, da je to premajhen vzrok za ukinitve sklada, dokler se ne zagotovijo stalnejši dohodki za izpolnjevanje finančnih obveznosti federacije do nerazvitih področij.

S tem v zvezi je tudi zahteva, da se sredstva prejšnjega splošnega investicijskega sklada uporabijo predvsem za premo razvite kraje. To je ena od treh možnih variant, toda za mnoge v Bosni in Hercegovini je to najsprejemljivejša rešitev.

A. N.

Več pravic in samostojnosti vsem republikam in občinam

Zakonodajna mora učinkoviteje spremljati naš družbeno-ekonomski in politični razvoj. Da bi to uspelo, je potrebna popolna revizija temeljnih zveznih zakonov, prav tako pa je treba zagotoviti več pravic in samostojnosti republikam in drugim družbeno-političnim skupnostim v zakonodajni dejavnosti. V tem smislu se bo dopolnila tudi zvezna ustava, čeprav se tudi sedanja omogoča revidirati celotno zakonodajno politiko federacije.

Predsedništvo zvezne skupščine, zvezni izvršni svet, ustavna komisija in skupščinska zakonodajno-pravna komisija so začele akcijo za popolno revizijo zvezne in republiške zakonodaje. V drugi polovici julija naj bi zvezna skupščina sprejela resolucijo o zakonodajni politiki zveze, podobne resolucije pa bodo morale sprejeti tudi republiške skupščine in prav tako bodo morale osvojiti načela lastne zakonodajne politike.

Komisije

Akcija za revizijo zakonodaje se bo začela z oblikovanjem politično-strokovnih komisij za posamezna področja zakonodajne dejavnosti. Po predlogu zakonodajno-pravne komisije zvezne skupščine bodo julija začele delati komisije za revizijo zakona o družbenem načrtovanju, za predpise o davčnem sistemu in finansiranju družbeno-političnih skupnosti. Revidirani bodo predpisi o prometu blaga vključno s prometom z inozemstvom, nato predpisi o sredstvih delovnih organizacij ter predpisi s področja zemljiških odnosov in deviznega režima.

Prav tako se obeta revizija zvezne sodno-organizacijske dejavnosti organov uprave, zlasti zvezne. Nekaj komisij se že ukvarja s predpisi s področja socialnega zavarovanja, pokojninskega sistema in izobraževanja.

Predpisi

Revizija zakonodaje, ki pomeni pravzaprav spremembo našega pravnega sistema, bo zlasti pretehtala za katera področja federacija glede na značilnosti in potrebe našega samoupravnega sistema ne potrebuje svoje zakonodaje. Ugotovljeno je namreč, da je nekaj zveznih zakonov, ki niso potrebni, da bi bili zvezni, vsaj ne v smislu osnovnih, pa tudi ne splošnih zakonov. Po mnenju zakonodajno-pravne komisije na primer nista potrebna zvezna zakona o pravobranilstvu in o požarnem varstvu, ker bi morale predpise s teh področij izdati nižje družbeno-politične skupnosti.

Pomembne spremembe se obetajo tudi za republiško zakonodajo. Ker bodo nekatera območja docela prepustena republikam, je izredno važno, da se z republiškimi predpisi omogoči kar najpopolnejša samostojnost pokra

jinam in občinam v tej vrsti dejavnosti. Samostojnost teh družbeno-političnih skupnosti bo neposredno vplivala tudi na normativno aktivnost delovnih organizacij.

Akcije bodo čimbolj usklajene, da bi se tako ostvarilo popolno sodelovanje z republikami. To bo pomagalo, da ne bi ob razbremenjevanju zveze od odvečnih zakonov prišlo do »zakonske praznine«. Prav z odpravo nekaterih zveznih predpisov bi bili izdani novi republiški predpisi.

S. S.

Kmetijski nasveti

Kaj sejati na strnišče

Ko se sredi poletja žito umakne s polj, je še toliko sonca in padavin, da lahko pospravimo še eno žetev. Zlato pravilo pravi: plug naj gre takoj za žanjcem. Hiteti moramo zaradi dragocenih sončnih žarkov, zakaj en dan v juliju je več vreden kot teden dni v septembru. Čim večja je poletna vročina, tem bolj je treba hiteti.

● Ajda je dober strniščni posevek, ki uspeva v tistih krajih kot koruza. Slana, veter, dež in suša pogosto povzročijo, da nestalno rodi, kar je njena slaba stran. V kolobarju lahko sledi katerikoli rastlina, zahteva veliko kalijevega in fosforjevega gnojila, ne mara pa dosti hlevskega gnojla. »Zakoplji ti mene v kepe, jaz tom pa tebe v predal,« svetuje poljedelcu. Sejana naj bo v suho zemljo.

Strniščna repa ima majhno hranilno vrednost, rade jo napadejo gosenice ali bolhači, toda vseeno jo marsikje s pridom pridelujejo za človeško prehrano in za krmo prašičem.

Pitnik, to je gosto sejana koruza, ki jo kosimo za krmo govedu, zelo dobro varuje zemljo pred plevelom in čisto njivo, vendar ima zelo velik odstotek vode in zato majhno hranilno vrednost. Pametneje naredijo tisti kmetovalci, ki ga zato sejejo redkeje in pri tem uporabljajo zgodnejše sorte koruze, da ob košnji vsaj začne delati tudi storže.

● Listnati ohrovt je zadnja leta vse pogostejše mogoče videti tudi na naših poljih. Pridelovanje je zelo preprosto: v dobro zagnjeno zemljo, ob veliki porabi dušičnih gnojil posejemo 10 kg semena na hektar, posevek pa pred nevarnimi bolhači obvarujemo s pantakanom ali lindanom. Ohrovt lahko krmimo svež do pozne jeseni, lahko pa ga tudi siliramo. Daje zelo obilen pridelek.

Če želimo pospraviti še eno žetev, moramo zemlji tudi več dati. Naglica nas ne oprošča za površnost, slabo obdelavo in skromno gnojenje.

Inž. M. L.

NOVO!

KREKER KEKS

z okusom:

- šunke
- klobase
- sira in govedine
- salame
- čebule

TOVARNA KERKOV
IN VAFLA

Krester
BJELOVAR

BO ŽE KMALU KONEC TEH ČRNIH GRADENJ?

POROČILO

O DELU IN UKREPIH URBANISTIČNE INŠPEKCIJE NA PODROČJU OBČINE NOVO MESTO

Kakor je razvidno iz statističnega poročila, je na področju občine Novo mesto precej črnih gradenj, za katere je značilno, da so v veliki večini zelo problematične, saj se nahajajo izven zazidalnih območij oziroma v predelih, ki so namenjeni za industrijo, ali so cestni rezervati, kmetijski rezervati, spomeniško zaščiteni predeli. Prav iz tega je razvidno, da pri sedanjih črnih gradnjah ne gre za probleme širšega značaja, temveč za izrazite primere samovolje. Večinoma gre za črnograditelje, proti katerim smo začeli ukrepati že pri začetku gradnje (pri izkopu), vendar brezuspešno.

Najbolj problematični so:

1. Novak Polde iz Dolenje vasi, ki gradi v varovalnem pasu Krke;
1. Zrlič Ante iz Bršlina, ki gradi v Jedinščici v kmetijskem predelu;
3. Grošelj Mika, Škedelj Ivan in Šiško Ciril, ki gradijo v Selih pri Hruševcu v industrijskem rezervatu;
4. Šetina Drago, ki gradi med naseljem Romanja vas in Gradišče;
5. Springer Ivan iz Cegelnice, ki gradi v Cegelnici, in
6. Fabjan Jože, ki gradi v Novem mestu ob Cesti herojev.

Novo mesto, dne 3. 7. 1968.

URBANISTIČNI INŠPEKTOR

To je samo devet imen, samo devet najbolj kočljivih primerov iz poročila urbanističnega inšpektorja. Če pa pobrskamo po arhivu letošnjega leta, najdemo 49 odločb o ustavitvi gradnje in 17 predlogov za uvedbo postopka proti črnograditeljem pri sodniku za prekrške.

Škoda, ki jo povzroče te črne ovce, ni samo v stroških, ki jih terjajo spremembe zazidalnih načrtov in morebitne rešitve ter prezidave, ampak je škoda tudi posredna: samovolja črnograditeljev krha ugled občine in njenih organov, s tem pa tudi zakonodaje in države, povzroča sovraštvo med sosedi, nemalokrat pa najbolj škoduje graditelju samemu.

Pobrskali smo za vzroki črnih gradenj

1. V zadnjih letih se je močno povečalo zanimanje za zasebno gradnjo (individualne hiše), saj je nekdanje razmerje 4:1 v korist družbene gradnje danes prav obratno v korist zasebne gradnje! To so pospešili ugodni kreditni pogoji, še bolj pa stvarno vrednotenje družbenih stanovanj (valorizacija), ki bo, kot obljubljajo, ponovno izvedeno leta 1970. Dvosobno stanovanje najbrž ne bo cenejše kot 300 din na mesec!

2. Vsakdo hoče v tej ihti za svojo hišico graditi seveda v središču naselja. Tu so sicer urbanistični programi — prostora pa ni več! Na obrobju naselij je še dovolj prostora — niso pa še izdelani zazidalni načrti! Graditelji stoje pred prvo oviro: »procedure«! Prvi bi rad zidal pri sv. Roku, drugi v Ločni, tretji v Cegelnici, četrti pa recimo na Cikavi! Za vsako posamezno gradnjo je treba izdelati zazidalni načrt cele bodoče soseske.

To pa traja nekaj mesecev in tudi precej stane! Stroškov za načrte cele soseske ne more nositi en sam graditelj, stanovanjsko podjetje pa tudi nima toliko denarja, da si lahko iz svojega kreditiralo vse te načrte.

Treba je počakati ali pa graditi na črno! Obstoji še tretja možnost: gradnja v soseski, ki že ima načrt. Ta pa večini graditeljev ne diši: zemljo ima tam, službo blizu, vinograd čez cesto in še in še.

Edina možnost je torej: na črno!

3. Najlepša spodbuda za črne graditelje pa so naši zakoni: borih 200, po novem pa 500 din, je treba plačati kazni, če te urbanistična inšpekcija prijavi sodniku za prekrške. Sodnik pa je milega sreča in ima dela čez glavo: na vrsto prideš šele čez pol leta, in še takrat ne bo ka-

zen celih 500 din, ampak najbrž nekaj manj.

Kdo si ne bi privoščil tega: vsi stroški za posnetek zemljišča, (ki bi ga moral po zakonu narediti katastrski urad brezplačno), zazidalni načrt, lokacijsko dokumentacijo, prošnjo, soglasja in še številna pota od enih birokratskih vrat do drugih so vam prihranjeni, če gradite na črno. Pa še čakati ni treba: danes se odločite za gradnjo, jutri zakoličite in skopljete jamo, pojutrišnjem zabetonirate temelje, in hišica raste kot goba po dežju. Potuho vam daje zakon!

Ovire pa le pridejo!

Vse gre seveda tako daleč, dokler ne zaprosiš za kredit pri banki. Banka je stroga in kredita ne da brez dokumentov o dovoljeni gradnji. Potem se začne prosjačenje, naj bi občina gradnjo le priznala. Če pogledajo skozi prste,

gre, če pa ne, se začne za črnograditelja križev pot.

Tudi električarji ne bi smeli priključiti toka, vodovodarji ne vode in komunalna ne kanalizacije. Tu se znajde, kakor se kdo more: vodo priključi pri sosedu, stranišče naredi na štrbunk, električarji pa tudi niso tako strogi, saj dobe novega potrošnika!

In črna gradnja je pod streho, vsem tistim v brk, ki so plačali komunalni prispevek, »procedure« in načrte, vsem tistim, ki so poštteni državljani in še danes čakajo, da bodo dobili lokacijsko dovoljenje!

Kje so krivci?

Poglejmo še enkrat naše tri glavne vzroke za črne gradnje:

1. Povečano zasebno gradnjo je povzročil višji standard — tu najbrž ne bo tožnika in krivcev ne bo kaznovan, saj smo ta standard tako dolgo komaj čakali! Sprejeti ga moramo na znanje in mu prilagoditi zazidalno načrtovanje in kaznovalni režim!

2. »Procedure« je krivo naše birokratsko urbanistično mečkanje. Nad načrti, ki bi bili do danes že zdavnaj lahko nared, se je izživila vrsta dobro plačanih (!) arhitektov in drugih »strokovnjakov«, ki so stvari tako temeljito zagodljali, da se komaj vidimo ven! Tistega, ki je dobro mislil, so hitro povozili, če ne danes, ga bodo pa jutri! Večkrat je imela svoje prste vmes tudi »politika«, ki bi ji lahko rekli »zveze in poznanstva«, če ne še kaj hujega. Tudi nekateri ugledni občani so vplivali na urbanistično planiranje tako, kot se je zdelo najbolj prav — njim! Danes pa nočejo biti nič krivi. Za »navadnega« človeka je bilo tisoč predpisov, za onega z »zvezom« pa se je že nekako uredilo...

Praviho, da je »procedure« zdaj krajša, da je precej urbanističnih programov narejenih, da število črnih gradenj upada. Bilo pa bi še mnogo manj težav, če bi graditelji sploh vedeli, kako je treba. Za vse tiste, ki žele graditi, objavljamo postopek v posebnem okvirju. Samo na tak način bodo lahko brez skrbi gradili!

Novomeško stanovanjsko podjetje ima kar 150 pri-

ZAMRZNJENA ČRNA GRADNJA in buldozer za stršilo! Se pri tistih redkih črnih gradnjah, ki bi morale biti porušene ali zasute je težko odločiti na čigavi strani je pravica. Občina in zakon imata prav brezdvomno, graditelj pa tudi dokazuje svoj prav, če ne drugače pa z dobrimi zvezami! Škoda, ki jo pri tem trpimo vsi, pa ni opravičljiva!

pravljenih lokacij, kjer je možno graditi. Tudi lastniki zemljišč že popuščajo s ceno, ker so se ustrašili plačevanja prispevka za mestno zemljišče, ki ne bo majhen. Mimo tega nihče ne more prodajati zemlje neposredno graditelju. Vsa kupčija gre lahko samo prek občine. To je zadnji ukrep proti spekulaciji z zemljišči, ki je precej ovirala gradnjo.

3. Tretjega krivca — zakon — pa bo najbrž najtežje prijeti. Poslanci, ki so ga sprejeli, so mislili predvsem na tistega, ki

ima dovolj denarja in ne potrebuje kredita pri banki. Tak lahko gradi z gotovino, pa tudi 500 din za morebitno kazen bo že kako spravil skupaj. Težje je za delavca in tistega, ki ne more brez kredita. Zakon je mil za bogatega, reže pa kar dvakrat udari po glavah! Drugi zakoni imajo hujše sankcije in občine so tudi za črnograditelje predlagale kazen od 1000 do 10.000 din (do milijon Sdin!), vendar zvezni poslanci tega niso sprejeli. Česa neki so se zbal?

M. MOSKON

KAJ JE TREBA?

1. Vprašati na občini, kje je zazidljivo za določeno vrsto gradnje.

2. Vložiti prošnjo na občini za lokacijski ogled.

3. Na osnovi lokacijskega zapisnika in soglasij (voda, električna, kanalizacija, cesta, telefon) naročiti lokacijsko dokumentacijo ali zazidalni načrt pri stanovanjskem podjetju.

4. Vložiti prošnjo za izdajo gradbenega dovoljenja s priloženim gradbenim načrtom in zemljiškoknjižnim dokazilom o lastništvu zemljišča.

5. Vložiti pri banki prošnjo za kredit.

ČE NE MOREJO RASTI STANOVANJA — PA NAJ RASTEJO VIKENDI? Tako se upravičeno sprašuje delavec, čigar hiša je med prvimi na vrsti za rušenje. Še bolj smo lahko ogorčeni, če rastejo ČRNI vikendi ob Krki pri Dragi, v Dolenjskih Toplicah, na Trški gori, v Bučni vasi (na sliki) in drugje. Nekaj jih je v postopku — kaj pa drugi?

TRGOVSKO PODJETJE SEVNICA

Izjemna prilžnost ugodnega nakupa:

- ☐ potovalke velikosti 50 x 30 samo 59,00 din
- ☐ kombineze vseh velikosti in krojev 13,00 din
- ☐ flanelke različnih barv — predsezonska cena 19,80 din.

VSE V POSLOVALNICI 1, Glavni trg — SEVNICA.

Vaše zaloge

so mrtev kapital v skladiščih! Razprodajte jih in pomagajte si z denarjem, ki ga boste dobili na ta način! Obvestite javnost in kupce, koliko odstotkov popusta ste namenili za blago iz zalog! Pri tem Vam najbolj učinkovito pomaga oglas v lokalnem tedniku!

POISKUSITE NAŠE MESNE PROIZVODE

in ostanite tudi njihov potrošnik!

POSEBNO VAM PRIPOROČAMO

- Kranjske klobase
- Lovsko salamo
- Šunkarico
- vse ostale vrste klobas in salam

Za hrenovke, pečurice in safalade sprejemamo posebna naročila

BRAT
KLAVNICA
tel. 72-231

Večji poudarek medzletnim prireditvam

Na X. jubilejnim zletu Bratstva in enotnosti, ki bo leta 1969 v Bihaču bodo prireditve v vseh občinah zletnega območja

Poročali smo že, da je bil pred nedavnim v Bihaču shod družbenopolitičnih delavcev iz območja, ki je vključeno v tradicionalni »Zlet bratstva in enotnosti«. Na zboru, ki so se ga udeležili zastopniki iz Like, Bosanske krajine, Korčuna, Moslavine, Bele krajine in Dolenjske, je sodeloval tudi predsednik republiške konference SZDL Bosne in Hercegovine Sead Cerić.

Glavni namen tega zbora je bil, da ocenijo priprave za X. jubilejni zlet, ki bo junija 1969 v Bihaču, in da dopolnijo program prireditve ozroma da v krog sodelavcev

pritegnejo vse občine zletnega območja.

Prisotni so kot pozitivno ocenili dejavnost v medzletnih prireditvah in pozdravili to obliko, kot zelo sprejemljivo, zlasti ker se z večjim obsegom medzletnih prireditve nekoliko razbremeni močno nakopičen program glavnih zletnih dni.

Prevladovalo je mnenje, naj bodo glavne zletne prireditve poleg Bihača tudi v drugih mestih Bosne. S tem bi se doseglo večje zanimanje občanov in zmanjšale skrbi prirediteljev.

Predsednik Cerić je poudaril velik pomen, ki ga ima zlet za utrjevanje bratskih vezi med narodi. Ob koncu so udeleženci zbora poslali predsedniku Titu pozdravno pismo s toplimi željami, da se uresniči njegove napredne misli.

Samo še leto dni čakanja?

Cestno podjetje iz Novega mesta namerava v naslednjih 14 dneh opraviti vrsto vzdrževalnih del na republiških cestah v brežiški občini. Že ta teden nameravajo popraviti cestišče na odseku Brežice — Dobova, zatem pa bo prišla na vrsto še cesta proti Cerkljam.

Prihodnje leto naj bi asfaltirali cesto skozi Brežino do Globokega. S tem bi zelo ustregli Artičanom, Sromljanom, Globočanom in Piščanom, ki kar ne morejo dočakati asfalta.

V enem dnevu na- šteli 1900 motor- nih vozil

Na mostu čez Krko in Savo v Brežicah so pred kratkim šteli vozila. V enem dnevu je peljalo čezenj nad 1500 osebnih avtomobilov, 185 avtobusov, 200 tovornjakov in drugih vozil. Pešcev, kolesarjev, mopedistov in motoristov niso šteli, prav ti pa precej pripomorejo h gostoti prometa.

V minulem letu je bila dnevna obremenitev mostu 7888 brutoregistrskih ton. Podatek je zanimiv v primerjavi z avtomobilsko cesto, kjer je bila povprečna obtežitev v 24 urah 13.000 ton.

Do konca leta brez skrbi

V tovarni pohištva imajo zagotovljena naročila do konca tega leta. Praviijo, da jim je izvoz dobro stekel in da prodajo na tuje 60 do 65 odst. izdelkov. To so predvsem regali, kosovno blago in zvočne omarice.

Nekaj nad polovico izdelkov prodajo s pomočjo posrednikov, kot so LESNINA, SLOVENIJALES in EKSPORT DRVO iz Zagreba, drugo pa izvozijo neposredno po naročilih tujih kupcev.

Za domače tržišče izdelujejo pohištvo tudi v kooperaciji z Lesnoindustrijskim podjetjem iz Siska. Zalog nimajo. Proizvodnjo planirajo tako, da vse izdelke sproti prodajo.

ZDRAVILIŠČE ŠMARJEŠKE TOPLICE

razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za prodajo raznih osnovnih sredstev

(železne postelje, nočne omarice, stole, mize, odeje, zavese in drugo).

Licitacija bo dne 28. 7. 1968 ob 9. uri.

— Interesenti si lahko ogledajo osnovna sredstva vsak dan od 6. do 16. ure.

Neuspeli načrt naselitve Slovencev na Poljskem

5

Od 2. do 5. V. je pregledovala na Spodnjem Bavorskem (1. in 2. v Waldsassen, 3. v Speinshardu, 4. in 5. v Straubingu), kjer je pregledala 285 oseb. Na Gornjem Bavorskem je od 7. do 16. V. (7. v Altöttingu, 9. do 11. v Weichsu, 13. in 16. v Rottmannshöhe in v Kochel am See) pregledala 605 Slovencev, v Bad Wörishofnu je od 17. do 21. maja pregledala 282 oseb s Švabskega, nato pa je konec maja in v začetku junija na Spodnjem Bavorskem (Straubing) in Saškem (Dresden) pregledala še 190 starih in bolnih oseb. Zastopnik Štajerske domovinske zveze v komisiji je bil Hugo Wallner.

XXII. komisija je 24. III. začela v pokrajini Württemberg (v Heilbronn, Neresheim, Biberachu, Intermarchtal, Weingartnu in Rottweilu), nato na Badenskem (v Lorrachu, Lahru, Villingenu, Gerlachheimu in Bruchsalu), v Saarbrücknu, Nassnu, Bonnu, Detwaldu, Kasslu in Ilseburgu, kjer je 11. avgusta končala delo.

Vse tri komisije so pregledale 3458 slovenskih družin s 15.721 člani. 2867 družin s 13.253 člani (6402 moška in 6851 ženska) so razglasile za sposobne za naselitev v vzhodni Evropi, kar znaša 86 odstotkov pregledanih. Od teh je bilo 10.266 kmetov in poljedelcev, 4015 obrtnikov in industrijskih delavcev, 343 trgovcev, 98 uslužbenecov, 128 gospodinjstev pomočnic in hlapcev in 403 odrasle osebe brez poklica. Ti vsi so na Spodnjem Štajerskem pustili 2304 kmečka posestva z okrog 20.799 hektari zemlje.

»Slovenci se upirajo naselitvi v Lublinu«

Ko so komisije osrednjega vselitvenega urada pregledovale Slovence, so ugotovile: »Vsi brez izjeme so neopredeljeni pri vsakem uradu izrekli svojo nujno prošnjo, da bi se smeli vrniti v svojo staro domovino.« Zato je npr. vodja planskega oddelka osrednjega vselitvenega urada SS-Obersturmführer doktor Gradmann že 2. marca 1943 poročal svojemu vodji:

»Slovenci, ki prihajajo na pregled, se soglasno upirajo naselitvi v Lublinu. Za vzrok navajajo naslednje:

1. niso navajeni na klimo, Zelo bi bili izpostavljeni prehladu; 2. hočejo se ukvarjati z vinogradništvom in sadjarstvom, kakor v svoji domovini; 3. hočejo biti naseljeni v gorati pokrajini in ne na ravnini.

To zavračanje naselitve v lublinskem distriktu, dobiva že takšne oblike, da je treba računati z resnim odporom. Ne samo da so poskušali zbežati, v mnogih primerih se jim je to celo posrečilo. Itd.

Gradmann je prosil vodjo osrednjega vselitvenega urada dr. Malsen-Ponickaua, naj ob svojem obisku v Berlinu o tem poroča štabnemu uradu in konča: »Če smemo dodati, imajo poleg tega nemški priseljenci veliko nezaupanje do Slovencev. Ne bi se smeli čuditi — tako se čisto sliši — če bi Slovenci kmalu predstavljali okrepitev za partizane v lublinskem distriktu.« Ko je vodja III. B referata v državnem glavnem varnostnem uradu v Berlinu SS-Standartenführer dr. Ehlich zvedel za te raz-

mere, je naročil Gradmannu, naj to sporoči Himmlerju, kar je ta tudi storil.

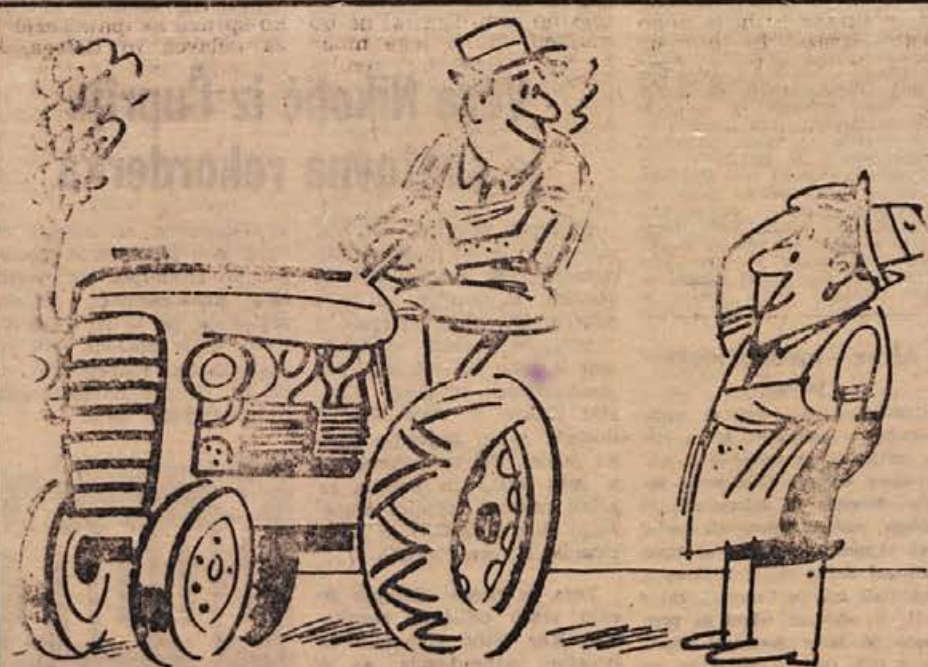
Mnogi izgnani Slovenci so se celo branili izpolniti formular prošnje za podelitev državljanstva ali pa so si pred komisijo za navajanjem napačnih podatkov prizadevali, da bi dobili končno oceno »A«, tj. da bi ostali v rajhu. Mnogi so tudi zanikali znanje nemščine, da bi jih zato razglasili za nesposobne za podelitev. Tako npr. zaključno poročilo osrednjega vselitvenega urada v Lodzu o pregledu Slovencev z dne 3. oktobra 1943 navaja, da so izseljeni Slovenci sicer dobri delavci, pozna pa se jim, da so bili v avstro-ogrski monarhiji v ostrem nasprotju z nemštvom, da sicer niso bili zadovoljni z jugoslovansko državo, vendar pa niso spreminili svojega odnosa do nemštva. Zaradi tega, pravi poročilo, je razumeti, da se mnogi Slovenci upirajo, da bi napisali prošnjo za podelitev državljanstva, branijo se celo uporabljati nemški jezik, čeprav ga znajo. Tisto večino Slovencev pa, ki je zaprosila za državljanstvo in se pokazala lojalna, je treba imeti za indiferentno, pravi poročilo.

»Smo Slovenci in hočemo domov!«

Tudi tisti Slovenci, ki so že bili v taborišču Stockhof pri Lodzu in so jih imeli že pripravljene, da jih odpošljejo v Lublin, so se temu upirali. Po Krügerjevih podatkih bi naj bilo pripravljenih 169 družin z 957 osebami. Ko so npr. prišli k njim zastopniki SS-naselitvenega štaba iz Lublina, da bi jih pregledali in dobili od njih potrebne podatke za naselitev, njih je 80 odstotkov izjavilo, da pod nobenimi pogoji ne bodo šli na Vzhod. Akcijski štab Volksdeutsche Mittelstelle v Lodzu se je pritoževal, da se teh 643 Slovencev ni niti malo potrudilo, da bi se približali nemštvu, se naučili nemškega jezika, čeprav je organiziral jezikovni tečaj, da poudarjajo, da so Slovenci, in izjavljajo, da niso prišli tja delat, temveč da hočejo na vsak način domov. Tudi mladi ljudje izjavljajo, da so Slovenci in da ne marajo vstopiti v Hitlerjevo mladino.

Nacisti so iz Slovencev, ki so jih že spravili v taborišče Stockhof pri Lodzu, izbrali okrog 175 moških in jih začeli uriti po vojaško, da bi predstavljali t.i. »strašno moštvo (Wachmannschaften), ki bi naj prevzelo zaščito naseljenih volksdeutscherjev. Volksdeutscherji pa so bili nezadovoljni »da jim tako rekoč za zaščito dajejo izrecne sovražnike«.

Že 7. aprila 1942 so nacisti poslali v Stockhof prvo takšno skupino Slovencev, v kateri je bilo okoli 150 mož. Najprej so se morali vojaško uriti, nato pa so jih 17. junija 1942 poslali v Zamose, in sicer v vasi tako, da je na vsakih 17 nemških družin prišel en Slovenec, za njim pa bi naj nato prišla vsa njegova družina. Vsak je dobil puško s 150 naboji in naj bi branil vas pred poljskimi partizani. Vendar Slovencev niso namestili po izpraznjenih poljskih hišah, temveč v neke barake in jim niso dali zemlje.

— Štefan, ti imaš traktor?

— Tudi ti ga lahko kupiš, če boš varčeval zanj pri

Dolenjski banki in hranilnici

v NOVEM MESTU ali njenih poslovnih enotah

v KRŠKEM, TREBNJEM ali METLIKI!

NE POZABITE:

Dolenjska banka in hranilnica v Novem mestu je lani avgusta zvišala obrestne mere: za navadne vloge na 6,50%, za vezane vloge do 8%! — in ne pozabite tudi na ugodne obresti za sredstva na deviznih računih občanov, za katera plačuje banka od 4-6 odstotkov v devizah, razen tega pa dodatno še od 1,5 do 2,5 odstotka v dinarjih!

Eugen Ciuca

Letošnji udeležene Forme vive Romun Eugen Ciuca je kipar, ki je pred letom v Bukaresti razstavljal svoja dela v eni najpomembnejših romunskih galerij, ne da bi izdal ob tem katalog ali kakorkoli drugače poskrbel za to, da bi se zvedelo za njegovo razstavo. Na panoju pred razstaviščem je ime EUGEN CIUCA pritegnilo več kot 50.000 obiskovalcev. Kipar, rojen leta 1913, je mojster, ki je lani v Italiji (tam je živel več kot pol leta) v Pontelungu pri Padovi postavil ogromen kip Danteja, mož, ki je razstavljal lani v Padovi, Rimu, Torinu in letos v Milanu in čigar dela so v zasebnih in galerijskih zbirkah

v Aleksandriji, Parizu, Londonu, New Yorku, Berlinu... V prvih dneh je v Kostanjevici izklesal kip Steber mojih staršev, katerega je opremil z lirčnim tekstom v romunščini. V svoje delo vpleta romunske folklorne simbole. Drugo delo, ki sedaj nastaja, bo njegov glavni prispevek letošnji Formi vivi. V načrtu ima še darilo kostanjeviški šoli ter spomenik partizanom, ki bo sjal ob vhodu v Kostanjevico...

Eugen Ciuca je kipar in slikar. Vrsta njegovih risb je v šoli, kjer stanuje, spreminila prosor v atelje. Ciuca pravi, da lahko dela kjerkoli; pri nas, v Italiji ali doma. Dela v vseh mogočih teh-

nikah in materialih. Njegov obisk Kostanjevici na Krki bo ostal zapisan v srcih vseh ljudi, ki so ga ali pa bodo v prihodnjih dneh srečali, kajti svetovljan je, izreden kipar in ustvarjalec, iz čigar del vseskozi sije čista umetnost. Taka, kot si jo le moremo misliti.

PETER BRESČAK

Iz naših galerij

LAMUTOV LIKOVNI SALON V KOSTANJEVICI. Kostanjeviška razstava Svet naivnih je podaljšana do konca meseca. Doslej si jo je ogledalo že 7000 ljudi. Zaradi izrednega zanimanja zanjo mnogi menijo, da bi bilo dobro, ko bi jo kdaj postavili tudi v Ljubljani.

KRSKA GALERIJA. Razstava Jakčevih grafik je vzbudila v Krkem in okolici izredno veliko zanimanje. Za odkup del se zanimajo številni posamezniki ter nekatere delovne organizacije.

DOLENJSKA GALERIJA. V Dolenjski galeriji je postavljena zbirka del starih mojstrov.

MIRNA NA DOLENJSKEM. V mirni osnovni šoli razstavlja slikarska dela Viktor Magyar. Razstava bo odprta do 22. julija.

Mladost v belem

Ob koncu minulega šolskega leta je izšla v Novem mestu prva številka novega srednješolskega glasila »Mladost v belem«. Napisale in izdale so ga dijakinje šole za zdravstvene delavce pod vodstvom prof. Jožeta Skufce. V nasprotju s »Stezičami«, ki se iz leta v leto tanjšajo, je »Mladost v belem« zajetno, skoraj 30 strani obsegajoče glasilo, napolnjeno domala od prve do zadnje strani z leposlovnimi sestavki. Velja predvsem iskrenost, ki veje iz napisanih sestavkov, veljajo doživljata deklet »v belem«, ki se pripravljajo na odgovoren poklic zdravstvene delavke. Med pesmimi, ki v listu prevladujejo, so tudi resnejši poskusi, kar velja zlasti za izpoved »Bila sem v Begunjah«, ki jo je napisala Silva Zlobec. To je tudi edini s primkom in imenom podpisan prispevek v prvi številki »Mladosti v belem«.

Aplavz za Karlovčane na Otočcu

V soboto zvečer je bila na terasi nove restavracije hotela Grad Otočec prijetna kulturna prireditev: gostovala je folklorna skupina KUD DRAGUTIN ARMANDO iz Karlovca in požela za izvirne plesne jugoslovanskih narodov aplavz domačin in tujih gostov, ki so z zanimanjem sledili plesalcem, pevcem in orkestru. Zbrane je najprej pozdravil Lojze Kastelic, za njim pa predstavnik Karlovčanov. Pokozalo se je, da novi oder novomeškega Zavoda za kulturno dejavnost zelo ustreza prostoru pred novo otoško restavracijo, kjer bo v bodoče verjetno lahko še precej takih in drugačnih prireditev.

Folklorna sobota

V okviru Dolenjskega poletja 68 bo v soboto, 27. julija, ob 20. uri nastopila v Dolenjskih Toplicah folklorna skupina Rečica iz Karlovca, na terasi nove restavracije na Otočcu pa ob istem času folklorna skupina »Tine Rožanec« iz Ljubljane. Prva nastopa s 40, druga — nastopila je tudi na Dolenjskem poletju 67 — pa z 48 člani. Obiskovalci obeh prireditev bodo imeli priložnost videti in slišati ples in pesmi jugoslovanskih narodov in narodnostnih manjšin.

Nagrade vstaje za leto 1968

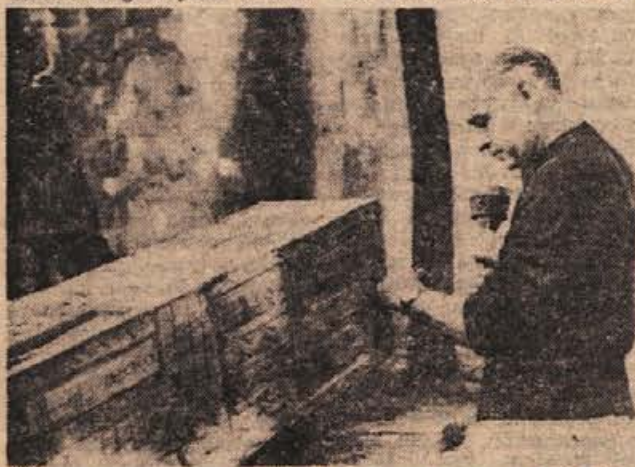
Republični odbor Zveze združenih borcev NOV je ob letošnjem dnevu vstaje slovenskega ljudstva nagrajil pet avtorjev znanstvenih in umetniških del na temo revolucije in boja. Nagrade so prejeli: dr. Tone Ferenc, Stanko Petelin, France Filipič, Vladimir Lakovič in Jože Smit.

Dr. Tone Ferenc je bil nagrajen za znanstveno zgodovinsko delo »Kapitulacija Italije in narodnoosvobodilna borba v Sloveniji jeseni 1943«. Knjiga je temeljit, vsestranski o svetljen prikaz dogodkov v enem najbolj razburkanih obdobjih NOB na Slovenskem in jo lahko uvrstimo med najboljše stvaritve slovenskega zgodovinskega dela v zadnjih letih.

Stanku Petelinu so prisodili nagrado za monografijo »Prešernova brigada«, ki je nadaljevanje njegovega dosedanjega obsežnega raziskovalnega in zgodovinskega dela o 31. diviziji. Ocenjevalci menijo,

da je to delo tudi močan prispevek za oris zgodovine Gorenjske. France Filipič je pisec tehtnega dela o NOV v severovzhodni Sloveniji do začetka leta 1943, »Pohorski bataljoni«. Nagrada delo je plod vztrajnega raziskovanja zgodovine Pohorskega bataljona, je popolnejše od dosedanjih del na to temo, dragoceno pa zlasti zategadelj, ker prinaša vrsto novih podatkov o NOV v severovzhodni Sloveniji.

Slikar Vladimir Lakovič je prejel nagrado za ciklus olj s motivom koncentracijskih taborišč. Kritiki menijo, da je njegova umetnost bogata čustvenega in miselnega podtekta, tako human in na osnovni pobudi, da je njena trpkost prav tako estetska kot moralna vrednota. Za pesnitev »Kolesarji iz cedilke« je bil nagrajen pesnik Jože Smit. Delo se po mnenju poznavalcev uvršča med najboljše dela o slovenskem osvobodilnem boju.

Romunski umetnik Eugen Ciuca pri delu na FORMI VIVI 68 v Kostanjevici. Prispeval bo dve svoji stvaritvi: STEBER MOJH STARŠEV (tega izdeluje na sliki) in DASKI STEBER (Foto: Mirko Vesel)

Še ena Forma viva?

Trebanjska občina si prizadeva organizirati prvi tabor slovenskih naivnih slikarjev. Zamisel, ki je vredna vsega priznanja, bi pomenila ne samo prijetno kulturno poživitev v poletnem mrtvilo, temveč tudi bolj razgibano kulturno dejavnost v občini sploh. Za to kulturno prireditev, ki naj bi bila v času med 20. in 30. avgustom, nameravajo izdati tudi manjši projekt.

Slikarji naj bi taborili in ustvarjali v idilični trebanjski okolici. Občina bi jim zagotovila prostor za shranje, organizirala prevoze in izlete v okolico, v zameno pa bi vsak slikar odstopil sliko ali dve, ki bi jih razstavljali v stalni galeriji, po

vsej verjetnosti v preurejenem trebanjskem gradu.

Kot predvidevajo, bodo povabili deset slovenskih slikarjev — največ, pa tudi tri goste iz hlebinske šole na Hrvaškem. Zamisel je pozdravil tudi zagrebški novinar Gerhard Ledić, naš največji zbiralec umetniških tovrstne umetnosti. Meni, da bi takšen tabor združil številne naivne slikarje, ki sedaj razkropljeni po vsej Sloveniji ustvarjajo vsak zase. Tako bi imeli priložnost, da se spoznajo in izmenjajo izkušnje.

Zamisel — upajmo, da bo uresničena — bi veliko pomenila tudi za naglo razvijajočo se turizem v trebanjski občini.

JOŽ

VEČ KAKOR

10.000

DOBITKOV BO

IZŽREBANIH ZA

ČLANE IN

NAROČNIKE

KNJIG

PREŠERNOVE

DRUŽBE.

KRSKO — V prvem kolu za pokal slovenske plavalne zveze so se 16. julija popoldne na Celulozarjevem plavalšču pomerili: domači Celulozar trboveljski Rudar in Ljubljana. Domači so nastopili brez slovenskega rekorderja na 100 in 200 metrov prso Dušana Zlatiča, državna reprezentanta Čargo in Potočnik pa sta plavala utrujena, saj sta se šele tisto jutro vrnila iz Vzhodne Nemčije. Oslabljeni Krčani so zbrali 9.900 točk. Ljubljancem 11.719 in Trboveljčani 11.154. Dvojboji so se končali takole: Celulozar — Rudar 58:83, Celulozar — Ljubljana 61:80 in Ljubljana — Rudar 72:70. Celulozarjev pionir Turik je na 100 metrov delfin z 1:21,8 dosegel nov državni in republiški pionirski rekord. Drugo kolo za pokal plavalne zveze bo 26. julija v Trboveljah.

ROSTOCK — Na plavalnem mitingu v tem vzhodnonemškem mestu od 10. do 12. julija sta za jugoslovansko mladinsko reprezentanco nastopila tudi plavalca krškega Celulozja Franc Čargo in Ljubo Potočnik. V močni konkurenci plavalcev iz socialističnih držav je prišel Čargo v disciplini 200 metrov crawl s časom 2:12,7 v finale, v finalu pa je plaval za 2 desetinki sekunde slabše in zasedel sedmo mesto. V pretekovanju na 400 m crawl pa je bil 10 in s časom 4:43,8 dosegel osebni rekord. V hudi konkurenci na 1500 m crawl je bil štirinajsti. S takimi rezultati je bil Čargo najbolje plasiran Jugoslovčan na tem mitingu. Potočnik je nastopil v disciplini 100 m crawl in s časom 1:01,2 dosegel 17. mesto.

NOVO MESTO — Na republiškem prvenstvu dvojic v balinanju, ki je bilo 14. in 15. julija na Jesenicah, sta zasedla novomeška igralca Stalcer in Mras četrto mesto. To je največji uspeh novomeških balinarjev na republiškem tekmovanju. Dvojica krškega Celulozja je izpadla v predtekmovanju.

Veliko ribiško tekmovanje v Kostanjevici, ki so se ga udeležili ribiči iz vse Slovenije in iz Zagreba, je bila zares lepo pripravljena in zanimiva prireditev. Največ sreče in tudi spretnosti je imel v tekmovanju za najtežjo ribo Viktor Antončič iz Novega mesta, ki je ujel 1,69 kg težkega soma (v sredini), poleg njega sta še Jože Černoša, predsednik RD Kostanjevica (levo), in glavni sodnik Slavko Tešar iz Novega mesta. (Foto: Polde Miklič)

Mnogo ribiške sreče v Kostanjevici

Ribiška družina Kostanjevica na Krki je organizirala ob 15-letnici ribiške družine in v počastitev 22. julija veliko ribiško praznovanje, ki se ga je udeležilo 62 ribičev iz vse Slovenije in Zagreba.

Tekmovanje se je začelo v soboto, 20. julija. Prvi dan so tekmovali v lovu na najtežjo ribo. Čeprav so lovili ponoči, so morali biti ribe dovolj velike. Med posamezniki je imel največ sreče Viktor Antončič iz Novega mesta, ki je ujel 1,69 kilograma težkega soma, drugi je bil Alojz Kerin iz Novega mesta z 0,88 kilograma težkim limom, tretji pa domačin Jože Kržišnik, ki je ujel 0,35 kilograma težko podust.

V nedeljo so ribiči tekmovali posamično in v ekipah v lovu za največje število rib. Med ekipami — tekmovalce so moške in mladinske ekipe — so se najbolje odrezali ribiči Novo mesto 1., ki so ujeli 302 ribi in dosegli 3020 točk; druga je bila ekipa iz Kostanjevice z 243 ribami in 2430 točkami, tretje mesto je

pripadlo ekipi Voglajna—Store, ki je ujela 154 rib in dosegla 1540 točk. Med mladinskimi ekipami so bili najboljši Kostanjevičani, ki so ujeli 56 rib in dosegli 560 točk; slabši so bili Blejčani, ki so ujeli le 11 rib in si priborili 110 točk.

Med posamezniki je bil najboljši Miro Bergar iz Novega Mesta (ujel je 132 rib in dosegel 1320 točk), drugi je bil Ivan Kozole

iz Kostanjevice (112 rib — 1120 točk), tretji pa Vid Meršol iz Novega mesta (107 rib — 1070 točk). Tudi mladinci so imeli pri ovi sreči. Največ točk je dosegel Ciril Gasparin iz Venc; ujel je 74 rib in dosegel 740 točk. Drugi je bil Niko Pirnat iz Brežic; ujel je 42 rib in dosegel 420 točk. Tretji je bil Iztok Košak iz Kostanjevice s 36 ribami in 360 točkami. Vsi tekmovalci so dobili posebne nagrade in diplome.

Vera Nikolić iz Čuprije je svetovna rekorderka

Svetovni športni časopisi posvečajo te dni posebno pozornost Veri Nikolić, 20-letni atletinji iz Čuprije, ki je v soboto, 20. julija, zmagala v finalu britanskih atletskih iger v teku na 800 m. Na londonskem stadionu Crystal Palace je Vera Nikolić dosegla svojo največjo zmago doslej: 800 m je pretekla v času 2:00,5 in pustila za seboj nevarni tekničel Angležinjo Board (2:02,0) in Američanko Brown (2:02,2).

Vera je doslej dosegla že celo vrsto odličnih rezultatov. Ker letos spomladi ni posebno napredovala, so ji očitali, da je premalo trenirala.

la. Opozorila so zalegla in Vera je v Londonu dokazala, da je najboljša na svetu. Vsa jugoslovanska javnost pričakuje, da se bo Vera Nikolić, ki je postala prva jugoslovanska rekorderka na 800 m, odlično odrezala tudi na olimpijskih igrah.

OSTERMAN NA SLOVENSKEM PRVENSTVU

„Igral bom, kot znam“

Mojstrski kandidat iz Kočevja računa na uvrstitev med prvo šesterico najboljših šahistov

Mojstrski kandidat Rudi Osterman iz Kočevja se je letos (po enoletnem premoru) spet uvrstil na člansko šahovsko prvenstvo Slovenije.

»Ali se ti zdi, da boš za prvenstvo dobro pripravljen?« sem ga vprašal spetoma na ulici. »Nikakor ne,« je odvrnil. »Na prvenstvo se pripravim vsak dan štiri ure. Študiram predvsem srednje igre — kombinacije. Za otvoritve in končnice najbrž ne bo časa.«

»Kaj pričakuješ v Ljubljani, se pravi na prvenstvu?«

»Igral bom, kot znam. Več bom pridobil, če bom ostro in razburkano partijo igrabil, kot pa, če bom strahopetno remiziral. Računam na eno prvih šestih mest, s tem pa bi se neposredno uvrstil na prvenstvo prihodnje

foto: Prijetneje mi bo, če bo na prvenstvu igral tudi prof. Igor Penko iz Novega mesta.

»Kaj te pri šahu najbolj navdušuje?«

»Kombinacije, drzni napadi, dvorezne pozicije. Rad imam rusko šahovsko šolo.«

»Kaj ti pomeni šah?«

»Spodbuja me pri vsakdanjem delu, pomaga reševati težave. Vse, kar je šah zame več kot zabava.«

»Kaj pa pionirski šah v Kočevju?«

»Najbolj sem vesel, da so na predovali najmlajši.«

IVE STANIČ

MOKRONOG — V počastitev dneva vstaje sta se v ponedeljek srečali nogometni moštvi pripadnikov JLA iz Pučave in mladincev iz Mokronoga. Zmagali so vojaki s rezultatom 9:1, rezultat pa bi bil lahko še večji, če ne bi vratar mladincev odlično branil.

Ne delajmo iz tožnika obtoženca!

Dovolite mi, da se vtaknem v polemiko med nekaterimi belokranjskimi političnimi delavci in inženirjem Francijem Stariho.

Oglašam se zato, ker sem bil pred nedavnim tudi jaz politični delavec, sedaj pa sem študent in sem tudi sodeloval v akcijah ljubljanskih študentov. Ne morem se strinjati s tem, da so nekateri občinski funkcionarji še pred zborovanjem v študentskem naselju prepričevali študente (prek študentskih pokrajinskih klubov), naj nikar ne počenjajo neumnosti, in jim kot protiplačilo ponujali celo višje stipendije.

Ne mislim zagovarjati vandalizem redkih posameznikov v Beogradu niti povzdigovati pomen študentskega gibanja v Jugoslaviji, zdi pa se mi, da velika večina slovenske javnosti nima objektivne predstave o dogajanjih v Beogradu, v Ljubljani in drugih univerzitetnih središčih.

Študentske demonstracije v Beogradu (deloma tudi zborovanje v Ljubljani) ne nadljujejo tradicije akademskih

razprav o problemih univerze in družbe. Študentje so (v Beogradu sicer na neobičajen način) zahtevali, naj se uredi situacija, kar je v naših dokumentih že tisočkrat napisano in deklarirano. Zase ni so zahtevali nobenih posebnih privilegijev, ampak samo tisto osnovno, ki gre delovnemu človeku. Zahtevali so, naj se odločno in takoj rešijo problemi, o katerih smo v političnih organizacijah leta in leta govorili in so jih polni vsi naši sklepi, delovni programi in resolucije.

Zaradi tega sem začuden nad hitro, s kakršno so v nekaterih občinah pohiteli soditi prvo vrenje, ki je zahtevalo namesto besed akcij! Zdi se mi, da vse preveč govorimo o drobcu slabega, ki se je (čeprav kot zelo nepomemben) pojavil v študentskem gibanju! Najbrž tako kričimo o tem zato, da bi razvednotili zdravi polet, ki so ga vnesli študentje v reševanje družbenih problemov. Prav ta polet pa odtehta (to so priznali vsi naši najvišji politični organi s predsednikom Titom) vse spodrstuje

v vročih študentskih junjskih dneh.

Cudim se tudi prizadetosti posameznikov ob članku inž. Francija Starihe in namigovanju, da le-ta stanuje v Avstriji. Sicer ne poznam razmer v Beli krajini, toda zdi se mi, da smo vse preveč občutljivi in da znamo iz sodnika vse prehitro narediti obtoženca. Pametneje bi bilo pokazati večjo prizadetost pri uresničevanju sklepov IK CK ZKJ in se ozreti okoli sebe. Vprašujem se, če belokranjska mladina res ne mara stipendij za študij in če res ni pripravljena po študiju vrniti na delo v domači kraj? Morda pa tudi v Beli krajini ni vse v najlepšem redu?

Ne morem se strinjati z mišljenjem tov. inž. Ivana Kostelca, ki je v zadnji številki DL zapisal: »Razvoj Bele krajine je en sam napredek in velika pridobitev vseh naših delovnih ljudi. Zato ne smemo dopustiti, da nam kdo na tak ali oni način skali veselje do teh pridobitev.«

Mislím, da ni čas, da se naslanjamo ob uspehih, ampak

da smo kritični in z največjo odločnostjo rešujemo probleme, ki nam z vso resnostjo trkajo na duri.

Nikake druge rešitve ne vidim v sedanjí situaciji kot odločno odpravljanje družbenih nasprotij. Tega ne bomo zmogli zgojiti z nasilnim ukinitvijo deformacij in anomalij ali pa tako, da skušamo tem, ki so zavpili, zapreti usta s tem, da jim odrinemo nekaj sto milijonov! Takšno reševanje ni politično in je zelo kratkoročno!

Danes, nekaj več kot 20 let po času, ko smo govorili le o človeku, o delavcih in kmetih, o vseh nas kot bratih, si še komaj upamo zapisati besedo človek.

Družba, ki ob svoji razmeroma kritični gospodarski situaciji prednjači po uvozu najdražjih avtomobilov in luksuznih predmetov s tistega Zahoda, o katerem je pred nekaj leti tako zaničljivo govorila, ta družba je potrebna temeljitega pretresa. Tak pretres ne bo opravljen, dokler ne bodo za njeno slanje odgovorni tudi tisti njeni uradniki, ki se okorišajo s svojim položajem in so že popolnoma izgubili svoj družbeni projekt!

Družbenih problemov ne bomo smeli reševati tako, kakor se rešujejo v primeru ljubljanske SGB, ki je bralcem DL verjetno zelo dobro poznana. Le kako moremo dopustiti, da se je konec koncev ugotovilo samo to, da praznopravn vsi obsojamo nepravilnosti v SGB in da jih obsojajo poleg vseh drugih tudi tisti, ki so bili udeleženci teh nepravilnosti in uporabniki kreditov! Kot je videti, je pri nas poleg vsega drugega postalo praksa tudi to, da se obtoženci javno posipujejo s pepelom in nato mirno čakajo, da bo minil vihar.

Ob vse tem se človeku zadi, da v tej burki manjka samo še ugotovitev, da je za vse skupaj praznopravn kriv tisk, ki je afero razkril pred javnostjo in o njej neobjektivno poročal... Argumente, češ da krediti sploh niso bili porabljeni, smo že tako in tako slišali... S takim reševanjem problemov smo na najboljši poti, da sklepi IK CK ZKJ ostanejo samo sklepi, kot že velikokrat do sedaj!

Menim, da bi morali biti prav zdaj najbolj budni in kritični in da bi bilo verjetno prav, če bi prirejali protestna zborovanja in sprejemali protestna pisma tudi v takih in podobnih primerih, kot je primer ljubljanske SGB!

UROS DULAR,
Gornja Straža 11
pri Novem mestu

K članku »Lovci, spodbujeni za odstrel mačk«

Nisem naročnik vašega lista, vendar ga z veseljem berem. V št. 24 sem bral članek tov. inž. Francja Molnarja z naslovom: »Lovci, spodbujeni za odstrel mačk«. Popolnoma se strinjam s tov. Molnarjem. Po mojem mnenju je mačka zelo koristna domača žival, tako v hiši kot na polju, saj uničuje miši, podgane, voluharje itd. Kaj bi bilo na kmetih brez mačk, si lahko mislimo. Miši se zelo hitro razmnožujejo. Bral sem, da je nek strokovnjak ugotovil škodo, ki jo povzroči zarod enega para miši v enem letu: s tem bi se lahko preživljala 5-članska družina. V Bosni so miši pred nekaj meseci naredile kar celo ofenzivo. To bi se lahko zgodilo brez mačk tudi pri nas, kajne? Potem bodo shrambe kmetov in zadrž prazne, korist bodo imeli le lovci, saj bodo dobili točke in za vsako točko 1,00 dinar. Naj vam povem še eno zanimivost. Gledal sem mačko, ki je v eni uri prinesla mladim muckam 9 miši!

Lovski zakon menda dovoljuje, da sme lovec ustreliti mačko ali psa, ki je oddaljen od hiše več kot 200 m. Mačka nima naprave za merjenje daljine, niti ne ve, kaj so ljudje sklenili. Gre pač tako daleč, dokler ne najde miši, da jo prinese domov mladcem. Prav tako ve vsak poljedelec in sadjar, koliko napravi škodo voluhar. Ravno mačka pa mu je najhujši sovražnik. Zdi se mi, da bi morali zmanjšati število točk za odstrel psov in mačk in jih zvečati za srake, soje itd., ki so kmetu prava nadloga. Tudi se mi zdi, da lovci nimajo prav, če mislijo, da je vsaka mačka in vsak pes, ki je oddaljen več kot 200 m od hiše, klatež. Prepričan sem, da je v 100 primerih ustrelnih psov in mačk samo eden res klatež.

Prosim kmete, naj se oglašajo k temu članku.

Jože Kamin
Češnjavek
p. Trebnje

PISMA UREDNIŠTVU

Za dan borca brez zastav!

Tovariš urednik!

V Mokronogu so 4. julija najbrž protestirali. Tega dne javne zgradbe niso bile okrašene, kot bi morale, zastave pa so bile razobešene le na nekaterih javnih in na dveh zasebnih zgradbah. Na stavbi obrata »Iskres« sta bili razobešeni celo srbski zastavi. Kdo ve, ali zaradi protesta ali zaradi neznanja ustavnih predpisov?

Letos niso bile okrašene niti prodajalne, čeprav je bilo to pred leti v navadi. Tudi lastniki obrtnih delavnic in gostilničarji so pozabili na dan borca. Najbolj čudno pa je, da niti borci sami niso izobesili zastav, čeprav imajo nekateri stanovanjske zgradbe.

Izletniki, ki so prišli v Mokronog 4. julija, so najbrž prav uganili, da ljudje poznajo le sebe, da delajo zase in jim za drugo ni mar.

Končana šola lahko človeku tudi škoduje

10 let sem bila zaposlena kot prodajalka pri STP Potrošnik v Črnomlju. Imam kvalifikacijo prodajalke, medtem pa sem tudi končala triletno poslovno šolo. Namesto da bi mi v podjetju nudili podporo, pa sem prav zaradi končane šole doživljala scene, ki sta jih uprizarjala poslovodkinja Marija Lamut in njena namestnica Zofka Panjan.

Preden, bi morala iti na novo delovno mesto, so intrige prikipele do vrška. Nekdo mi je v trgovini podtaknil bankovec za 50 din, češ da sem ga ukradla. Čeprav sem dokazovala, da tega nisem storila, je triletna disciplinska komisija (Marija, Kos, Vič) Vlačič in Katka Adlešič dala delavskemu svetu predlog, da me izključijo iz podjetja. Predlog je bil tudi sprejet.

Ker se mi je zgodila velika krivica, sem iskala pravico na okrožnem sodišču v Novem mestu. Pravosodni organ je 15. junija ugotovil, da nisem kriva in da je bila

kraja zlonamerno podtaknjena, podjetje pa da me mora sprejeti nazaj v službo in mi izplačati odškodnino za izgubljeni osebnih dohodek.

V delavskem svetu imenovanega podjetja je nekaj članov, ki so obiskovali isto šolo kot jaz, vendar je niso končali in nimajo ustrezne strokovne izobrazbe, ki je predpisana za mesta, na katerih delajo.

Upravičeno postavim vprašanje odnosov v STP Potrošnik. Če lahko v tem podjetju prevlada zlonamerno ravnanje ene ali več oseb in če člani disciplinske komisije lahkomišlno odločajo o krivdi, ki ima lahko usodne posledice, potem stvari gotovo niso v redu.

Čeprav je okrožno sodišče rassodilo meni v prid, bom pošteno razmislila, če bom šla nazaj v službo, ker si pošten človek takega okolja pač ne želi.

MARIJA SUNJERGA
Črnomelj

Dobra posredovalnica — neprimerna deska

Ze nekaj let imamo v bloku nad železniško postajo pralnico, malokdo v Sevnici pa ve, da tam zdaj sprejemajo tudi oblačila v kemično čiščenje. Nedavno se je ob cesti pojavila deska, ki s slabimi črkami sporoča, da lahko ljudje v pralnico prinesejo tudi obleke, ki jih je potrebno kemično očistiti.

S precejšnjim nezaupanjem sem se odpravil v pralnico. Tam sem zvedel, da sami ne čistijo, pač pa pošiljajo v čiščenje kemični čistilnici v Krškem. Nestrpno sem čakal teden dni, kaj mi bodo vrnil, in priznati moram, da sem bil prijetno presenečen nad dobro opravljenim delom.

Ker je v našem mestu še več takih nevednežev, naj bo ta sestavek tudi priporočilo drugim, naj nosijo oblačila v to posredovalnico, Komunalnemu stanovanjskemu podjetju pa priporočam, naj postavi za ta svoj obrat vsaj razločno napisno desko, da bodo ljudje vedeli, kam naj se obrnejo.

Leopold Senica
Sevnica, H. Maroka 9

Ena od zgodb, ki jih piše življenje

Pisal bom o dekli Nežki, ki je zaman iskala pravico in upala vanjo.

Poznate vasico, Studenec po imenu, ki stoji nad Sevnico v prijazni legi med trtami? Tam je doma cvetel, ljudje pa so bili nekdanj še posebno vesele narave.

V tej vasi se je leta 1886 v kmečki Mlakarjevi družini rodilo dekletce z imenom Nežka. Bila je prikupne zunanjosti in Tone Koželj iz Rače je bil zelo vesel, ko je leta 1910 prišla služiti k njegovi hiši. Delala je vse od kraja, ko pa je umrla Tonetova mati, je postala tudi gospodinja. S Tonetom sta kmalu postala drug do drugega začela gojiti nežna čustva.

Tone je bil veleposestnik in trgovec, vendar je začela trgovina pešati, ker Tone ni bil tak gospodar, kot je bil njegov oče. Mnogo raje kot pri delu je tical v knjigah. Da bi

mu pomagala iz dolgov, je Nežka dala doto in izkupiček od vin, ki ga ji je dal njen vinograd. Toda tudi to ni zadostovalo, Tone je moral trgovino kljub temu zapreti.

Prijateljstvo med njima se je krepilo, Tone je Nežki obljubljal poroko. Na to slovesnost pa je ni nikoli popeljal, in ker je Nežka vedela, da je čudaške narave, se je s tem kar zadovoljila, saj ji je vedno znova ponavljal: kar je moje, je tudi tvoje. Delala je na poljih od jutra do mraka. Tone ni bil za težaška dela in so morali najemati tudi druge ljudi.

Nežka in Tone sta živela kot mož in žena. Leta so minevala, za prvo svetovno vojno je prišla druga. Oba sta bila izseljena v Nemčijo, od koder sta se izčrpana vrnila na opustošeno domačijo. Čeprav zdaj ni bilo več tiste moči kot nekdanj, sta vseeno skušala spraviti domačijo na

noge.

Leta 1963 je Tone nenadoma umrl, Nežka pa je ostala sama s njegovimi obljubami. Sodišče je razpisalo rok za prijavo dedičev, ker je ni priznalo za naslednika premoženja, ki ga je pomagala ustvariti.

Na sodišče je prišel Ivan Kočar, Tonetov nečak iz Ljubljane. Nežka, ki je 53 let delala pri Tonetu, pa je ostala brez imetja, stara in onemogla. Nečak ni strica nikoli obiskal, za njim pa je prevzel tudi Nežkin trud. Pri nas se najde pravica, samo če se potrkna na prava vrata, si je mislila in pohitela na sodnijo. Prepričana je bila, da bo našla pravico; priče so romale v Ljubljano in nazaj, vendar ni dobila drugega kot 3000 starih dinarjev podpore. Razen tega so jo utesnili v skromno sobico, čeravno je imela pismeno potrdilo, da mora imeti stanovanje v istem obsegu, kot ga je imela takrat, ko je Tone še živel.

Nečak je hodil k njej in jo vedno znova zmerjal s priležnico moža, s katerim je žrtvovala vse življenje. Radečani so hoteli pomagati Koželji Nežki, da bi dosegla pravico, vendar je bil ves trud zastonj.

Nežka je lani umrla v celjski bolnišnici. Pokopali so jo zraven Toneta, s katerim je živela 53 let. Toda kaj se je zgodilo potem? Tonetov nečak je zahteval, naj Nežko pokopljejo, vsaj dekla ne spada h gospodarju. Le s težavo so ga pregovorili, da tega grdega dejanja ni naredil, kljub temu pa je zahteval, naj spomenik, ki sta ga Tone in Nežka postavila Tonetovim staršem, pomaknejo tako, da bo pod njim ležal samo Tone.

Lani so se ob dnevu mrtvih ustavljali ljudje pri skromno okrašenem grobu, na katerem so gorele svečke v dokaz, da Radečani niso pozabili nesrečne Nežke. Na skromni tablici na grobu pok. Nežke Mlakar, na kateri je pisalo »Tu počiva Neža Mlakar, roj. 18. 3. 1886, umrla 12. 7. 1967, dolgoletna služkinja pok. Koželj Antonas je nesramna roka s kislino izbrisala s tablice besede »Dolgoletna služkinja pok. Koželj Antonas«.

Takšna je zgodba žene, ki ni mogla najti pravice.

ALOJZ METELKO
Radeče 85

KRI. KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Franc Kren, Jože Sporar, Stane Tavčar, Jože Oblak, Jože Nardin, Franc Pirc, Stefan Kovač in Alojz Kradovec, člani kolektiva Gorjanci, Straža; Ivan Sisko, Stane Senica, Franc Vidmar, Jože Kastelic, Stefan Hren, Angela Stramc, Franc Pezdirc, Stefan Jaklič, Anton Spelko, Danica Požun, Ivan Stopar, Alojz Avguštin, Franc Planjan, Anica Kranjc, Marija Vidic in Pepca Bohnar, člani Novosela, Straža; Jože Povše, član Krke — tovarne zdravil, Novo mesto; Teresija Potočar, Zinka Zalokar, Martina Ribič, Alojz Ribič, člani Obrtniki, Novo mesto; Franc Loba in Ferdo Mohorčok, člani IMV Novo mesto; Janez Vodopivec, član Mercatorja, Novo mesto; Martina Bračko in Anton Furlan, člani Pionirja, Novo mesto; Jožeta Gregorčič, Alojz Zupančič, Anton Cesar in Alojz Kristan, člani Novoteksa, Novo mesto; Tone Rems, član Pekarije, Novo mesto; Ivan Dunato in Drago Lekše, člani Dolenjke, Novo mesto; Avgust Pucelj in Drago Rožemberger, člani KZ Krka, Novo mesto; Lovrenc Bogataj, član ZTP Novo mesto; Alojz Miklec, član Koročaja, Novo mesto; Marija Murgelj, članica Kolodvorske restavracije, Novo mesto; Anton Radeček, upokojenec iz Hrastja; Alojzija Furs in Milka Zupan, članici Iskre, Sentjerne.

Objestnost bivšega belogardista

Tovariš urednik!

Čeprav živimo že 24. leto v svobodi, še vedno nismo pozabili, da je terjala ogromen krvni davek in nadčloveške napore vseh zavednih ljudi, privrženiš zanih domovini, zato borci in aktivisti NOV ne moremo dopustiti, da bi nekdanji pripadniki bele garde Ignac Strmole iz Srednjega Lakenca pri Mokronogu blatil s krvjo pridobitve naše socialistične revolucije.

Tako kot že velikokrat prej se je Ignac Strmole tudi 11. julija 1968 zvečer opil. V takem stanju se je ob 21.30 vračal od svoje zidanice proti domu. Čim bolj se je bližal domaći

vasi, tem bolj ga je bilo razočano slišati, kako vzklikal: »Živeli belogardisti! Nas je še veliko in veliki so med nami, bomo že pokazali komunistom! Oni so krivi, da so nam partizani pokradli živino in travnik!« Res je, da so mu partizani med vojno vzeli proti odškodnini nekaj živine, po vojni pa mu je bil arondiran travnik v Ločicah pri Mokronogu, toda tudi za tega je dobil odškodnino. To je delček njegovega skrajno sovraženega izpada, ki kaže njegov odnos do današnjega družbenega reda. Taki, kot je on, bi morali biti hvaljeni, da lahko svobodno živijo v svobodni domovi-

ni. Razumljivo je, da smo ogorčeni nad takim početjem nekdanjih pripadnikov bele garde, posebnost nekdanji borci in aktivisti NOV. Menim, da opisani primer ne sme ostati nezakazan.

To je samo ena plat medalje tega človeka, druga pa se zrcali v njegovem odnosu do družine. Njegova žena je morala s štirimi mladoletnimi otroki že večkrat pobegniti od doma in iskati varstva pri svojcih zaradi krutosti svojega moža. Mož se sicer sklicuje, da je živčen, vendar pa je ta živčnost v glavnem posledica čezmernega uživanja alkohola.

S. L.

Odtrgana roka v bobnu

»Alkohol največkrat boter nesreč pri mlatilnicah,« meni inšpektor za delo Jože Blažič

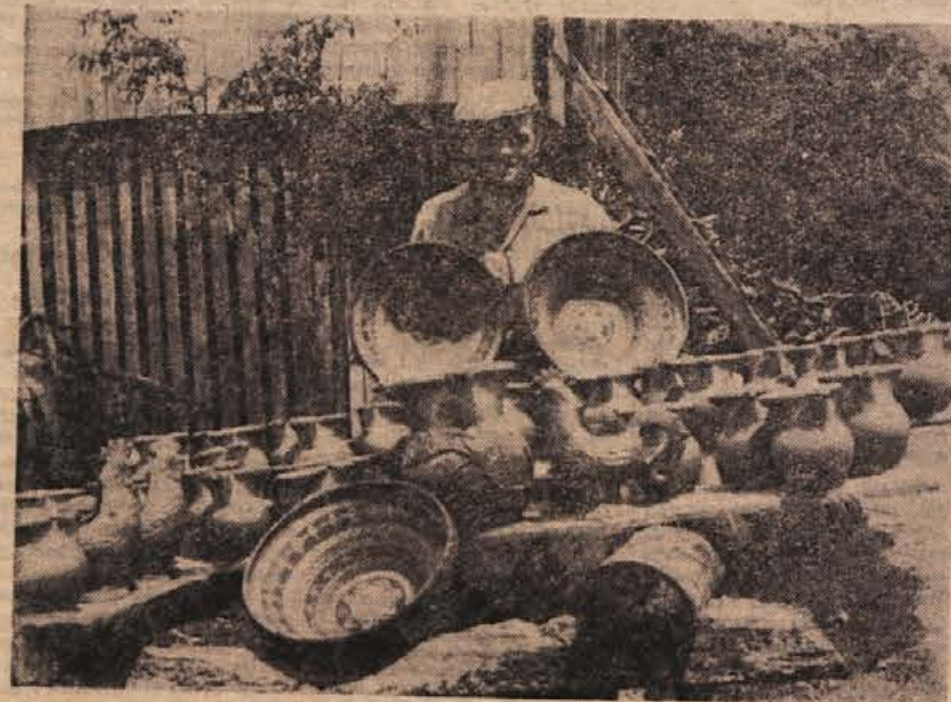
15. julija popoldne je pri mlačvi izgubila levo roko Franciška Rajer, 44-letna gospodinja in mati petih otrok iz Brusnice. Takoj po nesreči so jo odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer je ostala na zdravljenju.

Tisti dan so pri Antonu Me-

Kočevski jamarji pri tov. Dolarju

Pred kratkim je Janko Dolar iz Brega pri Kočevju dobil od Društva za raziskovanje jam Slovenije zlato značko in diplomu za vložen trud in poštvalno raziskovanje našega kraja. V mladih letih je bil strasten in priznan jamar, ljudje so ga imenovali »človek posebnih vrst«. To je človek z izkušnjami, s katerimi bi se lahko ponašal vsak jamar. Janko je človek res posebne vrste. Razlika med njegovim »hukanjem« in našim »jamarstvom« je zelo velika, vsaj kar se tiče varnosti in opreme sedanjih raziskovalcev. Ob podelitvi značke in diplome so mu tudi sporočili, da je sprejel za častnega člana kočevske sekcije Društva za raziskovanje jam Slovenije.

IVAN MRAMOR

Lončar Stanko Fungerčar iz Gruče pri Sentjerneju je spet dal na svetlo nove izdelke. Med majolikami navadne velikosti je videti tudi večjo majoliko, večje kot navadno pa so tudi skleda. (Foto: Polde Miklić)

KAJ SO PRED 50 LETI PISALE

DOLENJSKE NOVICE

Z gromenjem in točo

Šlovita nevihta z gromenjem in točo nas je obiskala vboje Dolenjske v nedeljo 21. julija. Nevihta je lomila dreve; toča je padala deloma z dežjem, a deloma suha. Pohila je takorekoč vse v stopki župna. V več krajih v okolici. Nekateri so se imeli pšenico in rž zrnaj; toča jo je tako zbita, kakor bi bila omlačena s cepci, vse je vtepeno v tla. Ajda je preč in ravno tako drugi poljski pridejki, fižol, koruza in krompir. Velikanska je škoda po vinogradih! Ljudje so obupani in protestno, naj se jim odpišejo davki in revizije vstavijo. Enaka nesreča je zadela tudi kraje od Grosupljega do Dobropole in druge. Bog se usmilil vbojega ljudstva in naj ustavi nadalje kripelivanje in strašni vojski, katere nikakor ne bo bili konec! Povišanja srednješkolskih učiteljev. Na novomeški gimnaziji so imenovani za prave učitelje devetega činovnega reda gg.: provizorica učiteljica Franc Dolan in dr. Milan Serko ter suplent dr. Josip Rozman.

Iz Adlešič, 20. julija. Dne 6. t. m. se je ponesrečil Alojzij Dragoš, sinček Milana Dragoša, posestnika iz Tribuče št. 2, star 10 let. Dobil je vojaško patrono od vojakov, katerih je zdaj veliko pri nas,

ki so zaposleni pri sekanju drv v Bukovlju. To si je hotel ogledati, kako vsebino ima, in je zato zabijal v njo žebelj. Patrona pa se je razletela in mu odrgala tri prste na levi roki in ga tudi nekoliko oggala na prsih in na čelu. Odpeljali so ga v Kandijo, kjer se zdaj zdravi. Tudi sicer so šolska deca dobivala od vojakov patrono in jih nosila celo v šolo v Tribuči, kjer smo jim jih jemali in je še čudno, da se ni že prej zgodila kakšna nesreča.

Utonil je dne 18. t. m. popoldan pri novomeškem kolodvoru vojak Andras Iwanicki. Doma je bil iz Ravn-Ruske v Galiciji, star komaj 37 let. Na v miru počiva!

Utonila je v torek, 16. t. m. v Metliki, gđ. Mici Gaberšček, učiteljica na tamonjski ljudski šoli. Pokojnica je bila Goricanka in bila dve leti učiteljica v Metliki in se je s svojim prijaznim in ljubim vedenjem vspevala čimnovnega reda gg.: provizorica učiteljica Franc Dolan in dr. Milan Serko ter suplent dr. Josip Rozman.

Iz Adlešič, 20. julija. Dne 6. t. m. se je ponesrečil Alojzij Dragoš, sinček Milana Dragoša, posestnika iz Tribuče št. 2, star 10 let. Dobil je vojaško patrono od vojakov, katerih je zdaj veliko pri nas,

»Pridi no sem, Pika.« (Foto: Legan)

Njegov „konjiček“ so — ptice

Gojitelji ptic sanjarijo o takih križanjih, ki bi dala še boljše in bolj vztrajne pevce

Peter Hercog, upokojenec in vodja prodajalne »Tobaka« v Trebnjem, je eden tistih 120 članov Društva za varstvo in vzgojo ptic pevk, ki svoj pro-

sti čas, da ne rečemo svojo ljubezen, posvečajo drobnim ptičjem prijateljem. Verjetno bo postal tudi sodelavec ornitološkega inštituta, ki z obročkanjem in drugimi načini raziskuje življenje in selitve ptic.

»Naloga našega društva ni le gojiti in križati različne vrste ptic pevk, temveč zlasti skrbeti za ptice pevk, ki živijo na prostem, ter boriti se proti njihovim sovražnikom in uničevalcem,« pravi tovariš Peter.

Njegov balkon premore skoraj pol koncertne zasedbe — 11 pevcev: križanci kanarčkov z liščki in kalini, rdeči bakarci in rumeni ter rjavkasti harcerji, avstralske papige in liščki. Ko to začne prepevati...

Kot sem že povedal, da me raje najprej pripraviti za prireditve kulturno dvorano. Temu tega popravila je potreben predvsem oder. Ko bodo to naredili, bodo na odru lahko nastopale naše domače in gostujoče kulturne skupine. Maznik je povedal, da se v dramski sekciji že priprav-

Kot sem že rekel, je gojitev ptic pevk ena plat našega dela, druga pa je skrb za ptice pevk, ki živijo v naravi. Moram reči, da v Trebnjem milica vztrajno pomaga preganjati uničevalce nedolžnih živalic. Takih ljudi je vse manj; naše društvo pa bi bilo najbolj zadovoljno, če ne bi bilo nikogar, ki meni tovariš Peter, ki vsak dan najprej poskrbi za svoje male prijatelje.

M. L.

Kazen za krivo ovadbo

Stane Derganc si je izmislil tatvino

Občinsko sodišče v Novem mestu je pred kratkim obsodilo Staneta Derganca, soferja pri podjetju GORJAN-

CI, na 2 meseca zapora pogojno za dobo 1 leta, ker je storil kaznivo dejanje krive ovadbe.

Mehikanci najzgovornejši z rokami

Dr. Michael Argil, ameriški specialist za psihologijo je dolga leta proučeval vedenje pripadnikov različnih narodov pri govorjenju. V razpravi, ki jo je zdaj objavil, omenja med drugim, da je v neki kavarni opazoval pripadnike različnih narodnosti pri razgovoru. Pri tem je ugotovil, da Angličani med pogovorom v eni uri niso napravili nobene kretnje, Fini eno, Italijani 80, Francozi 120, Mehikanci pa 180.

Ljubezenski romanci

Medtem ko traja idila med znanimi drsalcom Danzerjem in Soyferovto že nekaj let, čeprav se lahko vidita v glavnem le pozimi na tekmovalnih, pa se je spleta pred dnevi nova vez med smučarjema Schranzom in Heidi Zimmermann. V avstrijskem taboru s tem niso zadovoljni in so menja, da so slabih Schranzovih rezultatov krivi tudi Heidin poljubki. Avstrijski kolegi so poslali včeraj, ko je prišla zadeva na dan, svojim časnikom precej ostre in pikre komentarje.

B. B. in Fernandel — idealen zakonski par

Znano je, da so najnovejša atrakcija na področju elektronike elektronski možgani v vlogi ženitovanskega posrednika. Zadržuje, da nakrmite tak stroj s podatki o kandidatih, pa že dobite odgovor, katere oseba je idealen partner. Te dni se je vsa Francija smejala, ko je tak ženitovanjski stroj na pariški tehniški fakulteti ugotovil, da bi bil Fernandel idealen sprog za Brigitte Bardot.

Prebujenje pod srobotnikom

Pogovor s soprodsednikom straške dramske sekcije Marjanom Maznikom

Spomladi so v Straži na pobudo krajevne organizacije Socialistične zveze izvolili novo vodstvo DPD Svoboda. Odbor so pomladili in razdelili zadolžitve: za dramsko, pevsko (glasbeno) in knjižničarsko dejavnost in za kino. Godba je našla novega krušnega očeta v NOVOLESU.

Te dni sem se pogovarjal z Marjanom Maznikom, mladim učiteljem v Vavti vasi, ki so mu pri Svobodi dali funkcijo soprodsednika dramske sekcije, o tem, kaj pomeni pomladitev društva za tak kraj, kot je Straža.

Strog sodnik

Predsednik sodišča je pred dnevi prekinil obravnavo in Teodorja Sheeda, enega izmed porotnikov, po naglem postopku obsodil na enomesečni zapor.

Predsednik sodišča je namreč opazil, da je porotnik med obravnavo prijetno dremal. Ko ga je pozneje poklical na odgovor, je celo ugovarjal, da je dobričina pred obravnavo spil v bližnji gostilni dva kozarca vermuta, da bi se primerno pripravil na svojo odgovorno porotniško nalogo...

Prebujenje, pomladitev vrste vseh tistih ljudi, ki so pripravljali delati in skrbeti za prireditve v Straži,« je menil Maznik. »Poskusili bomo dati, kar se največ da in kar bo primerno in zanimivo za ljudi, ki v tem industrijskem kraju stanujejo. Razvijali in širili bomo vsakemu dostopno in razumljivo (ne abstraktno) kulturo in poskusili z njo zapolniti praznino do elitne kulture za izbranec. Mislim, da bodo prireditve, ki bodo usklajene s takim programom, v Straži toplo pozdravljene.«

Ko sem pripomnil, da je tudi za uresničitev takih načrtov in želja potreben denar, je odvrnil: »Prostil bomo za denarno pomoč podjetja. Kolikor vem, so podjetja v našem kraju kulturi precej naklonjena. Računamo tudi na pomoč krajevne skupnosti.«

Maznik je povedal, da majo najprej pripraviti za prireditve kulturno dvorano. Temu tega popravila je potreben predvsem oder. Ko bodo to naredili, bodo na odru lahko nastopale naše domače in gostujoče kulturne skupine. Maznik je povedal, da se v dramski sekciji že priprav-

ljajo na študiranje lažjega ljudskega dela, ki bi ga uprizarili jeseni ali pozimi.

Precej repetentov

V ribniški občini je končala lani obvezno šolanje v 8. razredu je 42,8 odstotka učencev, medtem ko znaša republiško povprečje za lani 57 odstotkov. Ostali ribniški učenci so končali obvezno šolanje že v nižjih razredih, in sicer v sedmem 34,4 odstotka, v šestem 16,4 odstotka, v petem 4,2 odstotka, ostali pa v četrtem razredu ali še prej. Tudi vseh ponavljalcev v občini se nabere vsako leto precej, povprečno kar za eno popolno osemletko.

Poklicne šole za VK tajnice in kozmetičarke

Gimnazijo je končalo okoli 40 maturantov, vendar se ni vsi odločili za nadaljevanje študija. Republiški zavod za zaposlovanje in gospodarska zbornica sta zato sklenila prirediti posebne enoletne poklicne šole za visoko kvalificirane tajnice in kozmetičarke. Iz Kočevja se je za to šolo prijavilo že šest deklet.

Posebna popisna komisija, ki jo je imenovalo inventarsko turistično društvo, je letos popisala svetovni sevnikiški grad. Društvo si prizadeva, da bi grad čimprej zacelo urejati za turistične namene. Da bi bili okolišnji vrtovi obdelani, jih je društvo pripravljeno dati v najem zastojni. Na sliki je pogled na sevnikiški grad, tokrat skozi vrata, ki vodijo do občinske hiše.

Strah odnesel stražarja!

Dr. Lajzeta Mihelčiču, upokojenemu zdravniku iz Trdnove ulice v Novem mestu, predvojnemu komunistu, konfiriranemu, degradiranemu, staro jugoslovanskemu rezervnemu oficirju, spomenikarju in prvemu partizanskemu zdravniku na Rogu, so ostali živo v spominu dogodki po roški ofenzivi jeseni 1942.

Po ofenzivi sem v bolnišnici, ki sem jo vodil, ostal sam s tremi ali štirimi stražarji in, mislim, z dvema bolničarjema,« se spominja partizanski zdravnik po šestindvajsetih letih. »Bil sem edini zdravnik, ki je še ostal na Rogu, zato so mi pošiljali vaje od vseh oddelkov, večje število pa mi jih je pustila predvsem komunistična brigada. Z osebjem, ki mi je ostalo, sem delo komaj zmagoval; poleg tega, da sem prevajal ranjenec in jih zdravil, sem moral zanje preskrbovati tudi hrano. Ker sem bil blizu objavljenih krogov, mi je prišlo na ušesa, da se pripravja na

Planini velika bitka, ki bi lahko ogrozila tudi bolnišnico. Skrbelo me je, kaj bo z ranjenimi, zlasti s hudo ranjenimi, če nas zajamejo bolji. Bolnišnica ni imela razen majhnega števila stražarjev in bolničarjev pač nobene zaščite in se ne bi mogla braniti pred sovražnikom. Napetost pred nevarnostjo se je povečevala in neko jutro sem ugotovil, da mi je pobegnil stražar, ki je ponoči stražil bolnišnico, s seboj pa je razen svojega strahu odnesel tudi dvojne puške, revolver in nekaj drugih reči. Bal sem se, da nas bo izdal. Takoj sem nekoga poslal poizvedovat za njim. Vesti so bile še kar ugodne. Pobegli stražar nas sicer ni izdal, je pa oblekel sovražno uniformo. In varnostnih razlogov smo bolnišnico premestili.«

Ob vsaki spremembi naslova nam sporočite vaše stari in novi naslovi!

ČETRT STOLETJA OD BITKE NA SUTJESKI

Tragedija matere

Med 20.000 borci in ranjenci, ki so bredli hladno vodo Sutjeske, jih je bilo polno, ki so pokazali nadčloveški pogum. To, kar je storila neka mati v kanjonu Sutjeske, dvigne človeku lase pokonci. Med bitko je bila v neki votlini. V nji je bilo 90 moških, žensk in otrok. Nenadoma so se Nemci približali votlini, ne vedoč, da je kdo notri. Nekaj mesecev star otrok je prav tedaj zavekal. To bi lahko vs skupino izdalo Nemcem. Mati je otroka skušala pomiriti, toda zaman. Vedoč, kakšna grozna tragedija jih čaka, je mati vedela, da je treba otroka zadušiti. Prosila je, naj to stori kdo drug. Toda ljudje so ostali nemi. Tedaj je mlada žena sama zadušila lastno dete.

Zibelka, v kateri je ležal otrok, je še danes v votlini in prica o nečem, kar presega človeški razum. Toda na Sutjeski se je to zgodilo.

Stari rodoljubi

Razen Save in tisoče borcev in ranjencev sta padla na Sutjeski tudi Veselin Masleša in Nurija Pozderac.

V tisti strahotni noči od 12. na 13. junij med prehodom Sutjeske, ko so odmevali sovražni rafali in žvižgale granate, je izginil Veselin Masleša-Veso. Njegovi tovariši in borci so ga vso noč poglasno klicali — morda se bo pojavil kje iz teme in prišel za njimi. Toda to je bila njegova zadnja noč.

Stari rodoljub, veliki pobornik bratstva in enotnosti naših narodov Nurija Pozderac se je pridružil narodnoosvobodilni vojski z besedami:

»Zame je edino mesto v partizanih.«

Z belo kučmo v roki, izmučen od hoje in nespanja, se je Stari Nurija med bitko na Sutjeski vzpenjal po Vučevskih strminah. V viharju bitke ga je zadela drobec šrapnela. Krvi mu niso mogli ustaviti, ker je imel sladkorno bolezen. Umrl je ob Drago sedlu. Tu je tudi njegov grob in obeležje, da je ta grob — spomenik.

Bitko odloča človek

Bitka na Sutjeski oziroma razvoj pete sovražne ofenzive je najslavnejša zmaga narodnoosvobodilne vojske v drugi svetovni vojni. Obenem je bila ta bitka tudi neuspeh nemške komande, da bi z obkolitvijo uničila jedro naših sil, ki so se pod neposredno komando Vrhovnega štaba in tovariša Tita borile po ostrim bosensko-hercegovaškem in črnogorskem kamenju. Sovražnik je na Sutjeski za vsako ceno hotel nadomestiti tisto, kar je bil zamudil v četrti ofenzivi.

Četrta in peta sovražna ofenziva, katere načrt je diktiral vrhovni Hitlerjev štab, sta se spremenili v hud neuspeh nemškega orožja in vojske, ki je hotela premagati nekaj partizanskih divizij in brigad, izorpanih od borb in lakote. Namesto poraza in totalnega uničenja, kot so hoteli Nemci, pa so partizanske enote izbojevale dve bleščeči zmagi, skoraj neverjetni za vojno logiko.

Toda v vojni se nikoli ne ve, kaj je odločilno. Pred usodnim 13. junijem je komandant Sava rekel svojemu političnemu komisarju Radomiru Babiču:

»Se spominjaš, Radomir, kako je Tolstoj opisal bitko pri Austerlitzu? O izidu bitke odloča človek, pravi v tistem poglavju. Če ne bo mogel odločiti bitke naš bojni sestav, bo bodo v naš prid odločili sami borci. Našli bodo izhod...«

To je bilo tisto, na kar so nemški generali skupaj s Hitlerjem prehalo pomislili ali pa sploh ne. Pozabili so, da nasprotnikove moči ne moreš izmeriti s številkami: koliko ima divizij, pušk in topov.

»Izredno žilav nasprotnik«

Če je katera bitka v zgodovini vojn to dokazala, potem je vsekakor dokazala bitka na Sutjeski. To so spoznali tudi sami Nemci, vendar šele po Sutjeski.

O tem zgodbno priča zaupno poročilo generala Litersa, komandanta sovražnih sil v bitki na Sutjeski. Poročilo je napisal takoj po porazu — 20. julija 1943. V prvem delu poročila pravi, da sta partizanskemu načinu bojevanja do rasti le dve diviziji: prva gorska in SS, nato pa obširno poročilo o svojih nasprotnikih partizanih:

»Med borbami se je pokazalo, da so komunistične sile pod Titovim vodstvom odlično organizirane, imajo spretno vodstvo, zlasti pa borbeno moralo, ki vzbuja zaupanje. Sovražno vodstvo je bilo v borbah glede poveljevanja izredno gibčno, aktivno in učinkovito tudi v obrambi. Značilni so bili množični napadi na naše sile, zbrane na enem mestu, in to tedaj, ko so bili atmosferski pogoji za nasprotnika najugodnejši — ko naša aviacija ni mogla poseči vmes, artilerija pa je lahko le slabo pomagala. Komunistom je zmeraj uspelo, da so nadomestili svoje pomanjkanje težkega orožja, izrabili so dež, meglo in temo pa se nam toliko približali, da je bilo treba začeti bitko na nož. Pri tem so se pokazali kot fanatični, skrajno vztrajni in dobri borci, ki odlično poznajo neprikladen gorski teren.«

Na koncu poročila je general še pripisal:

»Ni dvoma, da so komunisti zelo žilavi nasprotnik, ki so mu dorašle le posebno opremljene čete, oborožene z vsem, kar je potrebno za borbo v gorskem terenu, ki so vajene tudi največjih telesnih naporov.«

Tako nemški komandant sam priznava, da bi komunisti na Sutjeski dobili ljudje — navadni borci, delavci in kmetje, naši navadni ljudje, ki pa so postali veliki zato, ker so branili svojo rodno grudo.

KONEC

CAS PIKNIKOV IN VESELIC Povsod iščejo mojstra za pečenje odojkov Franca Masnika iz Trebnja, ki je došel v »svoji karieri« spekel že čez 600 prašičkov in prašičev. Letos je posebno dobri bera: samo do konca junija že skoraj 50. Torej le niso tako slabi časi... (Foto: Legan)

Rise in pise Bozo Dencurja

Trgopromet se širi tudi navzven

Obsežni načrti TRGOPROMETA za modernizacijo in povečanje števila prodajal — Visoke najemnine in še stroški za vzdrževanje in modernizacijo povzročajo močno bremenijo kočevske trgovce

Trgovsko podjetje Trgopromet iz Kočevja bo letos porabilo za modernizacijo in razširitev trgovske mreže precej starih milijonov. Junija so odprli preurejeno trgovino Potrošnik na Reški cesti. Za adaptacijo so se odločili, ker je sanitarna inšpekcija že pred tremi leti zahtevala, naj lokal obnove ali zapro. V tem delu mesta je trgovina nujno potrebna, zato so se odločili za razporeda drago investicijo okrog 42 milijonov S din. Del sredstev, osem mi-

lijonov, je prispeval lastnik stavbe stanovanjsko podjetje. Navedeno trgovino so preuredili v skladišče, v prizidani novem delu pa je prodajni prostor.

Pri Trgoprometu pravijo, da imajo z lokalni precejšnje stroške. Veliko lokalov imajo namreč v najemu, poleg najemnine pa morajo prostoro še vzdrževati in adaptirati. Samo za trgovino Tehnika plačajo mesečno 250.000 dinarjev (starih) najemnine! To je problem, ki tare vse trgovce in bi ga bilo treba čim prej urediti, saj je nesmisel, da trgovci ne morejo razpolagati s sredstvi za delo, ampak morajo za njeno plačevati najemnine.

Letos je podjetje uredilo novo trgovino Vrtnina poleg

hotela, za kar so porabili sedem milijonov, in zgradili sedem garaž za tovorna vozila na Roški cesti. Za trgovino v Livoldu bodo porabili predvidoma 24 milijonov dinarjev. Nedavno so zaključili razgovore za nakup trgovskega lokala v Čabru, kar jih bo brez opreme stalo približno 27 milijonov dinarjev. Tako se bo Trgopromet razširil prek občinskih in republiških meja.

Kočevje nujno potrebuje tudi sodobno trgovino s pohištvom. Trgopromet je že naročil načrte za preureditev spodnjih prostorov zgradbe na Ljubljanski 17 (pekdarna milica). Po preureditvi naj bi bil lokal podoben Državni založbi prek ceste. V novi trgovini si bodo potrošniki lahko ogledali veliko več pohištvih izdelkov, kot jih lahko vidijo v Tehnici.

Sredstva za letošnje investicije so že zagotovljena, prihodnje leto pa nameravajo preurediti trgovino Specerija. Predvidoma naj bi bila samopostrežna trgovina z bifejem.

Sprejemni izpiti

Pred kratkim so bili v kovinarski šoli v Kočevju sprejemni izpiti za prvi letnik kovinarske šole in za novo organizirano oblačilno šolo. V kovinarsko šolo bodo sprejeli 75 učencev, prijavi pa se jih je več kot 100. Oblačilno šolo organizira delavska univerza s TRIKONOM, sprejeli pa bodo 30 deklet. Prijavi se jih je več kot 50, vendar so sprejeli tiste, ki so najbolje opravile pisni test iz slovenščine in matematike.

Premalo učencev za gradbince

Zavod za zaposlovanje v Kočevju je med učenci osmih razredov izvedel anketo o poklicnih odločitvah. Fantje so se odločali največ za kovinarsko stroko. Po treh letih se je spet odločilo nekaj fantov za gradbeno stroko. V tej stroki je prostih 15 mest, prijavi pa se je 13 fantov. Nekateri so se odločili tudi za lesno stroko.

Večina deklet brez učnega mesta

V osmem razredu je končalo šolanje 140 deklet, vendar sta prosti le dve učni mesti v trgovini. Medtem ko fantov primanjkuje za učna mesta, večina deklet ne ve, kje bi se izučila. Delavska univerza in Trikon bosta jeseni organizirala oblačilno šolo, vendar bodo vanjo sprejeli le 30 deklet. V najboljšem primeru bo ostalo 60 deklet brez učnega mesta.

Četrto stoletje devete brigade

Letos septembra bo minilo 25 let od ustanovitve IX. brigade. Po kapitulaciji Italije so brigado formirali v Kočevju iz zahodnodolenjskega odreda in mobilizirancev s kočevskega območja. Za občinski praznik 3. oktobra pripravljajo v Kočevju srečanje preživelih borcev, na katerem se bodo pogovorili o minulih 25 letih borbe in miru. Do takrat bo verjetno izšel tudi zbornik brigade.

DU: Jeseni oblačilna šola

Delavska univerza se dogovarja s centrom strokovnih šol v Ljubljani o ustanovitvi posebnega oddelka za oblačenje, ki ga bodo organizirali skupno s Trikonom. Oddelke je namenjen dekletom, ki se po končani osemletki nimajo kje zaposliti. Delavska univerza pa je tudi pripravljena organizirati za absolvente posebne šole teoretičen in praktičen pouk iz nekaterih poklicev kovinarske stroke in jim tako omogočiti izučitev in zaposlitev.

F. GRIVEC

Nova žaga do oktobra, iverka do decembra

Namesto januarja zgozele žage na LJK Kočevje že raste sodoben žagarski obrat. Dela napredujejo dovolj nagle in proti koncu meseca, pričakujejo, bodo stavbo pokrili, nato pa uredili notranjost in montirali stroje. Predvidevajo, da bo pričela nova žaga obratovati oktobra, preurejeno, mehanizirano skladišče pa bo verjetno nared do začetka prihodnjega leta. Žaga kakor tudi skladišče lesa bosta povsem mehanizirana in težkega fizičnega dela tu skoro ne bo.

Tri kočevska podjetja — LJK, KGP in Melamin — gradijo s skupnimi sredstvi in krediti tudi tovarno ivernih plošč. Čeprav je načrte pri gradnji močno premešal januarski požar, se tudi tu dela počasi bližajo kraju. Na LJK so povedali, da imajo dinarskih sredstev sicer dovolj, manjka pa jim deviz za dodatno opremo. Za okrog pol milijona dolarjev opreme že uvažajo, za ostalo opremo pa se še dogovarjajo. Računajo, da bo pričela tovarna iverice poskusno obratovati letos decembra. Poskusna proizvodnja bo trajala štiri mesece, letno pa bodo izdelali 6.000 ton ivernih plošč.

Preureditev trgovine Potrošnik na Reški cesti v Kočevju je Trgopromet veljala okrog 42 milijonov starih din. V starih prostorih so uredili skladišče, v novem prizidku pa je sodoben prodajni prostor. Trgovina je v tem delu mesta nujno potrebna. (Foto: F. Grivec)

Potrebna je posebna šola

Poročilo o delu v preteklem letu postavlja šolski kolektiv iz Ribnice v lepo luč — Za otroke, ki ne zmorejo učenja v redni šoli bo vsekakor treba nekaj ukreniti, ker vrhu vsega ovirajo pouk drugih

Pomenek z Mileno Borovac, ravnateljico ribniške osemletke, je osvetlil veliko dela, uspehov in težav šolskega kolektiva v minulemu letu. Uspehi zbujejo zadovoljstvo, ob težavah, s katerimi se srečujejo, pa se šolniki marsikdaj upravičeno jeze. Tudi na nerazumevanje naletijo! Neredko je na raznih zborih in sestankih slišati nedokumentirane razprave o šolstvu. Tako so na občinski konferenci ZK zaskrbljeno govorili o poraznem učnem uspehu v šoli (uspeh naj bi bil pod republiškim povprečjem), toda na ribniški šoli se je število učencev, ki so uspešno končali osemletko, v zadnjih petih letih povzpelo od 78,2 na 86,5 odst.!

Šolski kolektiv je opravil precej obsežno delo in vključeval v pouk najrazličnejše oblike in pripomočke pri učenju, od ekskurzij do svobod-

nih aktivnosti učencev. Šolniki so se stalno sestajali v aktivih za nižjo in višjo stopnjo, za razredni in predmetni pouk, in iskali novih oblik za posredovanje znanja učencem. Z aktivni so bile podružnične šole tesno povezane s centralno, učitelji pa so pogosto hospitalirali med seboj. Na dvanajstih učiteljskih konferencah so obravnavali predvsem organizacijo učno-vzgojnega dela, strokovno in idejno poglobljanje predavateljev in ugotavljanje rezultate svojega dela. Veliko so govorili tudi o tem, kaj ovira boljše uspehe, ter o učiteljski osebnosti in pedagoški odgovornosti razrednika in učitelja. Na šoli imajo tudi kar 22 odstotkov vozačev. Ugotovili so, da voznika v šolo precej zmanjšuje prizadevnost otrok. Imajo tudi nekaj nezadostno razvitih otrok, za katere bi nujno potrebovali posebno šolo. Pa tudi materialno sta-

nje šole je precej slabo. Ribniška šola ne dobi niti toliko sredstev, da bi pokrila najskromnejše potrebe. V prvih šestih mesecih letos so imeli učitelji 1087 ur dodatne pomoči, plačilo za to delo pa so dobili šele junija.

Na šoli so imeli celo vrsto prostovoljnih dejavnosti, krožkov in organizacij, v katerih so učenci delovali z velikim uspehom. Imeli so tudi klub OZN, ki je zasedal ob vseh važnejših dogodkih v svetu. Šola je sodelovala pri organizaciji vseh proslav, prosvetni delavci pa aktivno delujejo v različnih organizacijah.

F. G.

Odlikovanja

Pred dnevom vstaje slovenskega naroda je bila v prostih skupščini občine Ribnica krajša slovesnost, na kateri je tajnik OBS Vinko Mate v imenu predsednika izročil Milanu Lavriču, rezervnemu oficirju iz Ribnice, in Jožetu Pogorelcu, rezervnemu podoficirju iz Dolenje vasi, vojaško odlikovanje, s katerim ju je predsednik republike odlikoval za njuno delo in prizadevanje v organizaciji ZROP. Dva rezervna oficirja sta bila ob tej priložnosti obveščena o napredovanju. Vsi so prejeli tudi lepa knjižna darila.

Les za krajevne skupnosti

Po podatkih gozdnega obrata Ribnica naj bi krajevne skupnosti v občini porabile letos tisoč kubikov lesa za prodajo in za različne gradnje. V Dolenjih Lazah nameravajo preurediti družbeno stavbo, v Jurjevi so že uredili vodni bazen, v Nemški vasi potrebujejo les za gradnjo gasilskega doma, v Bukovici za nakup motorne brizgalne v Zadoljah in gradnjo vodovoda v Danah, v Ribnici za ureditev pokopališča, v Velikih Poljanah pa za gradnjo vodovoda. Tu potrebujejo tudi največ lesa, in sicer 600 kubikov: 300 za prodajo, 300 pa za samo gradnjo.

Občinska skupščina je za prosila KS, naj pošljejo po-

drobne spiske darovalcev, vendar so jih poslale le nekatere — Poljane, Sodražica in Ribnica. Tem je skupščina tudi potrdila zahteve, o drugih pa bodo razpravljali na eni prihodnjih sej.

Hudourniki na cestah

Ob nedavnem neurju so bile prizadete predvsem slemenke in velikopoljanske ceste. Na klancih so ceste take, kot bi jih zdrli hudourniki. Očitno je na cestah še vse premalo odtočnih kanalov, jarki pa tudi niso vselej pravočasno očiščeni. Gotovo je, da slabe ceste ne privabljajo turistov, zato jih bo treba bolj vzdrževati.

V. P.

Pijani avtomobili

V poročilu o javnem redu in miru, kriminaliteti, prometni varnosti in podobnem v ribniški občini za lani bomo med drugim, da je »sojtanje« motornih vozil poraslo za več kot 100 odstotkov. To ni običajna tatvina, saj lastniki navadno dobijo vozilo nazaj, kajpada pogosto poškodovano, kajti storilci vzamejo vozilo v vinjenem stanju in skoraj v vseh primerih karambolirajo. Pa se še čudimo, zakaj število prometnih nesreč stalno narašča!

F. G.

Dolga vas: pričakujemo vodovod

Mnogi prebivalci Dolge vasi pri Kočevju že vrsto let nestrpno pričakujejo vodovod. Vas je tako rekoč predmestje Kočevja in nenavadno je, da se nima vode, medtem ko jo sosednji Livold ima. V Dolgi vasi žive izključno delavci, zaposleni v tovarnah v mestu; kmetov skoraj ni med njimi. Kot prebivalci mesta so vedno plačevali različne prispevke, kopali kočevski vodovod, za njih pa denarja ni. Za vodovod so že sami zbrali nekaj milijonov S din, sodelovali bodo pri izkopu jarkov, končno pa tudi občina obljublja, da bodo dobili do konca aprila prihodnjega leta 200.000 din. Vodovod v Dolgi vasi torej bo!

Bivši interniranci v Gonars

Interniranci iz Ribniške doline se dogovarjajo, da bodo letos obiskali s svojci Gonars in Visco in morda še Treviso in Padovo. Čeprav se še niso odločili, kdaj, kako in za koliko časa bodo odpotovali, so trdno sklenili, da bodo odpeljali svoje otroke v kraje, kjer so trpeli in umirali njihovi starši, brajke in sestree.

V. P.

Razstava v Inlesu

Ob upravnem poslopiju INLESA so uredili stalno razstavo stavbenega pohištva. Prav okusno je urejena, saj si moreš ogledati okna različnih dimenzij, pa tudi vhodna in garažna vrata. Dajejo tudi nasvet in pojasnila, tako da se je mogoče takoj odločiti za nakup zelenih predmetov. Postrežejo tudi z ličnim pregledom blagovnega in finančnega poslovanja.

V Ribniški dolini je dovolj lesa za »Inles«

»Inles« je podjetje, ki se ukvarja z lesno predelovalno dejavnostjo. Za svojo proizvodnjo potrebujejo vsak dan precejšnje količine lesa. Iz leta v leto, posebno se to kaže letos, podjetju primanjkuje surovin. Čeprav smreke in jelke tako rekoč visijo nad Ribnico, morajo les uvažati iz Bosne in drugih krajev, če ne čisto, da bi proizvodnja stala. Ni naš namen ugotavljati, zakaj KGP Kočevje ne proda INLES-u dovolj lesa. Menimo pa, da bi obojestransko razumevanje koristilo enim kot drugim.

F.

Zaposlujmo mlade in pripravnike

Na nedavni seji predsedstva Ob. SS Ribnica so analizirali problematiko gospodarjenja v nekaterih gospodarskih organizacijah. Ugotovili so, da bi morala podjetja posvetiti večjo skrb izobraževanju. Podjetja naj bi v večji meri kot doslej odprla pot mladim ljudem, ki so zaključili šole, in jih zaposlila kot pripravnike. Bili so mnenja, da bi s pravilno davčno politiko onemogočili neupravičene zaslužke posameznikov. Ko so razpravljali o aktivnosti sindikalnih podružnic, so bili mnenja, da bodo morale te pokazati več samoiniciative pri reševanju problemov v samoupravljanju, vprašanju delitve dohodka in podobno.

F.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

RIBNICA JE še nekaj let povezana z avtomatsko telefonsko zvezo z Ljubljano in drugimi kraji v Sloveniji. Toda kaj pomeni modernizacija telefonske zveze, če je treba zaradi prenasledenosti linij dolgo vrteti številčnico, preden dobimo zvezo!

PROČELJE NA gozdarskem domu v Ribnici bo kmalu končano. To velja tudi za notranjost zgradbe, katere gradnja se še dolgo vleče. Vzrok za to je bil v pomankljivi sredstvih. Dograjena stavba bo lepa pridobitev za Ribnico.

ZIVILSKI TRG v Ribnici, na katerem prodajajo zasebniki, kar pridno tekmuje z družbenim sektorjem tako v izbiri kot v cenah. Napredaj je predvsem razno sadje in poljski pridelek.

V ZADNJEM ČASU so bili še večkrat na delu neznanj storilci,

ki krajevo cvetje na grobovih na pokopališču v Hrovčah in tudi v cvetličnjakih v Gorenji vasi in Ribnici. Vsekakor zaslužio neprimerno ostro kazen.

OBČINSKE GESTE na območju občine so v kaj žalostnem stanju. Deležje je napravilo na nekaterih odsekih veliko škodo, ki bo terjala precej milijonov za popravilo. Največja težava je v tem, ker manjka občini denar za vzdrževanje teh cest.

ZA RIBNIŠKO restavracijo je nekaj starih, dotrajenih poslopj, ki kuzijo podobo mesta. Stavbe bo treba čimprej odstraniti, da bomo tako dobili prostor za nove zgradbe in za ceste, ki bo povezovala ta del Ribnice.

REŠETO

KOČEVSKÉ NOVICE

„Boli me to: nekateri dve plači, drugi nobene“

Razgovor s Črnomalčanom, ki je bil izvoljen v nadzorni odbor Zveze sindikatov Jugoslavije

Tihomir Tomc, strojni ključničar iz črnomaljske tovarne BELT, je bil delegat na sindikalnem kongresu v Beogradu, kjer so ga izvolili celo za enega izmed sedmih članov nadzornega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije.

Prosili smo ga, naj na kratko pove svoje vtise s kongresa:

— Vsem delegatom kongresa, prav tako meni, bo za vedno ostal v spominu govor predsednika Tita. Segel nam je prav v srce! Kar laže nam je bilo, ko smo slišali, kako odkrito je spet pokazal na napake. Pozval nas je, naj mu pri odpravi pomanjkljivosti pomagamo, zato bom skušal tudi jaz njegove besede uresničevati v praksi.

— Bi nam povedali, kako nameravate stališča kongresa in besede našega predsednika prenesti na domača tla in na katere napake boste predvsem pokazali?

— Pri osnovni organizaciji Zveze komunistov in v izvršnem odboru sindikata bom najprej načel vprašanje: kdo so ljudje, ki imajo lepe osebnostne dohodke ali pokojnine in še dobre honorarne službe? Zavzemal se bom, da bodo njihova mesta zasedli mlajši, sposobnejši in nezaposleni ljudje. Prav tako moramo po mojem mnenju stopiti na prste ljudem, ki bogatijo na

špekulantski način. V kolektivih pa bi morali še bolj ugotoviti nagajanje po delu. Kjer imajo neupravičeno visoke razpore v osebnih dohodkih, prihaja namreč do trenj in nesoglasij.

— Ali računate, da boste s svojimi prizadevanji uspeli?

— Trdno upam, da bom uspel ob podpori pošteno mislečih občanov. R. B.

Letos samo na Mirno goro

30 otrok pojde v dveh izmenah na Mirno goro

Letos otroci s področja črnomaljske občine ne bodo s kolonijo šli na morje, ker to preveč stane, pač pa bodo 30 otrok v dveh izmenah po tri tedne poslali na Mirno goro.

Za gorsko letovanje so zbrali otroke, ki so evidentirani v TBC dispanzerju, in nekaj otrok iz socialno hudo ogroženih družin. Večina prijavičenih bo letovala brezplačno, le za nekatere bodo starši delno prispevali.

Kljub temu da bo letošnje letovanje bolj skromno, so se zanj komaj zbrali denar. Občina je prispevala 8.000 din, tovarna Belt je obljubila 2000 din, cestno podjetje je prispevalo 900 din, 2000 din pa so za letovanje imeli na voljo še iz leta 1967. Računali

Podatke že zbirajo

Na občinski skupščini v Črnomlju že zbirajo podatke o honorarnih zaposlitvah in o obratni dejavnosti ter v zvezi s tem o neupravičenih bogatitvah. Ko bodo podatki zbrani, bo o tem najprej razpravljala občinska komite ZKS, ki bo dal tudi predloge za reševanje teh zadev.

Za vsakega kmeta 33 računov

V poročilu davčne uprave, ki so ga črnomaljski odborniki dobili za eno izmed sej, je med drugim navedeno, da imajo opravka s 3.250 davčnimi zavezanci iz kmetijstva. Za vsakega od teh pa morajo uslužbenci narediti najmanj 33 računskih operacij (za vse 107.250 računov), preden lahko odmerijo davčni prispevek. Pa naj še kdo reče, da je sedanjí davčni sistem enostaven!

Knjižnica v novih prostorih

Pretekli teden se je črnomaljska ljudska knjižnica preselila iz stavbe družbeno-političnih organizacij na trgu v dijaški dom. Delovni čas je ostal tudi v novih prostorih neizpremenjen.

so sicer tudi na prispevke drugih kolektivov, vendar odziva ni bilo.

Na območju črnomaljske občine je tudi več bolnih in hkrati socialno ogroženih otrok, toda zanje letovanja žal ne morejo organizirati, čeprav bi bili najbolj potrebni. Socialno zavarovanje zanje ne prispeva, občina pa jih na Debeli rtič ne more poslati, ker za tako drago letovanje nimajo denarja.

Preveč tujk!

Ko so črnomaljski odborniki obravnavali delo občinske uprave, so imeli tudi tole pripombo: »V gradivu za občinske seje in tudi v drugih aktih, ki prihajajo iz občinskih pisarn, kar mrgoli tujk. Teh ne razumemo zato prosimo, če bi uslužbenci občine pisali bolj po slovensko.«

Za enoten režim ribolova v Kolpi

Na Vinici so 16. julija na sestanku turistične sekcije razpravljali o letošnjih nalogah, hkrati pa predložili tudi okvirni načrt razvoja turizma v naslednjih letih. Govorili so o gradnji nove mesnice in lokala pri avtobusni postaji, o ureditvi kopalnice in kampa ter športnih objektov, v zvezi s tem pa tudi o zbiranju sredstev. Vinčanibodo skušali za invetivice v domačem kraju zainteresirati več podjetij iz domače in drugih občin. Na sestanku pa so imeli več pripomb na račun ribolovnega turizma. Menili so, da bi morali doseči enoten ribolovni režim vzdolž vse Kolpe, ker so zdaj precejšnje razlike med slovenskim in hrvaškim ribolovom. Ugotavljajo tudi, da je še precej divjega ribolova in da bi morali poostri nadzor nad izkoriščanjem Kolpe.

Velika izbira vsega tekstilnega blaga in konfekcije. Najnovejši vzorci. Priporočajte se o cenah. Prodaja na 5-mesečno brezobrestno odplačilo.

Deleteksfil - ČRNOMELJ

32 otrok gre na letovanje v Fazan

Metličani so na hitro zbrali denar po podjetjih in organizacijah, da bi omogočili štirinajstdnevno letovanje na morju 32 otrokom

V metliški občini je veliko otrok iz zdravstvenih in socialnih razlogov potrebnih letovanja, vseeno pa v občinskem proračunu letos niso mogli za kolonije zagotoviti niti dinarja. Društvo prijateljev mladine in socialna služba pa ob tem dejstvu nista vrgla puške v koruzo, temveč sta tik pred koncem šolskega leta organizirala zbiralno akcijo po podjetjih in organizacijah, obenem pa zbrala prijave otrok, ki bi šli na letovanje.

Nekateri kolektivi so pokazali lepo razumevanje za to akcijo in so takoj obljubili pomoč. Tako je Novoteks prispeval 2.000 din, poslovna

enota Mercatorja 300 din, občinski odbor ZZB 800 din, sindikalni svet 600 din, podjetje Kometa 300 din, Cestno podjetje 450 din, občinska zveza

DPM pa je od celotnega proračuna 3.500 din kar 2.000 din namenila koloniji.

Za letovanje se je prijavilo 54 otrok, na zdravstveni pregled pa jih je prišlo le 32. Nekaj od teh je iz družin, kjer sta oba starša zaposlena, zato bodo ti plačali sami celoten prispevek letovanja (260 din), za ostale pa bodo starši prispevali od 50 do 200 din, kolikor pač morejo. Štirje otroci bodo letovali zastonj. Med otroki odbranimi za kolonijo, jih je nekaj iz Metlike, večina pa je s podeželja.

Kolonija bo odpotovala v Fazan pri Portorožu, kjer ima počitniški dom občinski odbor RK Novo mesto, trinajstega avgusta.

Promet tudi v zasebnih sobah

Metlika premore letos že 25 ležišč v zasebnih turističnih sobah, medtem ko jih je izven mesta še zelo malo. Do zdaj je goste tudi k zasebnikom razporejala recepcija hotela, pred kratkim pa so to službo poverili domači turistični pisarni. Tu so ugotovili, da so imele zasebne turistične sobe letos že precej prometa.

„Zahtevamo, da se razprtije razčistijo“

Osnovna organizacija Zveze komunistov v BETI zahteva od občinske skupščine in organizacij, naj raziščejo ozadje odborniških razprtij, zaradi katerih je Franc Vrvišar podal ostavko na odborniško mesto

Ker je pretekli teden osnovna organizacija ZK tovarne BETI poslala občinski skupščini in vodstvu vseh družbeno-političnih organizacij v Metliki pismo z zahtevo, naj takoj raziščejo ozadje odborniških razprtij, smo prosili za pojasnilo sekretarja osnovne organizacije ZK v tej tovarni Martina Štefaniča. Povedal je:

— 10. julija smo sklicali sestanek osnovne organizacije in prosili našega člana Franca Vrvišarja, naj razloži, zakaj je dal ostavko na odborniško mesto iz volilne enote konfekcije in tudi odpovedal službo kot pomočnik direktorja naše tovarne. Menili smo, da je to naša dolžnost.

Na sestanku smo od tovariša Vrvišarja slišali, kako je potekalo njegovo delo vse od leta 1959 dalje, ko je postal predsednik občinske skupščine. Povedal je tudi, kako so ga nekateri občasno napadali s raznimi očitki. Ker pa se te stvari zadnje čase zaostrujejo, posebno v skupščini, je dal ostavko. Po vsem, kar smo od njega sli-

šali, smo bili komunisti iz BETI mnenja, da je treba ozadju razprtij priti do dna. Uvideli smo, da je zadeva dobila širši obseg in da ni več stvar posameznikov, temveč da škoduje že gospodarskemu napredku in političnemu vzdušju v občini.

Ker so do zdaj vodstva družbeno-političnih organizacij vse preveč v rokavicah obravnavale ta problem, smo pisмено zahtevali, naj zadevo raziščejo, poiščejo krivce in jih kaznujejo, ne glede na lne posameznika ali njegov položaj.

Na metliškem kopalisku je idealno posebno za otroke, pa tudi dobri plavalci lahko pridejo na svoj račun. Nič čudnega, če se pridejo kopat v toplo Kolpo in v tako lep kraj tudi številni izletniki od drugod. Zal pa zanje ni zmeraj dobro poskrbljeno, vsaj kar zadeva gostinske usluge ob večjem navalu gostov.

(Foto: R. Bačer)

SPREHOD PO METLIKI

■ NA PREČNI POTI — Stari Metličani jo poznajo pod imenom Štakorjeva gasa ali Rožmarinova — so prejšnji teden delavci Komunalnega podjetja položili kanalizacijo. Kljub temu da je Prečna pot dolga le nekaj sto metrov, je prizadejala delavcem dovolj truda, saj so skoraj v vsej dolžini morali razstreljevati skalnati teren. Ko bo Cestno podjetje iz Novega mesta uredilo še zgornji ustroj, bodo Prečno pot asfaltirali.

■ TUDI VINOGRADNISKA CESTA bo letos dobila še kakih 300 metrov asfalta, in sicer od Steznarjeve do Pezdričeve hiše na vrhu Hriba. Delavci Komunalnega podjetja so ta teden pričeli polagati kanalizacijo. Tudi tu je teren močno skalovit.

■ OKOLICO OSNOVNE ŠOLE v Metliki že vedno urejajo. Letos so spisantrali obširno pobočje in ga zasadili s travo, okrasnim drevjem in grmičevjem. Zdal pa bo zgradilo Komunalno podjetje na vzhodni strani stavbe 70 metrov dolg oporni zid. Temelji so že izkopani in bodo v kratkem zabetonirani, potem pa bo nad njimi zrasel zid iz klesanega reštvskega kamna. Prav tako bo zgrajeno

kamnito stopnišče od osnovne šole do doma Partizana.

■ ŽIVILSKI TRG V METLIKI je bil zadnji sestanek dan dobro založen. Precej je bilo že letošnjih pridevkov. Kilogram krompirja je veljal 1,30, kilogram fižola v stročju pa kar 4 din. Za šopek pese so prodajalke zahtevale 1 dinar, prav toliko za šopek čebule medtem ko so venec čebule prodajale po 3 dinarje. Liter koruzne moke in prav tako pšenice je stal 1 din, prosa 2 din in ječmena poltretji dinar. Jajca so bila po 5,50 din, kokoši pa so ženske ponujale za 20 novih din.

■ V METLIškem OTROSKEM VRTCU je zadnji teden ostalo le še 12 otrok. Zdal je namreč čas dopustov in starši lahko več ali manj sami poskrbe za svoje malčke. Zato bo vrtec v zadnjem julijem zaprt. Odprli ga bodo spet v začetku septembra.

METLIŠKI TEDNIK

Kam brez osemletke?

Na območju Komunalnega zavoda za zaposlovanje Novo mesto je končalo šolsko obveznost v nižjih razredih osnovne šole kar 1049 učencev. Nekateri se sploh ne zavedajo resnosti svojega položaja, kajti njihovi vrstniki, ki so zaključili osemletko, imajo prav gotovo večje možnosti za zaposlitev. Tudi delovne organizacije so se začele v zadnjem času otepiti tistih, ki nimajo popolne osemletke. Dodatno šolanje na večernih šolah za odrasle ni poceni in večina mladih ljudi bi prav gotovo lahko uspešno dokončala osemletko tudi med rednim šolanjem.

Statistike kažejo, da namerava 508 takih učencev nadaljevati šolo, 106 jih namerava ostati doma, 207 se jih namerava zaposliti, 165 pa se jih še ni odločilo. Njihove želje prav gotovo ne bodo vedno uresničene, kajti delovne organizacije postavljajo pogoje, ki jih bodo morali doseči z večjim ali manjšim trdom.

Priznanja za večkratne krvodajalce v »KRKI«

V sredo, 19. junija, je organiziral kolektiv tovarne zdravil »Krkka« iz Novega mesta prisrčno slovesnost. Predsednik krvodajalske komisije pri občinskem odboru RK Danilo Kovačič je podelil srebrna in zlata odlikovanja in posebne diplome večkratnim krvodajalcem, delavcem v »Krkki«. Zasluzne krvodajalce sta toplo pozdravila tudi predsednik DS Marjan Šonc in pomočnik direktorja Marta Slaparjeva.

Skromna priznanja večkratnim krvodajalcem so tudi zahvala celotnemu kolektivu, ki je z vsem razumevanjem podprl letošnje in lanske krvodajalske akcije.

Popravek

V sestavku »Težave rešujejo po pravi poti« se je vrnila neljubna tiskovna napaka. Rudi Hrvatin je bil imenovan za novega podpredsenika občinskega sindikalnega sveta in ne za predsednika, kot je bilo napisano.

Novomeška kronika

TURISTICNI VODNIK »Novo mesto z okolico« pripravila Turistično društvo Novo mesto. Vodnik bo obravnaval zgodovino Novega mesta, znamenitosti in zanimivosti Novega mesta, vseboval bo karte, risbe in fotografije, opis okolice in izletov ter kot posebno prilogo — turistični informator. V informatorju, ki bo pravzaprav letna informacija, bo vsakdo lahko našel najvažnejše telefonske številke, podatke o gostinskih obratih in njihovih kapacitetah, vozne redne avtobusov in vlakov, ter najvažnejše informacije o avtoservisih, uslužnostni obrti in trgovinah.

III. IZMENA OTROK bo od potovanja v počitniško kolonijo v Fazanu pri Portorožu v torek 30. julija. Otroci bodo ostali na morju do 13. avgusta.

V soboto, 27. julija bo odpotovalo v počitniško kolonijo na Debeli rtič tudi 37 zdravstveno slabše otrok iz novomeške občine.

DELA STARIH MOJSTROV iz nekdanjih zbirk po dolenskih gradovih so se dni razstavljeni v veliki dvorani Dolenskih galerij. V mali dvorani pa so razstavljena dela sodobnih dolenskih slikarjev: Božidarja Jakca, Vlada Lamuta, Franceta Kralja, Franja Stiplovske, Josipa Germa, Mihe Kambiča, Izidorja Noleta in drugih. Za razstavo so močno zanimajo domačini in tuji.

Dobrih sedem let je stara cesta iz Smarja na Opatovo goro, most pri Selih pa gradijo že v tretje. Ljudje se sprašujejo, ali bo ta most vzdržal vsaj deset let. Zakaj niso že prvega mostu betonirali, ne ve nihče, čeprav je znano, da je bil cement zanj pripravljen. Zaradi gradnje bo cesta zaprta dva meseca. (Foto: P. Miklič)

Letos nekaj kilometrov novo asfaltiranih cest

Tudi KS Šentjernej, Škocjan in Mali Slatnik bodo prispevale sredstva za asfaltiranje cest

Cestno podjetje iz Novega mesta bo uredilo in moderniziralo še letos nekatere odseke in uredilo priključke na avtocesti v novomeški občini. Po predvidenem programu bodo letos asfaltirani odseki cest Dobrava — Šentjernej, Šentjernej — Prekopa, Zabja vas — Mali Slatnik, razširili pa bodo tudi priključek avto ceste — Dobrava.

Vsa ta dela bodo stala 2.825.000 din. Del potrebnih sredstev bodo prispevale tudi krajevne skupnosti Škocjan, Šentjernej in Mali Slatnik, ki so organizirale akcijo za zbiranje sredstev in so v to akcijo vključile naselja.

Poravnalni svet o spirti družini

Brusniški poravnalni svet je reševal 15. julija 6 spornih zadev občanov. Med drugim je reševal težje razmere v socialno ogroženi in spirti družini iz Gor. Suhadola. Izpred poravnalnega sveta je šlo pred sodišče zelo malo zadev, ker se poravnave običajno posredujejo. Tako je bilo tudi na zadnjem zasedanju poravnalnega sveta.

ob cesti in vse tiste vasi, ki imajo s to cesto edino povezavo.

Za modernizacijo in asfaltiranje omenjenih cest bo Cestno podjetje najelo ustrezna posejila, občina Novo mesto pa jim bo povrnila izdatke za anuitete iz sredstev komunalnih taks in iz sredstev prispevka Cestnega sklada SRS, ki je odobril novomeški občini 900.000 din za nekatera vzdrževalna dela in za ureditev priključkov na avtocesti.

Dohodek žal ne bo lep!

Cebelarstva družina Dol. Toplice sporoča, da so podatki, ki jih je objavil Dol. list 18. t. m. o dohodku čebelarjev, neresnični. Medenje hoje je preprečilo dolgotrajno deževje v juniju in nato tropska vročina v začetku julija. Ma'enkostno medenje hoje v tem letu (ki je edina paša na tem področju) bo čebelarjem povrnilo delne stroške iz prejšnjih let.

Odbor čebelarstva družine Dol. Toplice

Asfalt do Slatnika!

Predstavniki družbeno-političnih organizacij in krajevne skupnosti na Malem Slatniku so 11. julija na sestanku, ki mu je prisostvoval tudi podpredsednik ObS Avgust Avbar, pooblastili svet krajevne skupnosti za nadaljevanje pogovora o asfaltiranju ceste iz Zabje vasi do Malega Slatnika. Na tem sestanku so se namreč dogovorili, da bodo med prebivalstvom začeli akcijo za prispevke za asfaltiranje ceste.

Ena gospa je rekla, da bo šla tudi ona ob sobotah zvečer prepevat na Otočec, češ da ima dolgo grivo in kričel glas, to pa je menda že dovolj, da se sme javno nastopati...

Nad cesto bo zeleni pas

Naselje se bo širilo le proti severovzhodu, hrib nad Ragovsko cesto pa bo ostal zelen

Na zadnji seji obeh zborov občinske skupščine v Novem mestu so odborniki sprejeli zazidalni načrt za stanovanjsko sosesko Ragovska ulica — Majde Silc v Novem mestu, vendar s pripombo, da se morajo iz načrta izločiti lokacije severno od Ragovske ceste.

Naselje Majde Silc, v katerem živi približno 600 ljudi, je zelo slabo komunalno urejeno in tvori s starejšimi stavbami ob Ragovski cesti enotno stanovanjsko naselje. Po predvidenem zazidalnem načrtu

tu naj bi se naselje v prihodnje širilo proti severovzhodu. Nekateri zasebniki, ki so že kupili ali pa so nameravali kupiti zemljišča za zasebno gradnjo hiš nad Ragovsko cesto na pobočju hriba, so predlagali, da bi moral zazidalni načrt rešiti tudi vprašanje zazidave na tem predelu. Podjetje za stanovanjsko gospodarstvo in urejanje naselij je izdelalo več različnih variant zazidalnega načrta za to sosesko, vendar je obveljal sklep, da se naselje ne bo širilo nad cesto.

Hrib nad Ragovsko cesto je predviden po urbanističnem programu kot zeleni pas, ker pa je ta teren zelo razgiban, bi tu znašali stroški za kanalizacijsko, vodovodno omrežje in za ureditev ceste mnogo več kot drugje, vprašanje pa je tudi, kako bi bilo zaradi preskrbe s pitno vodo.

»Deklica« v zakupu?

10. julija se je svet brusniške krajevske skupnosti odločil, da bo dal peskokop »Deklica« v zakup najboljšemu ponudniku. Za ta korak se je svet odločil potem, ko je ugotovil, da krajevna skupnost ne more peskokopa varnostno tako urediti, kot je od nje zahteval medobčinski inšpektor za delo iz Novega mesta. Pri krajevni skupnosti so za trdili, da jim peskokop ne daje nepogrešljivih dohodkov, saj so na leto iztržili le za okoli 1.000 dinarjev peska, medtem ko bi jih varnostna ureditev »Deklice« veljala vsaj okoli 5.000 dinarjev. Na zadnji seji sveta krajevske skupnosti so med drugim sklenili, da bodo verjetno že avgusta temeljito popravili cesto do Leskova in rešili še več drugih komunalnih zadev.

Ustanovitvena odločba lovišča »Žitna gora«

Na zadnji seji občinske skupščine v Novem mestu je bila sprejeta ustanovitvena odločba lovišča »Žitna gora«, ki leži v kočevski in novomeški občini.

Lovišče, katerega večji del (1836 ha) je v novomeški občini, je spadalo najprej v okvir gojitvenega lovišča »Roga«, kasneje ga je imela lovška družina »Poloma«, nazadnje pa ga je prevzela v upravljanje Lovska zveza Slovenije.

Večja naselja se bodo širila le po načrtu

Sprejeti so zazidalni načrti za Gornjo Stražo, Žužemberk in Šentjernej

Na zadnji seji občinske skupščine so bili sprejeti tudi naslednji načrti za potrošniški center v Gornji Straži in za stanovanjski predel v Šentjerneju in Žužemberku. Gornja Straža postaja vsak dan bolj pomembno industrijsko središče, vendar je tu preskrba prebivalcev zelo slaba. Po novem zazidalnem načrtu naj bi v Straži odstranili dosedanje cestno križišče, porušili dosedanje tri stavbe v ostrem ovinku križišča in uredili nekoliko zahtodnejše novo pravokotno križišče. Nov prehrambni center naj bi zgradili jugozahodno od novega križišča.

Podjetje za stanovanjsko gospodarstvo in urejanje naselij je izdelalo tudi zazidalni načrt za Šentjernej, ki je bil doslej zelo slabo urbanistično urejen. V zadnjem času so v Šentjerneju porasle potrebe po lokacijah za zasebno gradnjo. Novi zazidalni načrt obsega zazidavo za 56 zasebnih stanovanjskih hiš na sedanjem sejmšću.

Tudi v Žužemberku so v zadnjem času porasle potrebe po lokacijah za zasebno gradnjo. Zazidalni načrt za Žužemberk je izdelan za gradnjo 15 zasebnih hiš v severnem delu naselja.

Stara boljša od nove

Na Javorovico se pride precej laže po stari poti kot po novi cesti, ki so jo naredili pred dvema letoma. Nova cesta še zdaj nima odvodnih jarkov, pa tudi nasipi še niso urejeni. Ljudje pravijo, da tako ne bi smelo ostati.

Slovenski književniki med pionirji

Pretekli teden so obiskali jugoslovanski pionirski tabor »Sutjeska« v Smihelu pri Novem mestu slovenski književniki France Bevk, Tone Seliskar in Tone Pavček. Po kratkem kulturnem programu, ki so ga pripravili pionirji sami, so književniki pripovedovali zbranim pionirjem o svojem delu, prebrali pa so jim tudi nekaj svojih črtic in pesmi. Pionirji so bili navdušeni, ko je Tone Seliskar poklonil vsaki skupini iz posamezne republike po dve svoji mladinski knjigi. Posebno pa jih je presenetil France Bevk, ki je med vse pionirje razdelil svoja mladinska dela, prevedena v njihov materin jezik.

Nikar na tuje na lastno pest

V zadnjih letih se tudi v naših časopisih pogosto pojavljajo oglasi, s katerimi vabijo naše ljudi na delo tuji delodajalci. Naši ljudje pa se nad takimi ponudbami vse prehitro navdušujejo in jim tudi prehitro verjamejo. Mnogi med njimi krenejo kar na lastno pest v tujino in postanejo brez potrebnih kvalifikacij brez ščite cenena in včasih tudi nepotrebna delovna sila.

Komunalni zavod za zaposlovanje iz Novega mesta si že dalj časa prizadeva, da bi bilo takih »nikovernežev« čim manj, zato opozarja ljudi, naj se zaposlijo samo prek pristojnega zavoda. Vsi resni tuji delodajalci iščejo delavce le prek zavodov za zaposlovanje in se z njimi že predhodno pogovorijo o potrebnih kvalifikacijah, številu delavcev in o pogojih dela. Prav zato skrbijo na Zavodu za zaposlovanje tudi za prekvalifikacijo delavcev, marsikomu pa omogočijo da si dobi potrebno kvalifikacijo in delo.

Prašna škocjanska cesta

Škocjan ni majhna vas in je le 3 km oddaljen od avtoceste. Prav zato ni čudno, če v Škocjan pogosto zaidejo turisti, ki se pripeljejo po prašni in slabi cesti z avtomobili, ki na cesti kar poskakujejo. Škocjan je povezan z nekaterimi drugimi večjimi vasi in s Šmarješkimi Toplicami le s slabo makadamsko cesto, ki je zlasti v suhih dneh polna prahu. Prebivalci Škocjana in tudi drugih vasi, ki so le kilometer ali še manj oddaljene od Škocjana, si že leta želijo, da bi bila cesta asfaltirana. Prah, ki ga dvigajo avtomobili, namreč marsikdaj zaide v stanovanja, v trgovine, gostilno, ambulanto, pa tudi v mesnico in predelovalnico mesa. Prav bi bilo, če bi do Škocjana nekoč le peljala lepa asfaltirana cesta.

IVAN GLOBEVNIK

V Fazanu že druga izmena

16. julija popoldne so odpeljali avtobusi z novomeške avtobusne postaje 68 otrok v počitniško kolonijo v Fazanu. To je že druga izmena otrok, ki bodo del počitnic preživeli ob morju. Istega dne popoldne se je iz Fazana vrnilo v Novo mesto 69 otrok, ki so bili v prvi izmeni. 27. julija bodo poslani na Debeli rtič k morju 25 osnovnošolcev, ki so potrebnih počitniškega okrevanja.

Prisrčno kot včasih, na mitingu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Veselo presenečeni so bili udeleženci tega srečanja, ko je na govorniški oder stopila Lidija Sentjarc ter spregovorila o aktualnih političnih dogodkih v svetu in doma. Pojasnila je položaj na Češkem in govorila o reformi ter vzrokih, zakaj ta ne uspeva tako, kot smo želeli. Omenila je tudi dogodke na naših univerzah in naloge, ki so načrtane v smernicah CK.

Vsa dvorana je pozorno spremljala njene besede, zlasti pa je bilo ljudem všeč, ko je med drugim dejala:

— Energično moramo populiti plevel, ki se je razrasel v naših lastnih vrstah, pri tem pa računamo na pomoč mladih, ki bodo bremen prevzeli nase. Na tej poti moramo vztrajati z enakim elanom in borbenostjo, kakršno smo poznali v času NOB.

Ob poncu govora pa je dejala: — Želim se iz srca zahvaliti Belokranjcem za vse, kar ste nam dali med vojno. Kadarkoli se srečamo tovariši, ki smo tu delali in živeli, vselej govorimo o časih, ki smo jih preživeli med vami, kajti za vselej so se nam vtisnili v spomin.

Udeleženci srečanja so poslali protestno resolucijo delegaciji ZDA, ki v Parizu vodi pogajanja z Vietnamom ter obsodili ameriško agresijo. Hkrati so delegaciji Severnega Vietnama v Parizu poslali pismo, s katerim izražajo vietnamskemu ljudstvu vse simpatije in podporo ob pravični borbi za svobodo.

V pristno belokranjskem kulturnem programu so nastopile recitatorke osnovne šole Suhor, ženski pevski zbor s Suhorja ter folklorna skupina s skupino tamburašev iz Dragatuša.

Preplah med vinogradniki v Beli krajini

Veseli, ki so ga kazali spomlad belokranjski vinogradniki zaradi lepega grozdne nastanka, je kmalu izginilo. Rdeči ožig ali rdeči palež je v nekaterih predelih belokranjskih (Radovica, Vidošiči, manj Vinomer in Drašiči) in bližnjih hrvaških vinskih goric (Brašljeva, Vovodina) nastopil tako močno, da je približno tretjina listne površine in tudi velik del grozdov uničenih. Ker so vinogradniki do letos zatirali samo peronosporo in oidium in v svojem nepoznavanju ostalih boleznih in škodljivcev vinske trte, ki jih je približno 30, ter zaradi velikega presečenja ne verjamejo nikomur, ustvarjajo razne teorije; da je krivo škropivo COSAN, da so posipali preveč nitromonkala, da je nastopila močna peronospora (ki je do sedaj še ni opaziti) itd. Skratka, začeti bo treba iznova kot ob koncu 19. stoletja, ko je trdna uš uničila žlahtno vinsko trto.

Vsa ta ugibanja so daleč od resnice, ker imamo opraviti z ne preveč nevarno glivično boleznijo, z rdečim ožigom. Veliko deževje v mesecu juniju je omogočilo glivici, da se je zelo razširila na trto in jo močno prizadela. Po trebno je, da bolezen prej spoznamo, preden se je lotimo.

Rdeči ožig nastopa ponavadi na določenih legah in se od leta do leta seli. Pojav ni vsako leto enako močan. Glivica ne poškoduje vedno kablankov in grozdinja neposredno, zato se nam ne zdi toliko nevarna. Spoznamo jo

lahko po naslednjih znakih. Konec maja ali v začetku junija nastanejo na prvih 4—8 listih svetle, ojnim madežem peronosporo podobne pege. Pri belih sortah se obarvajo napadena mesta rumenkasto rjavo, pri rdečih sortah pa rugin rdeče in nato odmrejo. V prvem primeru so pege obdane z ozkim voščeno rumenim, v drugem primeru pa z zelenkasto rumenim robom. Često so pege omejene z listnimi žilami, zato imajo obliko zagozde, klina. Napadeno listje zgleda odpade, tako da so rozge ob osnovi gole. Z izgubo listja je prizadeta rast trte, posebno pa grozdni nastavek. Pogosto se grozdji popolnoma osipujejo, preostali pa zaostajajo v rasti, počasno zorijo, tako da je pridelek občutno prizadet.

Zanimivo je, da se glivica

lota tudi podlag in hibridov. To dejstvo najbolj preseneča in straši belokranjske vinogradnike. Žlahtne sorte so približno enako občutljive, najbolj odporna se je pokazala na združnih vinogradih v Vidošičih — šentlovenka. Bolezen se najbolj širi na kamnitih in na humusno revnih tleh.

Drugi pojav gljivice opazimo v avgustu. Kmetje ga zamenjujejo z normalnim zorenjem listja. Drugi ožig ni toliko nevaren, letos pa moramo trto vsekakor pred njim zavarovati, da ohranimo čim več zdrave listne mase, ki bo zagotovila dobro dozorevanje lesa, da nam pozimi ne pozebe. Priporočamo vinogradnikom vsaj eno škropljenje v začetku avgusta.

Glivico zatiramo z istimi sredstvi kot peronosporo, sa-

mo da začnemo bolj zgodaj. Prvič škropimo, ko ima trta 3—4 liste, drugič po 8—10 dneh, tretje škropljenje pa sovpada s prvim proti peronospori. Bakrovi pripravki so bolj učinkoviti od organskih fungicidov.

Način škropljenja se delno razlikuje od škropljenja proti peronospori, ker moramo obe strani lista omočiti, medtem ko peronospora okuži list samo s spodnje strani. Posredno zatiramo ožig z jesensko kopjo, tako da zakopljemo vse suho odpadno listje, ki je polno semen gljivice. Napadene trte vrščkamo, puščamo trti daljše rozge s čim več listi. Krepko gnojenje, posebno s kalijevimi gnojili (patentkali, kaljeva sol), poveča odpornost trte proti tej bolezni.

Inž. JULIJ NEMANIČ

Kdo bo najboljši?

Turistično društvo in krajevna skupnost Ribnica razpisujeta nagrade za najbolj urejene zgradbe in okolice, za lepo vzdrževane vrtove in s cvetjem okrašene balkone ter okna. Prva nagrada znaša 200, druga 100, štiri nagrade pa so po 50 din. Posebna komisija, ki jo sestavljajo predstavniki Turističnega društva in krajevnih skupnosti, bo v času od 5. do 10. avgusta ocenjevala stavbe in okolice ter podelila nagrade najboljšim na območju KS Ribnica, ki obsega še Gorenjo vas in Hrovačo. Vsi kraji v občini pa imajo možnost, da sodelujejo v tekmovanju za nagrado 10.000 din za najbolj urejeni kraj v Sloveniji. Tekmovanje razpisuje Turistična zveza Slovenije, Zveza hortikulturnih društev Slovenije in uredništvo Dela.

Dan vstaje so posebno lepo praznovali gasilci v Robu na Dolenjskem. Gasilsko društvo je ta dan prvič preizkusilo novo motorno brizgalno, za katero so denar prispevali prebivalci, Lesni kombinat in KZ Velike Lašče. Praznovanja so se udeležili tudi predstavniki občine Vič-Rudnik, gasilci iz Velikih Lašč in prebivalci iz Roba in okolice (Foto: France Modic)

SEDAJ PA BREZ SKRBI NA DOPUST, SAJ SO NAM AVTO UREDILI V

AVTOSERVISU „PIONIR“

V NOVO MESTU,

- ki opravlja servisne preglede in garancijska popravila na vozilih ZASTAVA, RENAULT in TAM
- splošna in generalna popravila vozil vseh vrst
- zamenjuje motorje na vozilih ZASTAVA in TAM
- opravlja kleparska, avtoličarska in druga dela

Posebno priporočamo:

- optični pregled podvozja — posebno karamboliranih vozil in tistih, ki imajo nenormalno obrabo gum
- uravnoteženje koles

Najnovejše:

preizkus delovanja motorja in agregatov z najmodernejšo elektronsko napravo

Županičeve značke — prvič podeljene

V letošnjem šolskem letu je bilo na osnovnih šolah novomeške, trebanjske, črnomaljske in metliške občine prvič organizirano tekmovanje za županičevovo bralno značko. Od skupnih 27 popolnih šol je bilo zajetih v tekmovanje v novomeški občini 12 šol od trinajstih, v trebanjski 4 od petih, v črnomaljski 4 od šestih, v metliški pa vse tri.

Skupaj je bilo podeljenih 1907 značk; se pravi, da je uspešno tekmovalo 14,11 odst. vseh osnovnošolskih učencev ali vsak sedmi. Za lep uspeh ima nedvomno največ zaslug naše učiteljstvo, ki se je, posebno na nekaterih šolah, izredno pošteno lotilo te plemenite akcije.

Več kot navedene številke

pa nam nemara pove dejstvo, da pomeni letošnja akcija približno 6850 prebranih in v pogovoru z učitelji obravnavanih leposlovnih del. To je pač lep prispevek k estetskemu in moralnemu oblikovanju dolenjskih in belokranjskih otrok, ki ga nikakor ne kaže podcenjevati.

Posebno razveseljivo je, da se je tekmovanja udeležilo nenavadno veliko število 1. in 2. razreda (cicibanova značka), to je tistih otrok, ki šele iščejo stike z lepo knjigo. Takih učencev je bilo 627. Bronasto značko (3. in 4. razred) je osvojilo 469 učencev, srebrno (5. in 6. razred) 495 in zlato (7. in 8. razred) 316 učencev.

Poglejmo si, kakšen je bil odziv po posameznih občinah:

Novomeška občina: od 7227 učencev jih je tekmovalo 1014, to je 14,03 odst. Na prvem mestu je osnovna šola Prevole (40,59), na drugem Dolenjske Toplice (27,25), na tretjem Otočec (19,35).

Trebanjska občina: od 2756 učencev jih je osvojilo značke 318 ali 11,54 odst. Na prvem mestu je Mirna (26,8), na drugem Mokronog (15,41), na tretjem Šentruport (13,8).

Črnomaljska občina: od 2668 učencev jih je tekmovalo 367 ali 13,76 odst. Na prvem mestu je Dragatuš (29,95), na drugem Vinica (18,04), na tretjem Črnomelj (16,22).

Metliška občina: čeprav je v tej občini najmanj otrok (860), jih je značko prejelo 208 ali kar 24,19 odst., s čimer so se šole te občine po udeležbi povzpele na prvo mesto, saj je tekmoval skoraj vsak četrti učenec. Na prvem mestu je šola Suhor (38,89), na drugem Metlika (24,81), na tretjem Podzemelj (12,36).

Če razvrstimo šole po udeležbi, dobimo tole lestvico: 1. mesto — Prevole, 2. mesto — Suhor, 3. mesto — Dragatuš.

Podelitve značk so bile na vseh šolah slovesne in združene s kulturnim programom. Na nekaterih šolah so bili pri slovesnosti navzoči tudi književniki Bevk, Dular, Pavček, Perocijeva, Šali, ki so tekmovalcem brali iz svojih del. Ponekod se je podelitev značk razrasla v pravo krajevno kulturno manifestacijo

(Prevole, Dragatuš), ki so je bili deležni ne samo otroci, ampak tudi odrasli prebivalci. Tako lahko rečemo, da se je županičeva bralna značka že v prvem letu krepko zasedla med našo osnovnošolsko mladino in ji bo treba posvečati pozornost tudi prihodnja leta.

Tekmovanje so z gmotno podporo omogočili: ObS Novo mesto (350.000 S din), TIS Trebnje (112.000 S din), TIS Metlika (60.000 S din), Solški center za gostinstvo v Novem mestu (30.000 S din), tovarna zdravil »Krka« (30.000 S din), Dolenjski list (25.000 S din) in ObSS Novo mesto (20.000 S din).

Tekmovanje je vodil odbor županičeve značke (predsednik S. Šali), v katerem so bili predstavniki osnovnih in srednjih šol, DPM, pionirske knjižnice in knjižarne Mladinske knjige. Plaketo za županičevim portretom je zelo

lepo izdelal kipar Stane Jarm, po njej pa je izdelal značke mojster Silvo Cankar iz Vižmarji nad Ljubljano.

KAREL BACER

za snežno belo
ročno pranje

velikan med
detergenti

Zlatobog MARBON

IZBERITE AVTO ZA VAS

slovenija avto

VAM LAHKO DOBAVI OSEBNI VOZILI
IZ UVOZA

● WARTBURG 1000 CARAVAN

cena 24.000 Ndin, Ico Ljubljana
DOBAVA TAKOJ!

● WARTBURG 1000 STANDARD

cena 22.500 Ndin, Ico Ljubljana
DOBAVA V DESETIH DNEH!

Udobna vožnja za pet oseb.
Četvero vrat — varnostni zapiranci.
Prostora prtljažni prostor.
Najenostavnejše in najcenejše vzdrževanje.

ODOBRAVAMO

potrošniška posojila

BREZ POROKOV DO 10.000 N DIN.

Vsa pojasnila pri

SLOVENIJA-AVTU, Ljubljana, Prešernova 40,
soba 15/1, tel. 317-240.

Poklicna industrijska šola
Železarskega izobraževalnega centra
pri Železarni Jesenice

RAZPISUJE

vpis učencev v I. letnik šolskega leta 1968/69
za metalurški poklic

TALILEC

Pogoji za sprejem so:

- starost do 18 let
- telesno in duševno zdravje
- zaključen 8. razred osnovne šole; izjemoma bodo sprejeti tudi kandidati, ki so dokončali 7. razred osnovne šole.

Ugodnosti sprejetih učencev:

- mesečna nagrada od 160 do 270 Ndin; za učence, katerih starši so v slabem materialnem položaju, plača Železarna Jesenice še dodatni regres za bivanje v internatu, in sicer razliko med nagrado učenca in polno ceno internata, tako da učenec lahko z nagrado in regresom krije stroške za oskrbo v interenatu. Ta pogoj velja za otroke staršev, katerih osebni dohodek ne presega 300 Ndin na družinskega člana;
- mesečno 40 Ndin v bonih za malico
- brezplačna delovna obleka
- zagotovljeno ustrezno delovno mesto po končanem šolanju.

Prijave za vpis:

Lastnoročno napisano prošnjo za sprejem, kolkovano z 0,50 din, je treba poslati na ravnateljstvo šole do 15. avgusta 1968. Prošnji je treba priložiti:

- kratek življenjepis
- rojstni list
- spričevalo o končani osemletki oz. zaključenem 7. razredu osnovne šole
- potrdilo o dohodkih staršev in potrdilo o premoženjskem stanju staršev.

Prijavljeni kandidati bodo do 1. septembra 1968 prejeli pismena obvestila o sprejemu v šolo in vsa ostala navodila.

Prosimo, da vsak kandidat navede v prošnji za sprejem, če želi stanovati v internatu.

Jesenice, 17. VII. 1968.

RAVNATELJSTVO SOLE

»DANA« — tovarna rastlinskih specialitet in destilacija — MIRNA

objavlja prosto delovno mesto

KUHARICE

za delo v restavraciji

Pogoji:

- dokončana gostinska šola in
- najmanj dve leti prakse.

Pismene ponudbe s potrebnimi dokazili pošljite splošnemu sektorju podjetja v 15 dneh.

Na podlagi 7. člena pravilnika temeljne izobraževalne skupnosti Novo mesto o štipendijah za izobraževanje

RAZPISUJE

izvršni odbor TIS — Novo mesto

za šolsko leto 1968/69 naslednje

ŠTIPENDIJE:

- za študij na srednji vzgojiteljski šoli 2 štipendiji
- za študij slovenščine-nemščine na PA 1 štipendijo
- za študij slovenščine-angleščine na PA 1 štipendijo
- za študij matematike-fizike na PA 4 štipendije
- za študij fizike in teh. vzgoje na PA 1 štipendijo
- za študij telesne vzgoje na visoki šoli 1 štipendijo
- za študij na katerikoli srednji šoli 2 štipendiji
- za izredno nadarjene učence 2 štipendiji
- za študij na pedagoški gimnaziji 2 štipendiji
- za izredno nadarjene učence 2 štipendiji

Štipendije so predvidene v naslednjih mesečnih zneskih:

1. za srednje šole:

— za prvi letnik	140,00 din
— za učni uspeh v nadaljnjih letnikih pa za:	
— drugi letnik	150,00 160,00 170,00 180,00
— tretji letnik	180,00 190,00 200,00 210,00
— četrti letnik	210,00 220,00 230,00 240,00

2. za študij na fakultetah, drugih visokih šolah in višjih šolah:

— prvi letnik	250,00 din
— drugi letnik	280,00 din
— tretji letnik	310,00 din
— četrti letnik	340,00 din

Štipendija se more podeliti učencu prvega letnika srednje šole le, če je končal osnovno šolo z odličnim ali prav dobrim učenim uspehom, za študij v prvem letniku višje ali visoke šole pa prosilcu, ki je končal srednjo šolo najmanj z dobrim učenim uspehom.

Pri enakem učenem uspehu imajo prednost kandidati, ki so socialno slabše situirani.

Razpisni rok traja do 25. 8. 1968.

Prošnjam za štipendije je treba priložiti:

1. overovljen prepis spričevala zadnjega letnika.
2. kratek življenjepis,
3. potrdilo o premoženjskem stanju oziroma uradno potrdilo o osebnih dohodkih družinskih članov.

Prošnje, kolkovane s kolkom za 0,50 din, je treba predložiti temeljni izobraževalni skupnosti Novo mesto do 25. 8. 1968.

PIPS

USPEŠNO UNIČUJE MUHE,
KOMARJE, BOLHE, MOLJE...

KRKA, TOVARNA ZDRAVIL, NOVO MESTO

Vaše zaloge

so mrtev kapital v skladiščih! Razprodajte jih in pomagajte si z denarjem, ki ga boste dobili na ta način! Obvestite javnost in kupce, koliko odstotkov popusta ste namenili za blago iz zalog! Pri tem Vam najbolj učinkovito pomaga oglas v lokalnem tedniku!

tobi
JE TISTO KAR
POTREBUJETE

EMO

CELJE

TOBI tip 166

- električni štedilnik s termostatom
- brzokuhalna plošča z »EGO« protektorjem
- prostorna pečica

MARMOR

GRADAC

tel 76-177 lok 8

Po konkurenčnih cenah izdelujemo vse vrste nagrobnikov spomenikov spominskih obeležij in vsa teracerska dela nitro in kvalitetno

Ribogojstvo

KRKA

DVOR pri Žužemberku

razpisuje
javno licitacijo vozila

IMV KURIR

Vozilo bo na ogled na dan licitacije, 28. 7. 1968, ob 9. uri na Dvoru.

KRKA

TOVARNA ZDRAVIL
NOVO MESTO

oddelek za zdravilna zelišča
NOVO MESTO, Novi trg 9,
telefon: 21-304

NABIRALCEM

ZDRAVILNIH ZELIŠČ

priporočamo, da v mesecu juliju in avgustu nabirajo predvsem naslednja zdravilna zelišča:

CVET: slezenovca, močvirskega oslada in rdeče detelje

LIST: šmarnice, rdeče jagode, jetrnika, slezenovca, borovnice, pljučnice in regrata

RASTLINO: gladilnika, navadne plaitice, tavžent-rože, vodne kreše, škrolice, ženiklja, zlate rozge, zdravilnega jetičnika in zimzelena

KORENINE IN KORENIKE: arnike, pastinaka, velikega divjega janeža, malega divjega janeža in sladkih korenin

Poleg naštetih pa odkupujemo še razne druge vrste zdravilnih zelišč.

Na vašo željo vam pošljemo cenik.

Nabirajte samo tista zdravilna zelišča, ki jih dobro poznate.

Vsem nabiralcem sporočamo, da odkupujemo zdravilna zelišča in suhe gobe tudi v naši odkupni postaji v Novem mestu, Novi trg 9 (avtobusna postaja). Pošiljke nad 30 kg pošljite po železnici na naslov: Krka, oddelek za zdravilna zelišča, železniška postaja Novo mesto.

ORGANIZATORJEM IN ZBIRALCEM priznamo za njihovo delo provizijo po dogovoru.

Zdravilna zelišča in suhe gobe, ki jih oddaste osebno, vam izplačamo takoj pri prevzemu, blago, ki ga pošljete po železnici, pa najkasneje v 3 dneh po prejemu blaga. Stroške za prevoz po železnici plača Krka.

Vsa potrebna navodila o nabiranju in odkupu zdravilnih zelišč lahko dobite v našem oddelku za zdravilna zelišča v NOVEM MESTU, NOVI TRG 9.

kdor ponudi DONAT ponudi zdravje

Visoko kvalitetna
sodobno embalarana

Zahtevajte jo
v naši trgovini!

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 28. VII.

- 9.10 Kmetijska oddaja v madžarščini (Beograd)
- 9.30 Dobro nedeljo voščimo z ansamblom Borut Lesjaka in veselmi šentvidčani (Ljubljana)
- 10.00 Kmetijska oddaja (Zagreb)
- 10.45 Disneyev svet — serijski film (Ljubljana)
- 11.35 Cirkus — angleški film (Ljubljana)
- 12.00 Nedeljska TV konferenca — 13.00 (Zagreb)
- NEDELJSKO POPOLDNE
- 18.55 TV KAZIPOT (Ljubljana)
- 19.10 Serijski film »Otok zakladov« (Ljubljana)
- 20.00 TV Dnevnik (Beograd)
- 20.45 Cik—cak (Ljubljana)
- 20.50 Pesem poletja — finale (Beograd)
- 22.30 Sportni pregled (JRT)
- 22.30 TV Dnevnik (Beograd)

PONEDELJEK, 29. VII.

- 18.30 Po Sloveniji (Ljubljana)
- 18.45 Propagandna medigra (Ljubljana)
- 18.50 »Spanija, videl sem te večer« — kulturna reportaža (Ljubljana)
- 19.20 Obrežje — oddaja za italijansko narodnostno skupino (Ljubljana)
- 19.45 Plošča poletja — 4. oddaja (Ljubljana)
- 20.00 TV Dnevnik (Ljubljana)
- 20.30 Vija—vaja (Ljubljana)
- 20.35 Goldoni-Rupel: PRIMORSKE ZDRAHE — predstava Drame SNG Ljubljana (Ljubljana)
- 22.00 Domenico Cimarosa: Koncert za dve flauti in komorni orkester (Ljubljana)
- 22.15 Poročila (Ljubljana)

TOREK, 30. VII.

- 18.30 Risanka (Ljubljana)
- 18.45 25 minut s Perom Dimitrijevičem (Ljubljana)
- 19.05 Znanstvena fantastika v filmu (Ljubljana)
- 19.55 Vija—vaja (Ljubljana)
- 20.00 TV Dnevnik (Ljubljana)
- 20.30 Cik—cak (Ljubljana)
- 20.40 Celovečerni film »Juarca« — ameriški (Ljubljana)
- 22.10 Sem ribičan Urban (Ljubljana)
- 22.30 Poročila (Ljubljana)

SREDA, 31. VII.

- 18.35 Ključkeve dogodivščine — lutkovna serija (Ljubljana)
- 19.05 Večer dveh veselih baletov — koreograf. Majne Sevnikove (Ljubljana)
- 19.45 TV Prospekt (Zagreb)
- 20.00 TV Dnevnik (Ljubljana)
- 20.30 Cik—cak (Ljubljana)
- 20.35 Znanstvena domovina »Test mladosti v enem mestu« (Ljubljana)
- 22.05 »Perry Mason« — serijski film (Ljubljana)
- 22.55 Poročila (Ljubljana)

ČETRTEK, 1. VIII.

- 17.30 Buffalo Bill — serijski film (Ljubljana)
- 18.00 Po Sloveniji (Ljubljana)
- 18.15 Propagandna medigra (Ljubljana)
- 18.20 V narodnem ritmu (Beograd)
- 18.45 Po sledih napredka (Ljubljana)
- 19.05 Zabavno glasbena oddaja (Beograd)
- 19.45 Cik—cak (Ljubljana)
- 20.00 TV Dnevnik z dodatkom (Ljubljana)
- 20.45 Vija—vaja (Ljubljana)
- 20.50 Če bogovi hočejo — dramatičen roman v nadaljevanjih (Ljubljana)
- 21.50 Jaz festival v Ljubljani (Ljubljana)
- 22.10 Poročila (Ljubljana)

PETEK, 2. VIII.

- 18.00 Mokedajev pravljice (Ljubljana)
- 18.45 Piloti v pidžamah — Svet na zaslonu (Ljubljana)
- 19.55 Cik—cak (Ljubljana)
- 20.00 TV Dnevnik (Ljubljana)
- 20.30 Vija—vaja (Ljubljana)
- 20.35 »Zgodba, ki je nis« — slov. celovečerni film (Ljubljana)
- 22.15 Zabavno glasbena oddaja Savello (Zagreb)

RADIO LJUBLJANA

VSAT DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 26. JULIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.30 Trikrat deset. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Marko Bertonec: Tehnika v živilarstvu. 12.40 Cez polja in potoke. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Turistični napotki. 15.25 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsa dan za vas. 17.05 Človek in zdravje. 18.45 Kulturni glasbus. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Eldo Viler. 20.00 Koncert Komornega zbora iz Pam-

plone. 21.15 Oda o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 27. JULIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.00 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.30 V planinski koči. 9.50 Naš avto-stop. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Zvone Miklič: Program tekmovalni oračev v tem letu. 12.40 Narodne pesmi iz Bosne. 13.30 Priporočajo vam... 16.00 Vsa dan za vas. 17.05 Gremo v kino. 17.35 Igramo beat! 18.15 Pravkar prispelo. 18.50 S knjižnega trga. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Sobotni večer z napovedovalko Ajdo Lesjak. 21.30 Iz fonoteke radia Koper. 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 28. JULIJA: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! 8.05 Radijska igra za otroke — R. L. Stevenson: »Otok zakladov«. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Se pomnite, tovariši... Ervin Dolgan-Janez: Začetki v Ljubljani — potem pa na Primorsko. 10.45 Nedeljski mozaik lepih melodij. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.40 Nedeljska reportaža. 14.00 Cez hrib in dol z domačimi vižami. 14.30 Humoreska tega tedna — G. Durrel: Sara Hu-kepak. 16.00 Radijska igra — Niko Kuret: Erasmus iz Jame. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 »V nedeljo zvečera«. 22.15 Serenadni večer.

PONEDELJEK, 29. JULIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.30 Iz operetnih odrov. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — dr. Jože Perčec: Rjavo govodo v Jugoslaviji in v drugih deželah. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.40 Poje Gorški vokalni oktet. 16.00 Vsa dan za vas. 17.05 Operni koncert. 18.15 »Signal«. 18.35 Mladinska oddaja: »Interni 46«. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Metko Stok. 20.00 Simfonični koncert orkestra RTV — Ljubljana v Mariboru. 22.10 Radi ste jih poslušali.

TOREK, 30. JULIJA: 8.08 Operna matineja. 9.15 Kaj poje otroci po svetu in pri nas. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — Alojz Pirč: Možnosti obnove zasebnih vinogradov v Posavju. 12.40 Iz kraja v kraj. 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Koncert za odlič in zabavo. 15.20 Glasbeni intermezzo. 15.40 V torek na svidenje! 16.00 Vsa dan za vas. 17.05 Igra Simfonični orkester RTV — Ljubljana. 18.15 Iz naših studij. 18.50 Na mednarodnih križpotjih. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Lidijo Kodrič. 20.00 Radijska igra — Maksim Gorki: Jegor Bulčov. 21.15 Parada popevk. 22.10 Glasbena medigra.

SREDA, 31. JULIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.15 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.30 V planinski koči. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Janez Goršič: Sodobni nasadi črne jelse na Ljubljanskem barju. 12.40 Slovenske narodne pesmi. 13.30 Priporočajo vam... 14.33 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 16.00 Vsa dan za vas. 17.05 Mladina sobi in vam. 18.45 Naš razgovor. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Danilo Svara: »Veronika Deseniška«. 22.10 Zaplešite z nami.

ČETRTEK, 1. AVGUSTA: 8.08 Operna matineja. 9.00 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.30 V planinski koči. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Vrt v avgustu. 12.40 Pihalni orkestri na koncertnem odru. 13.30 Priporočajo vam... 15.40 Malhen recital pianistke Zdenke Novakove. 17.05 Četrtekov simfonični koncert. 18.15 Glasba in turizem. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevco Rafkom Irgolcem. 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer.

K
KRKA
Novo mesto

Delial®

ŠČITI PRED SONČNIMI OPEKLINAMI
IN POSPEŠUJE PORJAVITEV KOŽE

Nadležne bolhe, ščurki, mravlje in drugi insekti vas ne bodo več vznemirjali, če boste uporabljali radonjine insekticide v prahu: mravocid, buhatoks in aldotoks so preizkušena sredstva z zanesljivim učinkom.

Proizvaja:

**RADONJA
SISAK**

Naročite
svoj list
na domači
naslov

POMAGAJ SI SAM
IN UNIOR®
TI BO POMAGAL

valiteta UNIOR de luxe

ORODJE ZA VSAK DOM
TUDI V VAŠI TRGOVINI

UNIOR

KOVAŠKA INDUSTRIJA ZREČE

gorenje
nagrade daje:
brezhibno pranje
in potovanja

V VELENJE,
NA AZURNO OBALO.
V ŠPANJO IN

NA HAVAJE!

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 26. julija — Ana
Sobota, 27. julija — Sergej
Nedelja, 28. julija — Zmago
Ponedeljek, 29. julija — Marta
Torek, 30. julija — Maksim
Sreda, 31. julija — Ignac
Četrtek, 1. avgusta — Peter

vsak četrtek

**ZA MLADE
PO SRCU**

Brezice, 26. in 27. 7. ameriški barvni film »Tajni agent Flint«.
28. in 29. 7. ameriški barvni film »Jesen Cheyenna«.
30. in 31. 7. italijanski barvni film »Pod zelenimi zastavami«.
Črnomelj, 26. do 28. 7. francoski barvni film »Zlati na Tahiti«.
30. in 31. 7. francoski barvni film »Druga resnica«.
Kočevje — »Jadrana«: 26. do 28. 7. ameriški barvni film »Zadnji Mohikane«.
29. in 30. 7. francoski film »Coršokoh«.
31. 7. angleški film »Visoka družba«.
Kostanjevica, 27. 7. francoski film »V primeru nesreče«.
28. 7. ameriški barvni film »Svet Suzi Vong«.
31. 7. ruski film »Krotilica levoye«.
Metlika, 26. do 27. 7. ameriški barvni film »Topkapia«.
27. in 28. 7. angleški barvni film »Dangskana«.
27. do 29. 7. španski barvni film »Izgnanica«.
30. in 31. 7. ameriški film »Mesto brez molitve«.
31. 7. in 1. 8. ameriški film »Kajča kotar«.

Mokronog, 27. in 28. 7. ameriški film »Od tod do večnosti«.
Novo mesto, 27. do 29. 7. italijanski barvni film »7 revolverjev za brate Mac Gregora«.
30. in 31. 7. nemški barvni film »Bolni Tabana«.
Ribnica, 27. in 28. 7. italijanski barvni film »Cezar proti morskim roparjem«.
Sevnica, 27. in 28. 7. ameriški film »Kako ubiješ svojo ženo«.
Sodražica, 27. in 28. 7. ameriški film »Pet ostrižev«.
Sentjurje, 27. in 28. 7. »Kleo patras«.
Trebnje, 27. in 28. 7. danski barvni zabavni film »Kozel v raj«.

Vsem prijateljem in sosedom, ki so našemu očetu

JANEZU KOPINI

iz Gorenje vasi pri Smarjeti

ljubši hudo trpljenje, počastili njegov spomin s cvetjem in vencem, ga spremili na zadnji poti, izrekli svojo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo Mirtičevim, ki so po žrtvovno ljubili njegovo dolgo trpljenje, gospodu župniku in Pipi za poslovljne besede ter pevecem za lepo petje ob grobu.

Zaljubljeni: žena Julka, hči ki Rezi Kerne, Julka Brule z družinami in drugo sorodstvo Gorenja vas, 19. julija 1968.

Dobri in skrbni ženi Anici Sinkovec iz Ločne želijo za njen god vse najboljše in še mnogo zdravih let moč France, hčerka Jožica in sin Franci.

Marija Vidmar, Ragova 5, Novo mesto, obveščam, da moj mož Anton Vidmar, Ragova 5, Novo mesto, ni upravičen prodajati moje imovine, ker ni njegova last, in nisem plačnica dolgov.

Alojz Hlebec z Grma 10, p. Trebnje, prepovedujem hojo po mojem zemljišču tov. Minki Grile z Grma,

p. Trebnje, Če tega ne bo upoštevala, jo bom sodno preganjal.

Ker se širijo govorice, da je Marija Plut z Grma številka 1 kradla drva v mojem gozdu pri Geršičih, izjavljam, da to ni res. Drva, ki jih je odpeljala, je njen mož Anton Plut po dogovoru z menoj plačal. Marijo Plut poznam kot pošteno ženo. Pavel Verderber, župnik, Metlika.

OBLACILA OCISTI takoj! Pralnica in kemična čistilnica, Novo mesto, Germova 5.

CEMENTO STRESNO opeko, po 1 Ndin, dostavljamo, dobite: Ljubljana, Milana Majena 47.

Gumo mu je razneslo

7. julija popoldne se je iz Dobo ve proti Kapelam peljal z osebnim avtomobilom Branko Savrič iz M. lega Obreza. V Kapelah mu je razneslo prednjo levo gumo. Zaneslo ga je na levo stran, kjer je za vozil v meter globok jarek in obstal v grmovju. Pri nesreči sta se poškodovala voznik in sopotnica Elizabeta Škrnjič, ki je ostala na zdraviliščenju v brežiški bolnišnici. Na avtomobilu je škoda za okrog 5000 Ndinarjev.

Nesreča v Brestanici

7. julija popoldne je v Brestanici pri hiši št. 45 stalo na obeh straneh ceste precej ljudi, ki so čakali na pogreb iz smeri Senovega. Je tedaj pripeljal z osebnim avtomobilom Jože Strojanssek. Nena doma pa je iz te skupine pred avtom prečkala cesto Anica Kerin iz Brestanice, ki je na sredi obstala, se obrnila in oklevala. Voznik jo je z avtomobilom zadell. Hudo poškodovano so odpeljali v novomeško bolnišnico. Na avtomobilu je škoda za okrog 50 N din.

Neprimerna hitrost na ovinku

Josip Balja iz Zaprrešča se je 7. julija ponoči peljal z osebnim avtomobilom iz Brezice proti Dobovi. V Mostecu je z neprimerno hitrostjo zapeljal v ostri levi ovinek pred mostom. Zaneslo ga je na desno stran, kjer je drsel 31 metrov ob železni ogradji, nato pa trčil v železno ograjo na mostu, kjer ga je zaradi sunka obrnilo v smer, iz katere je pripeljal. Pri tem je bil težje poškodovan sopotnik Ivica Škrlec iz Zaprrešča, ki so ga odpeljali v brežiško in nato zagrebško bolnišnico. Na avtomobilu je škoda za okrog 5000 N dinarjev. Vozniku je bila odvzeta tri zaradi preiskave.

Motorist se je prevrnil

7. julija popoldne se je pripetila prometna nesreča na cesti Radna — Lukovce pri Sevnici. Proti Lukovcu se je peljal z motornim kolesom Anton Zemljak iz Konjskega s sopotnikom Antonom Mu-

rencem iz Lukovca. Ko sta se pripeljala po slabi in strmi cesti v bližino Lukovca, sta se prevrnila. Pri tem se je poškodoval sopotnik in so ga odpeljali v brežiško bolnišnico. Na motorju je škoda za okrog 300 N din. Voznik je vozil motor brez voznškega dovoljenja, kazal pa je tudi znake vinjenosti.

**ČE V VAŠEM
DELOVNEM
KOLEKTIVU NI
POVERJENIKA
PREŠERNOVE
DRUŽBE,
POSTANITE
TO VI.**

Avtomobilist zbil motorista

Alojz Kočevar iz Kranja se je 21. julija popoldne peljal na motorju z bratom Janezom iz Dobruške vasi proti Zagrebu. Pri Gmajni je motorista dohitel in ga zbil z osebnim avtomobilom Švicar Adiyaman Tefik. Motorist in njegov brat sta dobila pri padcu hude poškodbe in so ju morali odpeljati v novomeško bolnišnico. Škoda so ocenili na 9 tisoč ND.

Iz kolone v nesrečo

Avguštin Božič iz Vinkovcev se je 18. julija pripeljal z osebnim avtomobilom v vozil v koloni do Dobruške vasi. Tu je začel prehitovati vozila. Nena doma je naproti pridrvel neki osebnim avtomobil. Božič je zavil v desno, da bi se znova uvrstil v kolono. Zadel je vozilo Angležinje Heather Oses zavil na levo in treščil v avtomobil s švicarsko registracijo, ki ga je vozil Jurij Janžek. Škoda so ocenili na 10.500 dinarjev.

Tovornjak se je prevrnil

17. julija popoldne je vozil Ivan Bratkovič iz Rovinja tovornjak iz Ljubljane v Zagreb. Pri Kronovem je med prehitovanjem z vrzratnim ogledalom zadell neko tovorno vozilo. Zaneslo ga je na levo stran ceste in se je v jarku prevrnil. Škoda so ocenili na 10 tisoč dinarjev.

Trčila sta v Dolah

21. julija popoldne sta pri Dolah v metliški občini med srečanjem trčila z osebnima avtomobila nemških registracij Aleksander Potočnik in Roif Suntujs. Škoda so ocenili na 5 tisoč din.

Na Vahti je zaviral

18. julija zjutraj se je peljal dr. Pavel Slamaj z osebnim avtomobilom po gorjanski cesti. Iz zavinka med Vahto in ostarso kobo se je pripeljal naproti Vinco Pristav iz Izole z osebnim av-

tomobilom. Slamaj je zaviral, na mokri cesti pa je njegovo vozilo zaneslo na levo v Pristavov avtomobil. Škoda je bilo za okoli 7.000 dinarjev.

Francoz zadel Nemca

Basilio Kouvalas se je peljal 16. julija popoldne z osebnim avtomobilom nemške registracije iz Zagreba v Ljubljano. Naproti je tovornjak prehitel neko tovorno vozilo. Kouvalas je zavril in se umaknil povsem na desno. Enako je naredil tudi Nemec Fritz Bigalski, ki se je pripeljal za njim. Tretji voznik Francoz Jacques Bougain pa ni imel sreče, da bi pravočasno zavril svoj avtomobil; trčil je v vozilo Bigalskega in ga porinil v prvi avtomobil. Škoda so ocenili na 8 tisoč dinarjev.

Kamen ranil sopotnico

16. julija se je peljal kanadski državljani Jože Čemas z nemškim avtomobilom iz Ljubljane v Novo mesto. Pri Trebnjem je srečal več tovornjakov. Izpod koles nekega tovornjaka je priletel kamen, razbil vetrobransko steklo osebnega avtomobila in ranil Čemasovo ženo. Ranjeno sopotnico so odpeljali v novomeško bolnišnico. Škoda so ocenili na 800 dinarjev.

POPRAVEK

V zadnji številki Dolenjskega lista smo v kroniki nesreč poročali, da je 12. julija zvečer na cesti med Dolom in Gomiljo pri Trebnjem v prometni nesreči umrl Leopold Sladič, kar pa ni prav. Poškodban pri prometni nesreči je podlegel Janez Kastelic iz Skrjanč.

Popravljamo tudi vest o prometni nesreči, ki se je pripetila 4. julija Radovanu Bojanoviču iz Črnomlja in Antonu Rusu iz Metlike. Nesreča se je namreč pripetila ko se je v nepregledni ovinek med Stransko vasio in Gradcem Bojanovič pripeljal z osebnim avtomobilom po sredini ceste, nasproti pa je pravilno po desni strani ceste pripeljal Rus. Bralce prosimo, da nam napaki, ki nista nastali po naši krivdi, oprostijo.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

SPREJMEM UPOKOJENKO za varstvo 3 otrok. Nudim hrano in stanovanje. Alojz Lazar, Kot 83, Semič.

ISCEM ŽENSKO za varstvo dveh otrok. Zgledite se od 17. do 20. ure. Strojani, Mestne alje XII/II. Novo mesto.

ISCEM STAREJŠO gospodinjko pomočnico. Oglasite se v dopoldanskem času na naslov Malnar, Cegelnica 7, Novo mesto, ali v popoldanskem času v restavraciji Breg, Novo mesto.

ISCEM, starejšo žensko za varstvo dveh otrok na domu. Nudim tudi sobo, ostalo po dogovoru. Naslov v upravi lista (1260/68).

STANOVANJA

ISCEM SOBO pri solidni družini za 15-letno dekle (po možnosti s hrano) proti dobremu plačilu. Naslov v upravi lista (1233/68).

ODDAM OPREMLJENO sobo samostojnemu moškemu. Naslov v upravi lista (1254/68).

MOTORNA VOZILA

PRODAM PRIMO 150, letnik 1966, dobro ohranjeno. Naslov v upravi lista (1254/68).

PRODAM

PRODAM 2 slamozerna pihalnika nemške znamke. Cena po dogovoru. Anica Oberč, Gmajna 20, Raka.

UGODNO PRODAM rabljeno spalnico z žimnicami in šivalni stroj. Ogled vsak dan od 9. do 11. ure. Naslov v upravi lista (1247/68).

PRODAM MLADO kozo z mlekom. Francka Pirnat, Gradec v Beli krajini 1.

ZARADI BOLEZNI prodam skupno ali posamezno 19 A2 panjev (močne družine), novo točilo za med, 3 kozice in 3 kante za med. Tadej Kovaljev, Vrh 26, Sentrupart.

PO UGODNI CENI nudim več novih hrastovih sodov od 200—600 litrov.

Slavko Blatnik, Gor. Vrhopolje pri Sentjurju.

MLATILNICO Z RETO in tresalci, vejalnik na mreže ugodno prodam. Naslov v upravi lista (1243/68).

MALO RABLJEN italijanski otroški športni voziček z regulacijo za ležanje ugodno prodam. Zagreb, blok »Labodna« — Ločna.

PRODAM MLATILNICO na reto in tresalci. Naslov v upravi lista (1243/68).

PRODAM srednje veliko posestro ob glavni cesti na Dolenjskem. Naslov v upravi lista (1190/68).

ZA 3.800 dinarjev prodam malo rabljeno valilnico, kapaciteta 4.000 latic. Naslov v upravi lista (1232/68).

PRODAM gradbeno parcelo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1231/68).

PRODAM VINOGRAD z zidanico. Stefan Pifolt, Sofeska 28, Straža.

PRODAM STROJ za pletenje mreže za ograje, stroj za izdelavo cementne strešne opeke, stružnico za les z elektromotorjem in model za cementne zidake. Ogled vsak dan. Naslov v upravi lista (1255/68).

POCENI PRODAM rabljeno kuhinjsko pohištvo. Ogled kadarkoli. Simončič, Krško, Prešernova ul. 7 a, na Vidmu pri reki. javni trgovini.

PAZNO

PREVODE v nemščino in iz nemščine opravlja sodno zapričenec tolmáč M. Sulgaj, Ljubljana, Siomškova ul. 14/1.

NUJNO RABIM 5.000 dinarjev posojila za dobo enega leta. Stopnja obresti po dogovoru. Naslov v upravi lista (1235/68).

INSTRUIRAM matematiko, fiziko in francoščino za srednjo šolo. Radišev Trele, Mestne alje 9, Novo mesto.

K MODERNI OBLEKI — moderen nakit! Dobite ga po naročilu ali izbirni pri zlatarju v Ljubljani. Gosposka 5 (poleg univerze).

ALI NE DELUJEJO želodce, jetra, žolce, črevesje? Uredite jih z rogaško DONAT vodol. V zalogi jo imamo trgovsko podjetje STAN-DARD (MERCATOR), trgovsko podjetje HMELJNIK in DOLENJKA v Novem mestu.

ZAHVALA

Ob hudi in nepričakovani izgubi našega dragega moža, očeta, sina in brata

JANEZA KASTELCA

iz Skrjanč pri Mirni

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam ustno ali pisмено izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo duhovnikom, gasilcem iz vseh štirih društev s tremi prapori, vsem trem govornikom za tople poslovljne besede, obema pevskima zboroma za ganljivo petje ter sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v teh težkih trenutkih.

Zaljubljeni: žena Pavla s sinkom, mama, sestra Mirni z možem in hčerko, sestra Ani z možem in hčerko ter drugo sorodstvo.

Skrjanč pri Mirni, dne 17. 7. 1968.

19. julija ob 9.35 sta se na avtomobilski cesti pri Jezeru smrtno ponesrečila z osebnim avtomobilom opel-kadet 39-letni Theodore Nikoy in 20-letna Magdalena Müller, oba iz Hamburga. Peljala sta se iz Zagreba v Ljubljano. Nikoy je pri Jezeru iz neugotovljenega razloga zapeljal na levo stran ceste in treščil v tovornjak banjaluske LASTE, ki ga je vozil Mile Malešević. Osebnim avtomobil je odbilo okoli 20 metrov nazaj, tovornjak pa je zaneslo v levi vsek, kjer se je prevrnil na bok. Škoda so ocenili na 40.000 dinarjev (Foto: Marjan Moškon)

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Risa Bačar, Miloš Jakopac, Marjan Legan, Marija Padovan, Jože Primo, Jožica Teppy in Ivan Zoran Tehničar urednik: Marjan Moškon

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 70 par (70 starih din) — Letna naročnina: 32 N dinarjev (3200 S din) — polletna naročnina 16 novih dinarjev (1600 Sdin); plačljiva je vnaprej — Za ino zemstvo: 50 novih dinarjev (5.000 Sdin) oz 4 ameriške dolarje ali ustrežna druga valuta v vrednosti 4 ameriških dolarjev — Tekoči račun pri pod SDK v Novem mestu: 521-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto Glavni trg 3 — Poštni predal: 33 — Telefon (068) 21-227 — Nena-ročnih rokopisov in fotografij ne vračamo — Tiska: CP »Delo« v Ljubljani